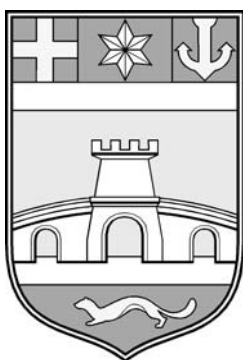

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
SKUPŠTINA

Materijal za sjednicu

**INFORMACIJA O STANJU U
GOSPODARSTVU NA PODRUČJU
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE**

Materijal pripremili:

- *Hrvatska gospodarska komora
Županijska komora Osijek*
- *Upravni odjel za poljoprivredu i
gospodarstvo Osječko-baranjske županije*
- *Agencija za razvoj
Osječko-baranjske županije*

Osijek, studenoga 2009.

SADRŽAJ

UVOD	1
1. INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA	1
2. FINANCIJSKI REZULTATI POSLOVANJA PODUZETNIKA ŽUPANIJE U 2008. GODINI I I-VI. 2009. GODINE	2
2.1. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Županije u 2008. godini.....	2
2.2. Financijski pokazatelji poslovanja poduzetnika za razdoblje I-VI. 2009. godine	11
3. VANJSKO-TRGOVINSKA RAZMJENA ŽUPANIJE	15
3.1. Struktura izvoznih i uvoznih proizvoda u 2008. godini	17
3.2. Vanjsko-trgovinska razmjena za razdoblje I-VI. 2009. godine	18
4. INSOLVENTNOST	21
5. STEČAJEVI.....	21
6. ZAPOSLENOST I PLAĆE.....	22
7. NEZAPOSLENOST	24
7.1. Profesionalno savjetovanje i usmjeravanje	28
8. POLJOPRIVREDA I PREHRAMBENA INDUSTRIJA	28
8.1. Biljna proizvodnja.....	28
8.2. Stočarska proizvodnja.....	30
9. PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	31
9.1. Proizvodnja hrane i pića.....	31
9.2. Mlinsko-pekarska industrija.....	32
9.3. Industrija šećera	32
9.4. Industrija ulja	32
9.5. Industrija stočne hrane	32
9.6. Ostale industrije.....	32
9.7. Financijski rezultati poduzetnika Županije u 2008. godini.....	32
10. TEKSTILNA I KOŽARSKA INDUSTRIJA.....	36
11. PRERADA DRVA, PROIZVODI OD DRVA I PROIZVODNJA NAMJEŠTAJA	39
12. PROIZVODNJA PAPIRA, PROIZVODA OD PAPIRA I TISKANJE	45
13. METALO-PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA I STROJOGRADNJA	47
14. KEMIJSKA INDUSTRIJA	54
15. INDUSTRIJA GRADITELJSKIH MATERIJALA.....	56
16. GRADITELJSTVO.....	59

17. MALO GOSPODARSTVO	63
17.1. Program poticanja malog i srednjeg poduzetništva	65
17.1.1. Projekt "Lokalni projekti razvoja - Poduzetnik" za 2004. godinu	66
17.1.2. Projekt "Lokalni projekti razvoja - mikrokreditiranje"	67
17.2. Sufinanciranje kapitalnih ulaganja u projekte razvoja obrtništva	68
17.3. Poticanje osnivanja i ciljevi razvoja poduzetničkih zona	70
18. PROMET	71
18.1. Cestovni promet	72
18.1.1. Cestovni teretni promet	72
18.1.2. Cestovni prijevoz putnika	73
18.1.3. Gradski i prigradski promet	73
18.2. Željeznički promet	74
18.3. Riječni promet	75
18.3.1. Luka Tranzit Osijek d.o.o.	75
18.4. Zračni promet	75
19. TURIZAM	76
19.1. Smještajni kapaciteti	76
19.2. Prirodni resursi	78
20. TRGOVINA	81
20.1. Financijski pokazatelji poslovanja	81
20.2. Imovina, kapital i obveze	82
20.3. Distributivna trgovina	83
20.4. Izvoz-uvoz	84
21. BANKARSTVO	84
21.1. Teritorijalna raširenost poslovne mreže banaka i koncentracija u bankarskom sektoru	86
21.2. Stambene štedionice	87
ZAKLJUČAK	88
PRILOG - TABLICE	91

INFORMACIJA O STANJU U GOSPODARSTVU NA PODRUČJU OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

UVOD

U pripremi Informacije o stanju u gospodarstvu na području Osječko-baranjske županije korišteni su službeni podaci Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske; Ureda državne uprave u Osječko-baranjskoj županiji, Služba za gospodarstvo, Odsjek za statistiku; Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Područne službe Osijek; Financijske agencije i drugih službenih institucija, kao i materijali prikupljeni od strane stručnih službi koje su pripremale navedenu Informaciju.

Prvi dio Informacije o stanju u gospodarstvu na području Osječko-baranjske županije prikazuje pokazatelje poslovanja cjelokupnog gospodarstva Osječko-baranjske županije (nastavno: Županija), kao što su vanjsko-trgovinska razmjena, financijski pokazatelji poslovanja prema godišnjim statističkim izvještajima koji se predaju Financijskoj agenciji, stanje insolventnosti pravnih osoba, stečajevi, te pokazatelji zaposlenosti i nezaposlenosti na području Županije.

Kako Ured državne uprave u Osječko-baranjskoj županiji, Služba za gospodarstvo, Odsjek za statistiku više ne raspolaže podacima o industrijskoj proizvodnji na razini nižoj od državne, odnosno podaci se više ne obrađuju na razini Županije već samo na razini Republike Hrvatske, nismo u mogućnosti dati pregled podataka o fizičkom obujmu industrijske proizvodnje u 2009. godini na razini Županije. Primjenom nove Nacionalne klasifikacije djelatnosti, Odsjek za statistiku ne raspolaže metodologijom, i ponderskim sustavom za bilo kakvu obradu podataka, a do daljnjega se niti u Državnom zavodu za statistiku industrijska proizvodnja ne obrađuje na nižoj razini od državne.

U drugom dijelu Informacije o stanju u gospodarstvu na području Osječko-baranjske županije sadržan je pregled stanja u pojedinim djelatnostima gospodarstva zastupljenim u Županiji, kako slijedi: poljoprivreda i prehrambena industrija, tekstilna i kožarska industrija, prerada drva, proizvodi od drva i proizvodnja namještaja, proizvodnja papira, proizvoda od papira i tiskanje, metaloprerađivačka industrija i strojogradnja, kemijska industrija, industrija graditeljskih materijala, graditeljstvo, te podatke vezane uz malo gospodarstvo, promet, turizam, trgovinu i bankarstvo.

Informacija o stanju u gospodarstvu na području Osječko-baranjske županije popraćena je i nizom tablica i grafikona na osnovi kojih se mogu donositi pravovaljani zaključci i eventualna predviđanja za slijedeće razdoblje.

1. INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA

Prema podacima Ureda državne uprave u Osječko-baranjskoj županiji, Službe za gospodarstvo, Odsjeka za statistiku, industrijska proizvodnja Županije u 2008. godini bila je manja za 0,9% u odnosu na prethodnu 2007. godinu. U posljednjih deset godina industrijska proizvodnja po drugi puta bila u padu u odnosu na prethodnu godinu (tablica 1.). Na razini Republike Hrvatske ostvaren je rast proizvodnje za 1,6%, a posljednji je put industrijska proizvodnja zabilježila pad u odnosu na prethodnu godinu još 1999. godine. Uspoređujući indekse kretanja proizvodnje na razini Županije i Republike Hrvatske vidljivo je da se oni poklapaju tek u dvije godine i to u 2005. i 2006. godini, dok su u ostalim godinama trendovi bili različiti. Tako je 2007. godine u Županiji proizvodnja porasla za 9,3%, a u Republici Hrvatskoj 5,6%, dok je prošle godine u Republici Hrvatskoj proizvodnja još uvijek malo rasla (1,6%), a u Županiji je zabilježila pad od 0,9%.

Tablica 1. Lančani indeksi fizičkog obujma industrijske proizvodnje Županije i Republike Hrvatske za razdoblje 1999. - 2008. godine

	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Republika Hrvatska	98,6	101,7	106,0	105,2	104,1	103,7	105,1	104,5	105,6	101,6
Županija	104,7	107,0	105,1	106,9	98,6	108,1	105,0	104,0	109,3	99,1

Izvor: Ured državne uprave u Osječko-baranjskoj županiji, Odsjek za statistiku i Državni zavod za statistiku

Početak pada industrijske proizvodnje Županije započeo je u drugoj polovini 2008. godine, što je vidljivo iz podataka o indeksu fizičkog obujma industrijske proizvodnje za nekoliko posljednjih mjeseci u 2008. godini (tablica 2.), dok je na razini Republike Hrvatske taj je pad bio nešto blaži.

Tablica 2. Indeksi industrijske proizvodnje Županije za u 2008. godini u odnosu na 2007. godinu

	VII. 2008/ VII. 2007.	IX. 2008/ IX. 2007.	XI. 2008/ XI. 2007.	XII. 2008/ XII. 2007.	2008/ 2007.
Republika Hrvatska ukupno	101,8	103,0	96,5	98,5	101,6
Županija ukupno	102,2	98,3	90,7	87,9	99,1
Županija:					
C Rudarstvo i vađenje	135,6	112,3	120,9	96,7	129,4
D Prerađivačka industrija	101,0	98,8	89,9	88,3	97,8
E Opskrba električnom energijom, plinom i vodom	97,5	86,4	87,1	82,5	98,2

Izvor: Ured državne uprave u Osječko-baranjskoj županiji, Odsjek za statistiku i Državni zavod za statistiku

Prema podacima na razini Republike Hrvatske u 2009. godini (tablica 3.), za pretpostaviti je da bi slični podaci bili i na razini Županije, fizički obujam industrijske proizvodnje još uvijek je desetak i više indeksnih bodova manji nego u istom razdoblju 2008. godine.

Tablica 3. Indeksi fizičkog obujma industrijske proizvodnje u Republici Hrvatskoj u 2009. godini

	III. 2009/ III. 2008.	VI. 2009/ VI. 2008.	IX. 2009/ IX. 2008.	I-IX.2009/ I-IX.2008.
Ukupno industrija u Republici Hrvatskoj	93,4	86,3	90,4	90,3
C Rudarstvo i vađenje	86,4	91,4	120,9	96,7
D Prerađivačka industrija	90,1	85,9	89,9	88,3
E Opskrba električnom energijom, plinom i vodom	93,0	85,8	87,1	82,5

Izvor: Državni zavod za statistiku

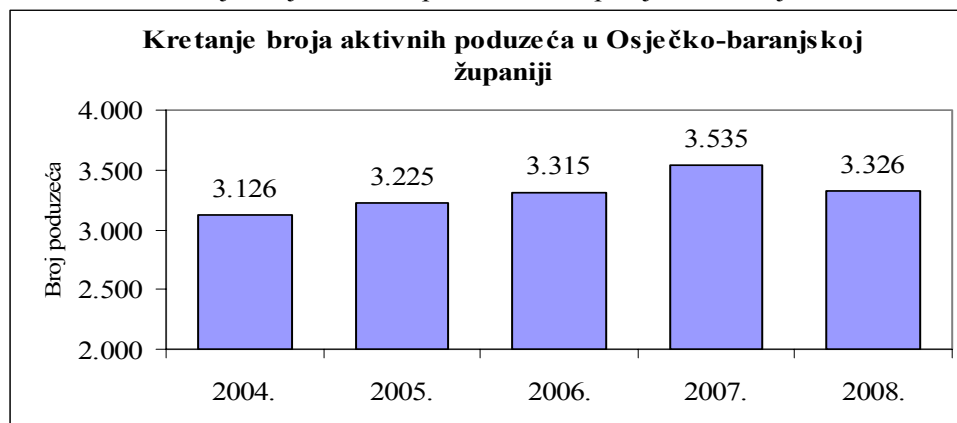
2. FINANCIJSKI REZULTATI POSLOVANJA PODUZETNIKA ŽUPANIJE U 2008. GODINI I I-VI. 2009. GODINE

2.1. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Županije u 2008. godini

Financijskoj agenciji godišnje financijske izvještaje o poslovanju poduzetnika za razdoblje I-XII. 2008. godine na području Županije do 6. svibnja 2009. godine predalo je 3.326 pravnih subjekata s 46.196 zaposlenih. Od ukupnog broja poduzetnika 23 su bila velika poduzetnika, 78 srednje velikih, dok je malih bilo 3.225.

Grafikon 1. prikazuje kretanje broja "živih" poduzeća na području Županije u posljednjih pet godina (pod "živim" se podrazumijevaju poduzeća koja su predala godišnje financijske izvještaje o poslovanju).

Grafikon 1. Kretanje broja aktivnih poduzeća u Županiji u razdoblju 2004. do 2008. godine

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Broj "živih" poduzeća u Županiji čini 4% ukupno aktivnih poduzeća s područja cijele Republike Hrvatske u 2008. godini.

Tablica 4. Struktura poslovnih subjekata u Republici Hrvatskoj i Županiji u prosincu 2008. godine

	Registrirane pravne osobe ukupno	Trgovačka društva		Poduzeća i zadruge		Registrirane ustanove, tijela, udruge i organizacije	Subjekti u obrtu i slobodnim zanimanjima
		Registrirana	Aktivna	Registrirani	Aktivni		
Republika Hrvatska	266.759	128.337	103.382	81.194	7.465	54.228	100.262
Županija	9.844	5.125	4.169	734	189	3.985	4.844
Udio Županije u RH u %	3,69	3,99	4,03	0,90	2,53	7,35	4,83

Izvor: Priopćenje broj 11.1.1/4 od 09. veljače 2008., Državni zavod za statistiku

U tablici 5. prikazani su financijski rezultati poslovanja poduzetnika Županije u 2008. godini u odnosu na 2007. godinu. Iz prikazanih podataka vidljivo je da su rasli ukupni prihodi, ukupni rashodi i investicije u dugotrajnu imovinu, dok ostali pokazatelji bilježe pad u odnosu na 2007. godinu. Broj poduzetnika bio je manji za 5,9%, broj zaposlenih za 6%, porez na dobit za 3,2%, dobit za 8,5%, gubitak za 0,8%, a konsolidirani financijski rezultat bio je pozitivan, ali za 15% manji u odnosu na 2007. godinu.

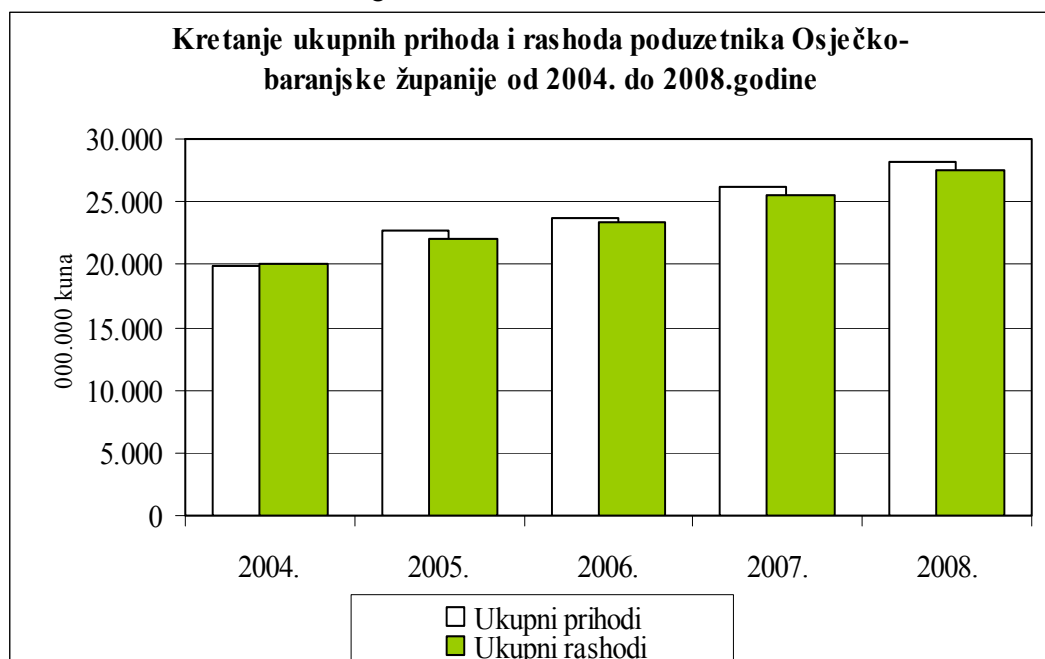
Tablica 5. Pregled broja poduzetnika, zaposlenih i financijski rezultati poslovanja poduzetnika Županije u 2008. godini

Elementi	financijski rezultati u milijunima kuna	
	2008. godina	Indeks 2008/2007.
Broj poduzetnika	3.326	94,08
Broj zaposlenih	46.196	93,88
Ukupni prihodi	28.213	107,7
Ukupni rashodi	27.574	108,3
Porez na dobit	181	96,8
Dobit nakon oporezivanja	925	91,5
Gubitak nakon oporezivanja	468	99,2
Konsolidirani financijski rezultat	457	84,94
Investicije u dugotrajnu imovinu	2.398	110,7

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Grafikon 2. prikazuje kretanje ukupnih prihoda i ukupnih rashoda poduzetnika Županije za razdoblje od 2004. do 2008. godine.

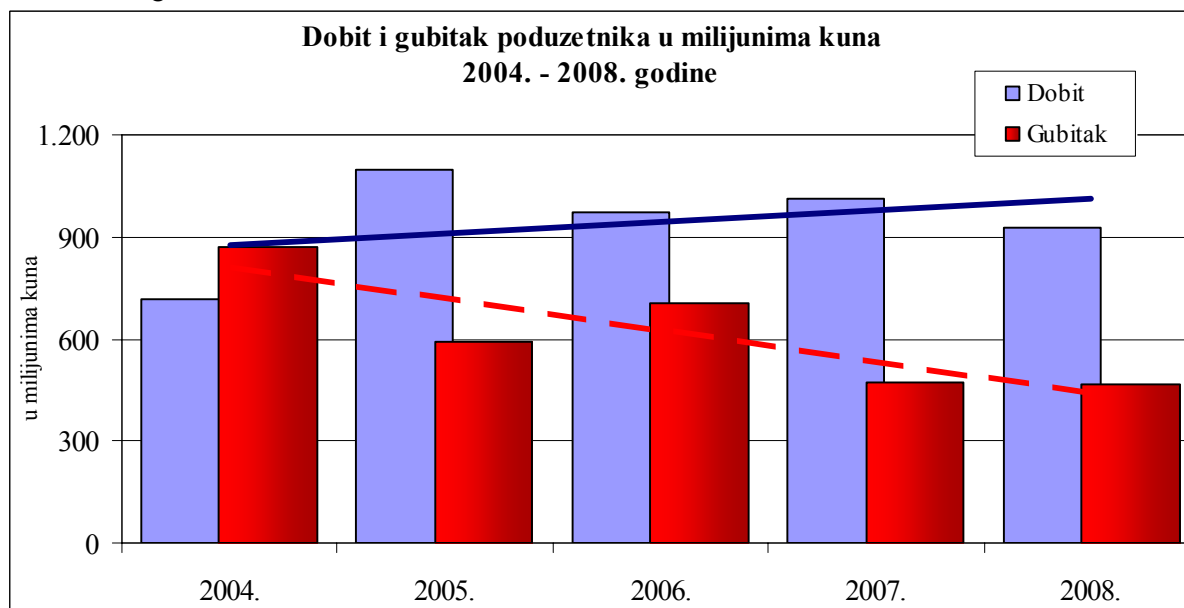
Grafikon 2. Kretanje ukupnih prihoda i rashoda poduzetnika Osječko-baranjske županije u razdoblju od 2004. do 2008. godine

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Grafikon 3. prikazuje kretanje ostvarene dobiti i gubitaka poduzetnika Županije za razdoblje od 2004. do 2008. godine. Vidljiv je trend rasta dobiti i pada gubitka, te pozitivan financijski rezultat poslovanja poduzetnika Županije.

Grafikon 3. Kretanje dobiti i gubitka poduzetnika u milijunima kuna u razdoblju od 2004. do 2008. godine

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 6. prikazuje financijske rezultate poslovanja poduzetnika u 2008. godini s područja Županije prema djelatnostima. Najveći broj poduzetnika, njih 1.152, bilo je iz djelatnosti trgovine (tablica 6.). U prerađivačkoj industriji bilo je 447 poduzetnika, u stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima 403 poduzetnika, u građevinarstvu 402, poljoprivredi 178, prijevozu i skladištenju 144, djelatnostima pružanja smještaja i pripremanja hrane 134, informacijama i komunikacijama 100 i drugo.

U 1.152 poduzeća djelatnosti trgovine ostvareno je 33,5% ukupnih prihoda na razini Županije ili 9,5 milijardi kuna, te pozitivan financijski rezultat u iznosu 150 milijuna kuna. Broj zaposlenih u djelatnosti trgovine iznosi 8.206 i čini 17,8% svih zaposlenih u trgovačkim društvima Županije.

U 447 poduzeća prerađivačke industrije bilo je ostvareno 26,2% ukupnih prihoda svih poduzeća Županije ili 7,4 milijarde kuna. Ova djelatnost je u 2008. godini ostvarila pozitivan konsolidirani financijski rezultat u iznosu od 34 milijuna kuna. Ostvarena dobit činila je 24,4% ukupno ostvarene dobiti na razini Županije, dok je gubitak činio 41% ukupno ostvarenog gubitka. Prerađivačka industrija imala je i najveći broj zaposlenih. Od ukupno zaposlenih u poduzećima Županije u prerađivačkoj industriji bilo je zaposleno 34,5% ili 15.954 djelatnika.

Građevinarstvo Županije sa 402 poduzeća ostvarilo je ukupni prihod od 4,4 milijarde kuna ili 15,7% ukupno ostvarenog prihoda Županije. Ostvareno je 179 milijuna kuna dobiti ili 19,4% dobiti Županije i 41 milijun kuna gubitka ili 8,8% gubitka Županije, odnosno ostvaren je pozitivan konsolidirani rezultat u iznosu od 138 milijuna kuna. Prosječan broj djelatnika na bazi sati rada u ovoj djelatnosti bio je 8.365 ili 18,1% ukupno zaposlenih u poduzećima Županije.

Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo u 2008. godini bile su zastupljene s 178 poduzeća koja su ostvarila ukupni prihod od 3,4 milijarde kuna ili 12% ukupnih prihoda Županije. Ova je djelatnost ostvarila pozitivan konsolidirani financijski rezultat u iznosu od 77 milijuna kuna. Broj zaposlenih iznosio je 3.749 ili 8,1% ukupnog broja zaposlenih u poduzećima Županije.

Ostale djelatnost sudjelovale su u ukupnim pokazateljima poslovanja Županije s manjim udjelima. Djelatnost rudarstvo i vađenje s tri tvrtke ostvarila je dobit od 13 milijuna kuna i to bez ostvarenog gubitka.

Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti s 62 poduzeća s ukupno 1.052 zaposlena djelatnika ostvarile su pozitivan konsolidirani financijski rezultat u iznosu od 20 milijuna kuna.

Negativan konsolidirani financijski rezultat u iznosu od 18 milijuna kuna ostvaren je u djelatnosti prijevoz i skladištenje kojom su se u Županiji bavile 144 tvrtke s ukupno 1.609 zaposlenih.

Djelatnost pružanja smještaja i pripremanja hrane, također je ostvarila negativan financijski rezultat, i to u iznosu od 7 milijuna kuna s kojom su se u Županiji bavile 134 tvrtke s 1.280 zaposlenih djelatnika.

Negativan financijski rezultat zabilježen je i u djelatnosti poslovanje nekretninama i to u iznosu od 5 milijuna kuna, s 54 tvrtke i 155 zaposlenih.

Ostale uslužne djelatnosti s 84 tvrtke i 418 zaposlenih zabilježile su negativan financijski rezultat u iznosu od milijun kuna.

Tablica 6. Pregled broja poduzeća i financijskih rezultata poslovanja zaposlenosti u gospodarstvu Županije prema djelatnostima u 2008. godini
 financijski rezultati u milijunima kuna

Djelatnost	Broj poduzeća	Ukupni prihod		Dobit		Gubitak		Konsolidirani financijski rezultat	Prosječan broj zaposlenih	
		Iznos	Udio u %	Iznos	Udio u %	Iznos	Udio		Broj	Udio u %
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	178	3.398	12,0	113	12,2	36	7,7	77	3.749	8,1
Rudarstvo i vađenje	3	100	0,4	13	1,4	0	0,0	13	119	0,3
Prerađivačka industrija	447	7.392	26,2	225	24,4	192	41,0	34	15.954	34,5
Opskrba električnom energijom, plinom, parom	4	285	1,0	10	1,1	4	0,8	7	140	0,3
Opskrba vodom, uklanjanje otpada, voda, gospod. otpadom	38	578	2,1	19	2,0	13	2,8	5	1.398	3,0
Građevinarstvo	402	4.429	15,7	179	19,4	41	8,8	138	8.365	18,1
Trgovina	1.152	9.457	33,5	207	22,4	57	12,2	150	8.206	17,8
Prijevoz i skladištenje	144	760	2,7	16	1,8	34	7,3	-18	1.609	3,5
Djelatnosti pružanja smještaja i pripremanja hrane	134	251	0,9	16	1,7	23	4,8	-7	1.280	2,8
Informacije i komunikacije	100	310	1,1	22	2,4	21	4,4	1	777	1,7
Financijske djelatnosti i djelatnost osiguranja	21	53	0,2	3	0,3	1	0,2	2	116	0,3
Poslovanje nekretninama	54	66	0,2	4	0,4	9	1,9	-5	155	0,3
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	403	718	2,5	61	6,6	27	5,8	34	1.729	3,7
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	62	174	0,6	21	2,3	2	0,4	20	1.052	2,3
Obrazovanje	48	26	0,1	1	0,1	1	0,1	1	221	0,5
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	39	28	0,1	2	0,2	2	0,4	0	238	0,5
Umjetnost, zabava i rekreacija	13	118	0,4	10	1,1	5	1,0	6	670	1,5
Ostale uslužne djelatnosti	84	68	0,2	2	0,2	2	0,5	-1	418	0,9
UKUPNO	3.326	28.212	100	925	100	468	100	457	46.196	100

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U prerađivačkoj djelatnosti (tablica 7.) najbolji konsolidirani financijski rezultat u 2008. godini ostvarila je proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda (26 tvrtki s 1.125 zaposlenih) u iznosu od 129,4 milijuna kuna. Pozitivan financijski rezultat ostvarile su proizvodnja papira i proizvoda od papira (9,4 milijuna), proizvodnja odjeće (7 milijuna), proizvodnja računala, te elektroničkih i optičkih proizvoda (3,6 milijuna) i drugo.

Negativan financijski rezultat zabilježila je proizvodnja prehrambenih proizvoda (69 tvrtki s 3.654 zaposlena) u iznosu od 75,8 milijuna kuna, proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i uređaja (20 milijuna), prerada drva i proizvoda od drva (13,8 milijuna), proizvodnja osnovnih metala (8,7 milijuna), proizvodnja strojeva i uređaja (4,8 milijuna) i drugo.

Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (pravne, računovodstvene, arhitektonske djelatnosti, tehničko ispitivanje i analiza, promidžba, veterinarske i drugo) u 403 poduzeća ostvarile su 2,5% ukupnih prihoda svih poduzeća u Županiji, 6,6% dobiti, 5,8% gubitka, pri čemu je ostvaren pozitivan financijski rezultat u iznosu od 34 milijuna kuna. U ovim djelatnostima bilo je zaposleno 1.729 djelatnika ili 3,7% svih zaposlenih u poduzećima Županije.

Tablica 7. Pregled poduzeća, broja zaposlenih i financijskih rezultata poslovanja u pojedinim djelatnostima unutar prerađivačke industrije gospodarstva
Županije u 2008. godini

financijski rezultati u 000 kuna

Šifra djel.	Djelatnost	Broj podu- zeća	Prosječan broj zaposlenih			Ukupni prihod			Dobit prije oporeziv.			Gubitak prije oporeziv.			Konsol. fin. rezultat
			2008.	Indeks 2008/ 2007.	Udio u %	2008.	Indeks 2008/ 2007.	Udio u %	2008.	Indeks 2008/ 2007.	Udio u %	2008.	Indeks 2008/ 2007.	Udio u %	
C	Prerađivačka industrija	447	15.954	100,8	34,5	7.392.266	105,9	26,2	272.598	81,6	24,6	191.867	86,2	41,0	33.597
10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	69	3.654	96,5	7,9	2.380.335	105,1	8,4	19.476	65,1	1,8	92.468	67,0	19,8	-75.833
11	Proizvodnja pića	10	556	102,2	1,2	228.683	110,9	0,8	3.057	55,5	0,3	2.811	26,5	0,6	-289
13	Proizvodnja tekstila	12	78	102,6	0,2	34.255	101,0	0,1	746	127,2	0,1	168	12x	0,0	408
14	Proizvodnja odjeće	42	2.225	100,4	4,8	372.032	74,2	1,3	25.484	67,4	2,3	16.091	99,1	3,4	7.025
15	Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	3	28	65,1	0,1	4.334	168,8	0,0	29	33x	0,0	701	11,2	0,1	-677
16	Prerada drva i proizvoda od drva, osim namještaja	46	1.192	106,7	2,6	280.145	118,1	1,0	5.135	104,2	0,5	18.001	288,4	3,8	-13.807
17	Proizvodnja papira i proizvoda od papira	9	1.582	97,2	3,4	821.304	95,9	2,9	10.197	23,2	0,9	12	76,8	0,0	9.405
18	Tiskanje i umnožavanje tiskanih zapisa	31	209	93,7	0,5	58.773	120,8	0,2	3.235	201,3	0,3	189	6,4	0,0	2.669
19	Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	2	2	200,0	0,0	14.179	-	0,1	970	-	0,1	0	0,0	0,0	782
20	Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	12	967	98,9	2,1	594.444	97,8	2,1	1.999	14,4	0,2	1.299	194,1	0,3	158
22	Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	34	258	112,2	0,6	100.268	108,3	0,4	3.539	43,3	0,3	801	195,7	0,2	2.285
23	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	26	1.125	102,1	2,4	1.117.164	127,4	4,0	161.604	109,0	14,6	244	203,5	0,1	129.391
24	Proizvodnja osnovnih metala	2	187	139,6	0,4	31.994	131,6	0,1	196	-	0,0	8.766	445,1	1,9	-8.570
25	Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	53	1.383	109,2	3,0	580.112	116,5	2,1	16.322	101,2	1,5	33.901	22x	7,2	-19.972
26	Proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda	13	130	102,4	0,3	43.174	85,4	0,2	6.369	79,3	0,6	1.531	153,6	0,3	3.623
27	Proizvodnja električne opreme	7	58	43,9	0,1	12.101	45,6	0,0	2.097	101,0	0,2	235	2,6	0,1	1.435
28	Proizvodnja strojeva i uređaja, d.n.	23	962	106,3	2,1	380.958	118,1	1,4	6.491	98,5	0,6	10.359	118,5	2,2	-4.777
29	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	5	186	106,3	0,4	50.943	83,1	0,2	2.158	87,6	0,2	565	3,6	0,1	1.160
30	Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	2	38	118,8	0,1	6.614	114,0	0,0	167	30,4	0,0	0	-	0,0	129
31	Proizvodnja namještaja	19	796	98,4	1,7	157.336	100,6	0,6	1.216	103,0	0,1	3.471	124,3	0,7	-2.575
32	Ostala prerađivačka industrija	11	201	124,1	0,4	39.385	105,0	0,1	645	86,1	0,1	39	51,1	0,0	456
33	Popravak i instaliranje strojeva i opreme	16	137	103,0	0,3	83.733	120,0	0,3	1.467	86,4	0,1	213	475,8	0,0	1.171
	UKUPNO gospodarstvo	3.326	46.196	103,7	100	28.212.488	115,0	100	1.106.133	102,3	100	468.044	103,5	100	456.914

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tijekom 2008. godine poduzetnici Županije su u dugotrajnu imovinu investirali 2,4 milijarde kuna što je 12,2% više u odnosu na 2007. godinu (tablica 8).

Najveća ulaganja ostvarena su u poljoprivredi (500 milijuna ili 20,9% ukupnih investicija gospodarstva), zatim u trgovini (426 milijuna ili 17,8%), građevinarstvu (420 milijuna ili 17,5%), prerađivačkoj industriji (367 milijuna ili 15,3%), poslovanju nekretninama (313 milijuna ili 13,1%), opskrbi vodom i gospodarenju otpadom (163 milijuna ili 6,8%) i drugo.

Tablica 8. Investicije u dugotrajnu imovinu poduzetnika Županije

u 000 kuna

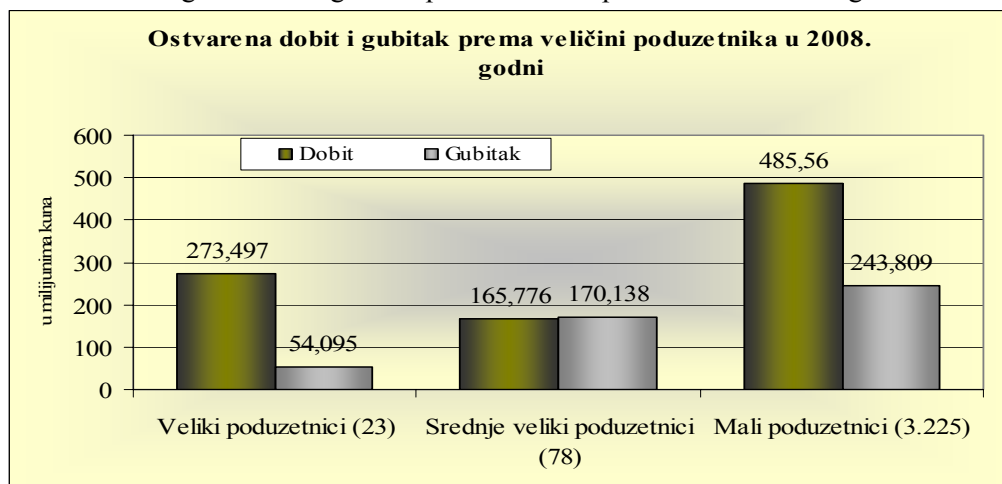
Šifra djel.	DJELATNOSTI	Investicije u dugotrajnu imovinu		
		2008.	Indeks 2008/2007.	Udio u %
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	500.749	120,4	20,9
B	Rudarstvo i vađenje	14.999	154,8	0,6
C	Prerađivačka industrija	367.238	93,0	15,3
10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	70.170	65,9	2,9
11	Proizvodnja pića	22.517	96,5	0,9
13	Proizvodnja tekstila	437	56,9	0,0
14	Proizvodnja odjeće	39.563	423,7	1,7
15	Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	1.146	-	0,0
16	Prerada drva i proizvoda od drva, osim namještaja	27.334	240,6	1,1
17	Proizvodnja papira i proizvoda od papira	6.846	31,7	0,3
18	Tiskanje i umnožavanje tiskanih zapisa	5.586	119,8	0,2
19	Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	0	28212,0	0,0
20	Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	23.012	64,2	1,0
22	Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	5.038	113,1	0,2
23	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	91.446	111,2	3,8
24	Proizvodnja osnovnih metala	1.923	334,3	0,1
25	Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	39.207	63,7	1,6
26	Proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda	2.454	178,9	0,1
27	Proizvodnja električne opreme	509	17,1	0,0
28	Proizvodnja strojeva i uređaja, d.n.	14.662	85,5	0,6
29	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	2.480	84,1	0,1
30	Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	898	89,8	0,0
31	Proizvodnja namještaja	9.070	176,5	0,4
32	Ostala prerađivačka industrija	2.309	127,0	0,1
33	Popravak i instaliranje strojeva i opreme	634	218,4	0,0
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom	22.712	139,6	0,9
E	Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda i gospodarenje otpadom	163.442	136,9	6,8
F	Građevinarstvo	419.976	112,1	17,5
G	Trgovina na veliko i malo, popravak mot. vozila	425.974	100,1	17,8
H	Prijevoz i skladištenje	64.529	69,5	2,7
I	Djelatnosti pružanja smještaja i pripremanja hrane	25.640	196,1	1,1
J	Informacije i komunikacije	15.287	230,2	0,6
K	Financijske djelat. i djelat. osiguranja	470	44,1	0,0
L	Poslovanje nekretninama	313.313	141,4	13,1
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	23.969	69,6	1,0
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	5.141	165,0	0,2
P	Obrazovanje	379	70,9	0,0
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	17.735	11x	0,7

R	Umjetnost, zabava i rekreacija	14.665	615,9	0,6
S	Ostale uslužne djelatnosti	1.443	35,2	0,1
	UKUPNO gospodarstvo Županije	2.397.662	112,2	100

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Grafikon 4. prikazuje ostvarenu dobiti i gubitak u 2008. godini u poduzećima Županije s obzirom na veličinu poduzeća (u zagradama je naveden broj poduzeća u pojedinoj kategoriji poduzeća).

Grafikon 4. Pregled dobiti i gubitka prema veličini poduzetnika u 2008. godini

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Iz grafikona 4. vidljivo je da su pozitivan konsolidirani financijski rezultat ostvarila velika i mala poduzeća, dok su srednja poslovala negativno, i to za iznos od 4 milijuna kuna. Najveću dobit (486 milijuna kuna), ali i gubitak (244 milijuna kuna) ostvarila su mala poduzeća, kao i najveću razliku između ukupne dobiti i gubitka (242 milijuna kuna).

Tablica 9. Imovina poduzetnika Županije u 2008. godini i usporedba s 2007. godinom

Elementi	Stanje na dan (u milijunima kuna)				Indeks
	31.12.2007.	Udio u %	31.12.2008.	Udio u %	
Dugotrajna imovina	17.344	54,22	18.764	54,00	108,2
Kratkotrajna imovina	13.480	42,14	14.729	42,39	109,3
Gubitak iznad visine kapitala	909	2,84	930	2,68	102,3
Ukupna imovina	31.988	100	34.749	100	108,6

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Ukupna imovina poduzetnika na dan 31. prosinac 2008. godine u Županiji iznosila je 34,7 milijardi kuna, što je za 8,6% više u odnosu na prethodnu godinu. Dugotrajna imovina sudjelovala je s 54%, kratkotrajna s 42,39%, a gubitak iznad visine kapitala s 2,68% (tablica 9.).

Tablica 10. Izvori sredstava poduzetnika Županije u 2008. godini i usporedba s 2007. godinom

Elementi	Stanje na da (u milijunima kuna)				Indeks
	31. 12. 2007.	Udio u %	31. 12. 2008.	Udio u %	
Kapital i rezerve	10.940	34,20	10.774	31,01	98,5
Dugoročne obveze	6.970	21,79	7.687	22,12	110,3
Kratkoročne obveze	12.872	40,24	14.591	41,99	113,4
Ukupna pasiva	31.988	100	34.749	100	108,6

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Izvore financiranja poduzetnika Županije u 2008. godini činili su kapital i rezerve s udjelom od 31,01%, dugoročne obveze s udjelom od 22,12%, te kratkoročne obveze s udjelom od 41,99% (tablica 10.).

2.2. Financijski pokazatelji poslovanja poduzetnika za razdoblje I-VI. 2009. godine

Tablica 11. Pregled broja poduzetnika, zaposlenih i financijski rezultati poslovanja poduzetnika u Županiji i Republici Hrvatskoj za razdoblje I-VI. 2009. godine

Elementi	Županija			Republika Hrvatska I-VI. 2009.	Udio Županije u RH u % I-VI. 2009.
	I-VI. 2008.	I-VI. 2009.	Indeks		
Broj poduzetnika	3.488	3.682	105,6	87.663	4,2
Broj zaposlenih	48.787	46.694	95,7	904.598	5,2
Ukupni prihodi	13.392	11.794	88,1	298.404	4,0
Ukupni rashodi	12.818	11.787	92,0	284.962	4,1
Razlika prihoda i rashoda	574	6	1,1	13.442	0,05
Investicije u dugotrajnu imovinu	931	873	93,8	28.599	3,1

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Prema podacima Financijske agencije statističke izvještaje o poslovanju u prvih šest mjeseci 2009. godine predalo je 3.682 poduzetnika s područja Županije, što je za 5,6% više u odnosu na isto razdoblje 2008. godine. Broj poduzetnika je rastao, dok su ostali pokazatelji zabilježili pad u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Ostvareni ukupni prihodi u razdoblju I-VI. 2009. godine iznosili su 11.794 milijuna kuna i bili su manji za 11,9% u odnosu na isto razdoblje 2008. godine, dok su ukupni rashodi iznosili 11.787 milijuna kuna i bili su manji za 8%. Ukupno gledajući poduzetnici su ipak pozitivno poslovali, jer je ostvarena bruto dobit u iznosu od 6 milijuna kuna za koliko su ukupni prihodi bili veći od rashoda (tablica 11.).

Najveći udio u ostvarenim ukupnim приходima (tablica 12.) ima trgovina (34,5%) i prerađivačka industrija (26,6%), zatim slijede građevinarstvo (14,9%), poljoprivreda (10,4%) i drugo.

U ukupnim rashodima trgovina je sudjelovala s 33,6%, prerađivačka industrija s 26,0%, građevinarstvo sa 14,5%, poljoprivreda s 12,4% i drugo.

Unutar prerađivačke industrije najznačajnija je proizvodnja hrane koja je ostvarila 8,4% ukupnih prihoda Županije, slijedi proizvodnja nemetalnih mineralnih sirovina s 4,1%, proizvodnja papira i proizvoda od papira s 2,7%, proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda s 2,3%, metala i proizvoda od metala s 1,9%, proizvodnja strojeva i uređaja s 1,4%, proizvodnja odjeće s 1,3%, prerada drva i proizvoda od drva s 1,1%, proizvodnja pića s 0,9%, proizvodnja namještaja s 0,6% i drugo.

Što se tiče ukupnih rashoda kod djelatnosti prerađivačke industrije najveći dio odnosi se na proizvodnju prehrambenih proizvoda (8,7% ukupnih rashoda Županije), zatim slijedi proizvodnja nemetalnih mineralnih sirovina s 3,5%, proizvodnja papira i proizvoda od papira s 2,6%, proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda s 2,3%, proizvodnja metalnih proizvoda s 1,8%, proizvodnja strojeva i uređaja 1,4%, proizvodnja odjeće s 1,2% i drugo.

U prvih šest mjeseci 2009. godine najveću negativnu razliku ukupnih prihoda i rashoda zabilježila je poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo u iznosu od 233 milijuna kuna. Prerađivačka industrija ostvarila je za 74 milijuna kuna veće ukupne prihode od ukupnih rashoda. Unutar prerađivačke industrije najveću pozitivnu razliku ukupnih prihoda i rashoda ostvarila je proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih sirovina (građevinski materijali) i to u iznosu od 74,4 milijuna kuna.

Najveću negativnu razliku ostvarila je proizvodnja prehrambenih proizvoda u iznosu od 28,8 milijuna kuna. Osim prehrambene industrije negativno su poslovale i prerada drva, tisak, proizvodnja metala, te proizvodnja strojeva i uređaja, dok su ostale djelatnosti prerađivačke industrije poslovale pozitivno.

Trgovina je ostvarila veće ukupne prihode od rashoda za 105 milijuna kuna, dok su negativno poslovale (ukupni rashodi veći od ukupnih prihoda) opskrba električnom energijom, plinom i parom; opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda; prijevoz i skladištenje; poslovanje nekretninama; umjetnost zabava i rekreacija i drugo.

Tablica 12. Pregled poduzeća, broja zaposlenih i financijskih rezultata poslovanja gospodarstva prema djelatnostima u Županiji za razdoblje I-VI. 2009. godine

Šifra i opis djelatnosti (NKD 2007)		Broj. poduzeća	Ukupni prihod	Udio u %	Ukupni rashodi	Udio u %	financijski rezultati u 000 kuna				
							Razlika ukupnih prihoda i rashoda	Broj zaposlenih (na temelju sati rada)	Udio u %	Investicije u dugotrajnu imovinu	Udio u %
A	POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	274	1.223.869	10,4	1.457.368	12,4	-233.499	4.470	9,6	254.617	29,2
B	RUDARSTVO I VAĐENJE	9	20.587	0,2	20.444	0,2	143	135	0,3	4.038	0,5
C	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	493	3.136.742	26,6	3.062.139	26,0	74.603	15.127	32,4	121.391	13,9
10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	79	991.489	8,4	1.020.293	8,7	-28.804	3.895	8,3	28.670	3,
11	Proizvodnja pića	15	105.308	0,9	104.878	0,9	430	504	1,1	6.587	0,8
13	Proizvodnja tekstila	12	15.048	0,1	14.077	0,1	972	113	0,2	231	0,0
14	Proizvodnja odjeće	41	152.617	1,3	146.734	1,2	5.882	1.922	4,1	5.329	0,6
15	Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	4	537	0,0	491	0,0	46	3	0,0	0	0,0
16	Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja	49	132.529	1,1	134.295	1,1	-1.766	1.106	2,4	17.221	2,0
17	Proizvodnja papira i proizvoda od papira	10	315.799	2,7	301.888	2,6	13.911	1.295	2,8	4.965	0,6
18	Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	34	19.761	0,2	21.755	0,2	-1.994	195	0,4	397	0,0
19	Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	1	18.809	0,2	17.626	0,1	1.183	1	0,0	0	0,0
20	Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	14	274.310	2,3	267.399	2,3	6.911	912	2,0	2.512	0,3
22	Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	38	58.768	0,5	54.520	0,5	4.248	320	0,7	523	0,1
23	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	30	485.816	4,1	411.384	3,5	74.432	957	2,0	30.006	3,4
24	Proizvodnja metala	2	13.222	0,1	16.077	0,1	-2.856	146	0,3	59	0,0
25	Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	58	210.971	1,8	209.389	1,8	1.582	1.348	2,9	9.442	1,1
26	Proizvodnja računala, te elektronskih i optičkih proizvoda	13	29.213	0,2	27.481	0,2	1.732	195	0,4	8.387	1,0
27	Proizvodnja električne opreme	8	4.255	0,0	3.442	0,0	814	41	0,1	43	0,0
28	Proizvodnja strojeva i uređaja	27	159.714	1,4	164.837	1,4	-5.123	950	2,0	1.683	0,2
29	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	4	13.455	0,1	12.390	0,1	1.065	145	0,3	354	0,0
30	Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	2	3.607	0,0	3.387	0,0	220	38	0,1	46	0,0
31	Proizvodnja namještaja	21	68.273	0,6	67.800	0,6	472	709	1,5	4.174	0,5
32	Ostala prerađivačka industrija	16	20.197	0,2	19.173	0,2	1.024	194	0,4	703	0,1
33	Popravak i instaliranje strojeva i opreme	15	43.046	0,4	42.823	0,4	223	138	0,3	58	0,0
D	OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJA	3	172.368	1,5	180.885	1,5	-8.517	135	0,3	9.178	1,1

financijski rezultati u 000 kuna

Šifra i opis djelatnosti (NKD 2007)		Broj. podu-zeća	Ukupni prihod	Udio u %	Ukupni rashodi	Udio u %	Razlika ukupnih prihoda i rashoda	Broj zaposlenih (na temelju sati rada)	Udio u %	Investicije u dugotrajnu imovinu	Udio u %
E	OPSKRBA VODOM; UKLANJANJE OTPAD. VODA, GOSPODAR. OTPADOM	42	269.290	2,3	272.083	2,3	-2.793	1.546	3,3	53.619	6,1
F	GRAĐEVINARSTVO	423	1.755.886	14,9	1.708.195	14,5	47.691	8.369	17,9	43.847	5,0
G	TRGOVINA	1.205	4.063.228	34,5	3.958.259	33,6	104.969	8.654	18,5	115.548	13,2
H	PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	163	359.863	3,1	361.559	3,1	-1.696	1.680	3,6	92.879	10,6
I	DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA I USLUŽIVANJA HRANE	145	140.613	1,2	141.102	1,2	-489	1.412	3,0	5.110	0,6
J	INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	99	72.011	0,6	69.785	0,6	2.226	674	1,4	26.175	3,0
K	FINANCIJSKE I DJELATNOSTI OSIGURANJA	32	32.802	0,3	30.541	0,3	2.261	148	0,3	420	0,0
L	POSLOVANJE NEKRETNINAMA	59	20.714	0,2	24.038	0,2	-3.324	181	0,4	65.471	7,5
M	STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJELATNOSTI	438	345.062	2,9	323.627	2,7	21.435	1.954	4,2	16.274	1,9
N	ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJELATNOSTI.	70	64.203	0,5	53.750	0,5	10.453	686	1,5	47.118	5,4
O	JAVNA UPRAVA I OBRANA;	2	931	0,0	588	0,0	343	7	0,0	0	0,0
P	OBRAZOVANJE	51	14.021	0,1	11.974	0,1	2.047	191	0,4	212	0,0
Q	DJELATNOST ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I SOCIJALNE SKRBI	51	27.005	0,2	24.405	0,2	2.600	340	0,7	15.135	1,7
R	UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA	19	39.545	0,3	50.265	0,4	-10.719	521	1,1	1.462	0,2
S	OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	104	35.031	0,3	36.385	0,3	-1.354	464	1,0	846	0,1
	UKUPNO SVE DJELATNOSTI	3.682	11.793.772	100,0	11.787.392	100,0	6.379	46.694	100,0	873.339	100,0

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Ukupan broj zaposlenih subjekata koji su predali izvještaje iznosio je 46.694, što je za 4,3% manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Najveći udio u broju zaposlenih ima prerađivačka industrija (32,4%), a unutar nje proizvodnja prehrambenih proizvoda (8,3% ukupno zaposlenih u poslovnim subjektima). U trgovini je bilo zaposleno 18,5% ukupno zaposlenih, u građevinarstvu 17,9%, poljoprivredi 9,6% i drugo.

Ukupno ostvarene investicije u dugotrajnu imovinu u promatranom razdoblju iznosile su 873 milijuna kuna što je za 6,3% manje nego u istom razdoblju prethodne godine. U dugotrajnu imovinu najviše je financirala poljoprivreda (254,6 milijuna kuna ili 29,2% ukupnih investicija gospodarstva Županije). Prerađivačka industrija u ukupnim investicijama sudjelovala je s 13,9%, trgovina s 13,2%, prijevoz i skladištenje s 10,6%, poslovanje nekretninama s 7,5%, opskrba vodom i gospodarenje otpadom s 6,1%, građevinarstvo s 5%, poslovanje nekretninama 7,5% i drugo.

Krajem lipnja 2009. godine poduzetnici s područja Županije su raspolagali sa zalihama sirovina, poluproizvoda, robe i gotovih proizvoda u vrijednosti 4.661 milijuna kuna što je za 1,6% manje nego u isto vrijeme prošle godine. Istovremeno su obveze prema dobavljačima iznosile 6.472 milijuna kuna i bile su manje za 452 milijunima kuna nego potraživanja od kupaca. Pri tome su potraživanja od kupaca rasla po većoj stopi (8,9%), nego obveze prema dobavljačima (8,5%).

3. VANJSKO-TRGOVINSKA RAZMJENA ŽUPANIJE

Robna razmjena Županije u 2008. godini iznosila je 1,21 milijardu USD. U odnosu na prethodnu 2007. godinu porasla je za 7,4%, pri čemu se izvoz smanjio za 0,5%, a uvoz porastao za 15,5%, odnosno udio izvoza bio je manji od uvoza (46,8 u odnosu na 53,2), pa je ostvarena negativna trgovinska bilanca, prvi puta nakon 2001. godine, i to u iznosu od 76,4 milijuna USD, odnosno pokrivenost uvoza izvozom bila je 88,1% (tablica 13.).

Udio robne razmjene Županije u ukupno ostvarenoj robnoj razmjeni Republike Hrvatske u 2008. godini iznosio je 2,7% (u 2007. godini bio je 3,0%).

Tablica 13. Pregled robne razmjene Županije i Republike Hrvatske u 2008. godini

u 000 USD

	Županija					Republika Hrvatska			
	2007.	2008.	Indeks	Struktura 2008. %	Udio Županije u RH %	2007.	2008.	Indeks	Struktura 2008. %
Izvoz	570.441	567.914	99,56	46,8	4,0	12.363.930	14.111.662	114,14	31,5
Uvoz	557.842	644.326	115,5	53,2	2,1	25.838.828	30.728.437	118,92	68,5
Ukupno	1.128.28	1.212.24	107,4	100,0	2,7	38.202.758	44.840.099	117,37	100,0
Saldo	12.599	-76.412	-	-	0,5	-13.474.898	-16.616.775	123,32	-
Pokrivenost uvoza izvozom	102,3	88,1	-	-	-	47,9	45,9	-	-

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U tablici 14. prikazan je udio pojedinih skupina zemalja u vanjsko-trgovinskoj razmjeni Županije. Najveći udio i dalje imaju zemlje Europske unije (68,3%), iako je on manji za nekoliko postotaka u odnosu na prethodne godine, dok raste udio zemalja CEFTA-e (u 2008. godini je bio 18,8%).

Tablica 14. Robna razmjena Županije u 2008. godini prema regionalnoj usmjerenosti

Skupina zemalja	Izvoz		Uvoz		Ukupno		Bilanca u 000 USD
	u 000 USD	Udio %	u 000 USD	Udio %	u 000 USD	Udio %	
Zemlje EU	384.658	67,7	443.269	68,8	827.927	68,3	-58.611
Zemlje EFTA-e	10.836	1,9	7.023	1,1	17.859	1,5	3.813
Ostale razvijene zemlje	5.316	0,9	31.056	4,8	36.372	3,0	-25.740
Zemlje CEFTA-e	148.885	26,2	78.829	12,2	227.713	18,8	70.056
Ostale europske ZUR	2.398	0,4	232	0,0	2.631	0,2	2.166
Ostale zemlje u razvoju	15.822	2,8	83.916	13,0	99.738	8,2	-68.095
UKUPNO	567.914	100,0	644.326	100,0	1.212.241	100,0	-76.412

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Najznačajnije zemlje-partneri u robnoj razmjeni Županije u 2008. godini bile su Njemačka (20,4%), Italija (10%), Bosna i Hercegovina (9,2%), Mađarska (8,1%) i Srbija (7,3%). Pri tome je pozitivna bilanca ostvarena s Italijom, Bosnom i Hercegovinom, Mađarskom, Srbijom, Slovenijom i Rumunjskom, dok je s Njemačkom ostvarena negativna trgovinska bilanca u iznosu 85 milijuna USD, što je više za 70% u odnosu na 2007. godinu kada je iznosila 49,7 milijuna USD (tablica 15.).

Tablica 15. Deset najznačajnijih zemalja partnera Županije u 2008. godini - po ukupnoj vrijednosti razmjene

Redni broj	Država	Izvoz		Uvoz		Ukupno		Bilanca u 000 USD
		u 000 USD	Udio %	u 000 USD	Udio %	u 000 USD	Udio %	
1.	NJEMAČKA	81.002	14,3	166.181	25,8	247.183	20,4	-85.179
2.	ITALIJA	68.873	12,1	52.593	8,2	121.466	10,0	16.280
3.	BOSNA I HERCEGOVINA	80.417	14,2	31.591	4,9	112.008	9,2	48.826
4.	MAĐARSKA	52.630	9,3	45.164	7,0	97.794	8,1	7.466
5.	SRBIJA	46.957	8,3	41.595	6,5	88.552	7,3	5.362
6.	SLOVENIJA	50.498	8,9	34.971	5,4	85.469	7,1	15.527
7.	AUSTRIJA	25.892	4,6	28.054	4,4	53.947	4,5	-2.162
8.	RUMUNJSKA	28.732	5,1	3.981	0,6	32.713	2,7	24.751
9.	POLJSKA	12.928	2,3	15.632	2,4	28.560	2,4	-2.704
10.	FRANCUSKA	10.564	1,9	14.575	2,3	25.140	2,1	-4.011
	Ostale zemlje	109.421	19,3	209.988	32,6	319.409	26,3	-100.568
	Ukupno	567.914	100,0	644.326	100,0	1.212.241	100,0	-76.412

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Promatrano prema djelatnostima (tablica 1. u prilogu) najveći udio u izvozu imala je prerađivačka industrija (85,7%), a unutar nje proizvodnja papira, proizvodnja hrane i pića, te proizvodnja strojeva i uređaja. Trgovina je u ukupnom izvozu Županije sudjelovala s 12,8%.

U uvozu je najveći udio također imala prerađivačka industrija (52%), dok je trgovina u uvozu sudjelovala s 35,4%. Preostali uvoz ostvarila je poljoprivreda (5,8%), te građevinarstvo (4,6%).

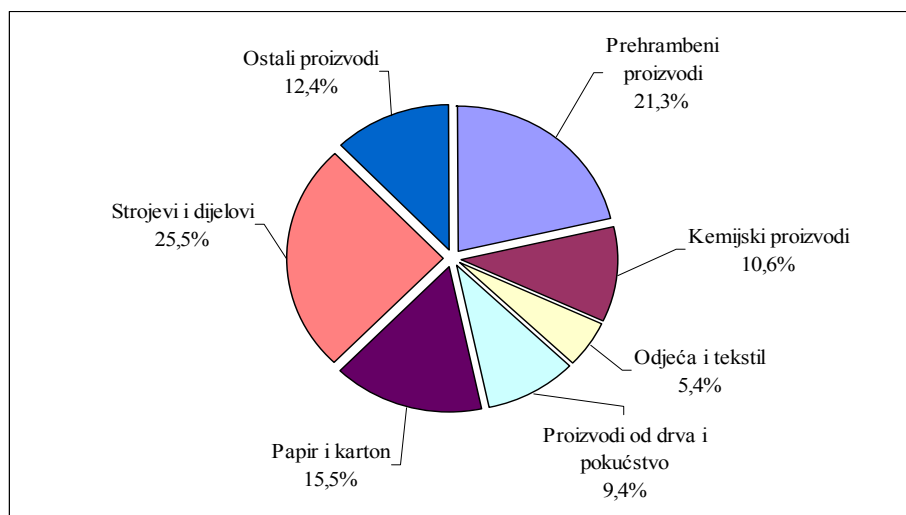
U 2008. godini prerađivačka industrija ostvarila je pozitivnu bilancu u iznosu od 151,7 milijuna USD, dok je trgovina ostvarila negativnu bilancu u iznosu od 155,3 milijuna USD. Poljoprivreda je uvezla robe za 31,7 milijuna USD više nego što je izvezla proizvoda, kao i građevinarstvo kod kojeg je negativna bilanca iznosila 28,4 milijuna USD.

3.1. Struktura izvoznih i uvoznih proizvoda u 2008. godini

U strukturi proizvoda koji su se izvozili u 2008. godini najznačajniji su strojevi i dijelovi koji su u ukupnom izvozu Županije sudjelovali s 25,5%, odnosno izvezeno ih je u vrijednosti 145 milijuna USD. Zatim slijede prehrambeni proizvodi kojih je izvezeno u vrijednosti 121 milijun USD (21,3% ukupnog izvoza), papir i karton u vrijednosti 88 milijuna USD (15,5% ukupnog izvoza), kemijskih proizvoda izvezeno je u vrijednosti 60 milijuna USD ili 10,6% ukupnog izvoza, proizvoda od drva i pokućstvo izvezeno je u vrijednosti od 53 milijuna USD ili 9,4%, odjeće i tekstila 5,4% ukupnog izvoza ili 31 milijun USD i drugo (tablica 2. u prilogu i grafikon 5.).

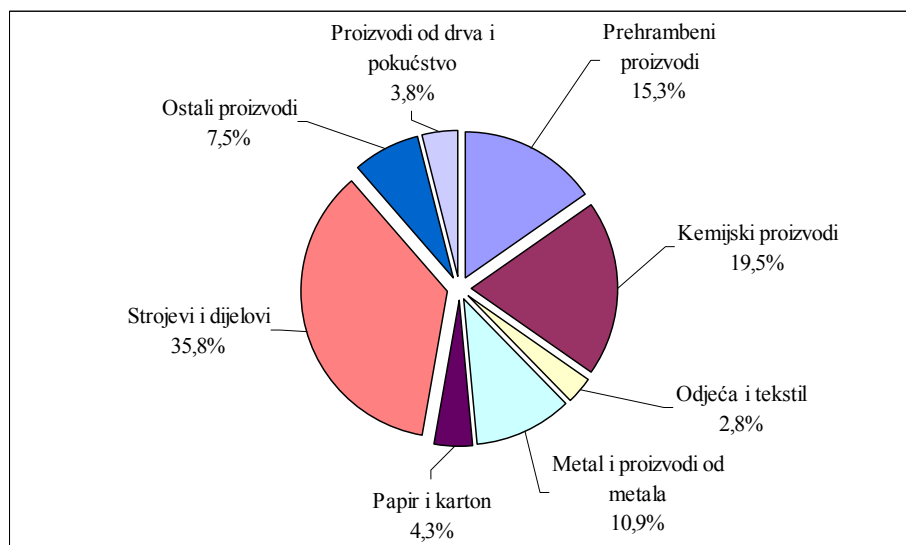
Od uvoznih proizvoda u 2008. godini uvezeno je strojeva i dijelova u vrijednosti 231 milijun USD ili 35,8% ukupnog uvoza. Kemijskih proizvoda uvezeno je u vrijednosti 126 milijuna ili 19,5% ukupnog uvoza. Prehrambenih proizvoda uvezeno je u vrijednosti 99 milijun USD ili 15,3% ukupnog uvoza, metala i proizvoda od metala uvezeno je 70 milijuna USD ili 10,9 % ukupnog uvoza i drugo (grafikon 6.).

Grafikon 5. Struktura izvoznih proizvoda Županije u 2008. godini

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Grafikon 6. Struktura uvoznih proizvoda Županije u 2008. godini

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

3.2. Vanjskotrgovinska razmjena za razdoblje I-VI. 2009. godine

Gospodarstvo Županije u prvih šest mjeseci 2009. godine ostvarilo je robnu razmjenu u vrijednosti od 400 milijuna USD (tablica 16., što je 33% manje u odnosu na robnu razmjenu ostvarenu u istom razdoblju 2008. godine. Udio izvoza je 48,3%, što znači da je ostvarena negativna trgovinska bilanca u iznosu od 13,7 milijuna USD.

Tablica 16. Usporedni prikaz robne razmjene Županije i Republike Hrvatske za razdoblje I. - VI. 2009.godine

	Županija I-VI.					Republika Hrvatska I-VI.			
	2008.	2009.	Indeks	Struktura u %	Udio u RH u %	2008.	2009.	Indeks	Struktura
IZVOZ	287.694	193.044	67,10	48,3	3,9	7.077.248	4.991.662	70,53	32,9%
UVOZ	312.756	206.722	66,10	51,7	2,0	16.129.613	10.160.754	62,99	67,1%
UKUPNO	600.450	399.765	66,58	100	2,6	23.206.861	15.152.415	65,29	100,0%
SALDO	-25.061	-13.678	54,58	-	-	-9.052.365	-5.169.092	57,10	-
POKRIVENOST UVOZA IZVOZOM	92,0	93,4	-	-	-	43,9	49,1	-	-

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Zemlje Europske unije u ukupnoj razmjeni Županije u prvih šest mjeseci 2009. godine sudjelovale su s 66,8%, a zemlje CEFTA-e s 20,4% (tablica 17). Preostalih 12,8% se odnosi na zemlje EFTA, ostale europske zemlje u razvoju, te ostale razvijene i zemlje u razvoju.

Tablica 17. Robna razmjena Županije za razdoblje I-VI. 2009. godine prema regionalnoj usmjerenosti

Skupina zemalja	Izvoz		Uvoz		Ukupno		Bilanca u 000 USD
	u 000 USD	Udio u %	u 000 USD	Udio u %	u 000 USD	Udio u %	
Zemlje EU	123.079	63,76	143.915	69,6	266.995	66,8	-20.836
Zemlje EFTA-e	5.087	2,63	2.112	1,0	7.199	1,8	2.974
Ostale razvijene zemlje	1.391	0,72	9.704	4,7	11.095	2,8	-8.313
Zemlje CEFTA-e	58.785	30,45	22.712	11,0	81.497	20,4	36.073
Ostale europske ZUR	522	0,27	5.901	2,9	6.423	1,6	-5.379
Ostale zemlje u razvoju	4.180	2,17	22.376	10,8	26.556	6,6	-18.195
UKUPNO	193.044	100,00	206.721	100,0	399.764	100,0	-13.677

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Negativna bilanca u razmjeni ostvarena je sa zemljama Europske unije 20,8 milijuna USD (samo je s Njemačkom negativna bilanca iznosila 33 milijuna USD, s Češkom 5,4 milijuna, Slovačkom 3,8 milijuna, Nizozemskom 2,8 milijuna (tablica 3 u prilogu) i drugo. Nadalje, negativna bilanca ostvarena je s ostalim zemljama u razvoju u iznosu od 18 milijuna USD (Kina, Brazil, Južna Koreja, Gana, Indija i drugo). Negativna bilanca u iznosu od 8,3 milijuna USD ostvarena je i s ostalim razvijenim zemljama (SAD, Turska, Japan, Australija i drugo), kao i s ostalim europskim zemljama u razvoju (Rusija).

Pozitivna bilanca u iznosu od 36 milijuna dolara ostvarena je u razmjeni sa zemljama CEFTA-e (Bosna i Hercegovina, Makedonija, Crna Gora, Srbija i Albanija) i sa zemljama EFTA-e (Švicarska, Norveška) u iznosu od 2,9 milijuna USD.

Tablica 18. Deset najznačajnijih zemalja partnera Županije u razdoblju I-VI. 2009. godine

Redni broj	Država	Izvoz		Uvoz		Ukupno		Bilanca u 000 USD
		u 000 USD	Udio u %	u 000 USD	Udio u %	u 000 USD	Udio u %	
1.	NJEMAČKA	20.192	10,5	53.346	25,8	73.537	18,4	-33.154
2.	BOSNA I HERCEGOVINA	34.199	17,7	9.751	4,7	43.950	11,0	24.447
3.	ITALIJA	20.851	10,8	17.943	8,7	38.794	9,7	2.909
4.	SLOVENIJA	21.944	11,4	10.669	5,2	32.613	8,2	11.275
5.	MAĐARSKA	12.955	6,7	12.047	5,8	25.002	6,3	908
6.	SRBIJA	12.789	6,6	11.236	5,4	24.025	6,0	1.552
7.	AUSTRIJA	12.010	6,2	11.507	5,6	23.517	5,9	503
8.	NIZOZEMSKA	3.670	1,9	6.483	3,1	10.154	2,5	-2.813
9.	FRANCUSKA	4.936	2,6	3.847	1,9	8.783	2,2	1.090
10.	KINA	0	0,0	8.411	4,1	8.411	2,1	-8.411
	Ostale zemlje	49.496	25,6	61.481	29,7	110.978	27,8	-11.985
	Ukupno	193.044	100,0	206.722	100,0	399.765	100,0	-13.678

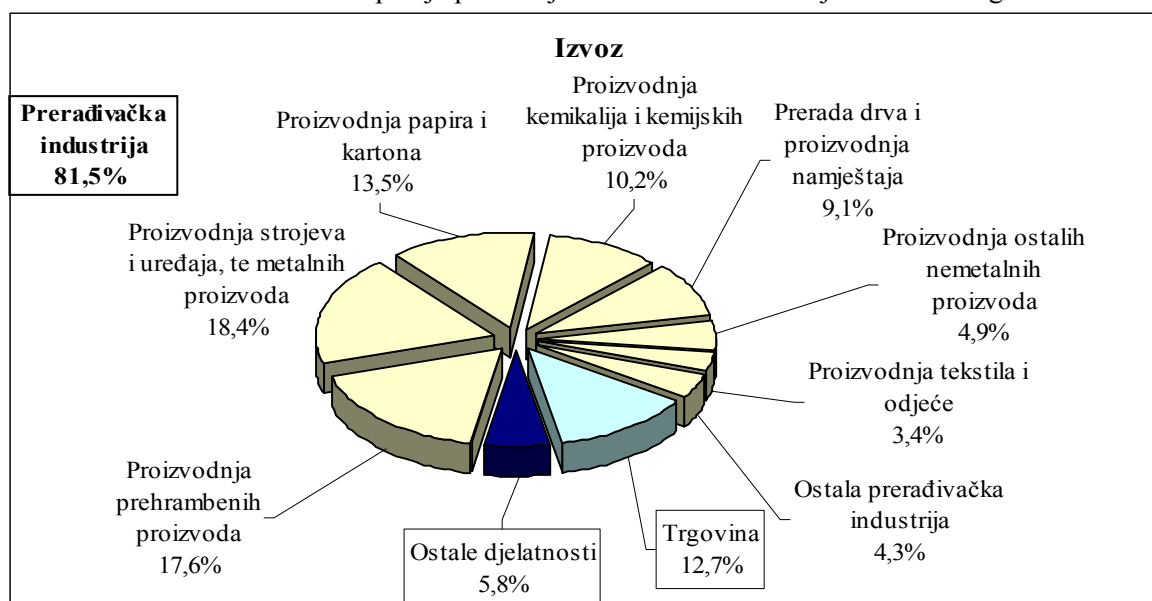
Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Najznačajnije zemlje partneri u robnoj razmjeni Županije u prvih šest mjeseci 2009. godine bile su Njemačka (18,4%), Bosna i Hercegovina (11%), Italija (9,7%), Slovenija (8,2%) i Mađarska (6,3%). Pozitivna bilanca ostvarena je s Bosnom i Hercegovinom, Italijom, Slovenijom i Mađarskom, dok je s Njemačkom ostvarena negativna trgovinska bilanca (tablica 18.).

U ukupno ostvarenom izvozu Županije (93 milijuna USD) prerađivačka industrija (tablica 4. u prilogu i grafikon 7.) sudjelovala je s 81,5%, i to proizvodnja prehrambenih proizvoda sa 17,6%, proizvodnja papira i kartona s 13,5%, proizvodnja strojeva i uređaja, te metalnih proizvoda s 18,4%, proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda s 10,2%, prerada drva i proizvodnja namještaja s 9,1%, proizvodnja ostalih nemetalnih proizvoda s 4,9%, proizvodnja tekstila i odjeće s 3,4% i drugo.

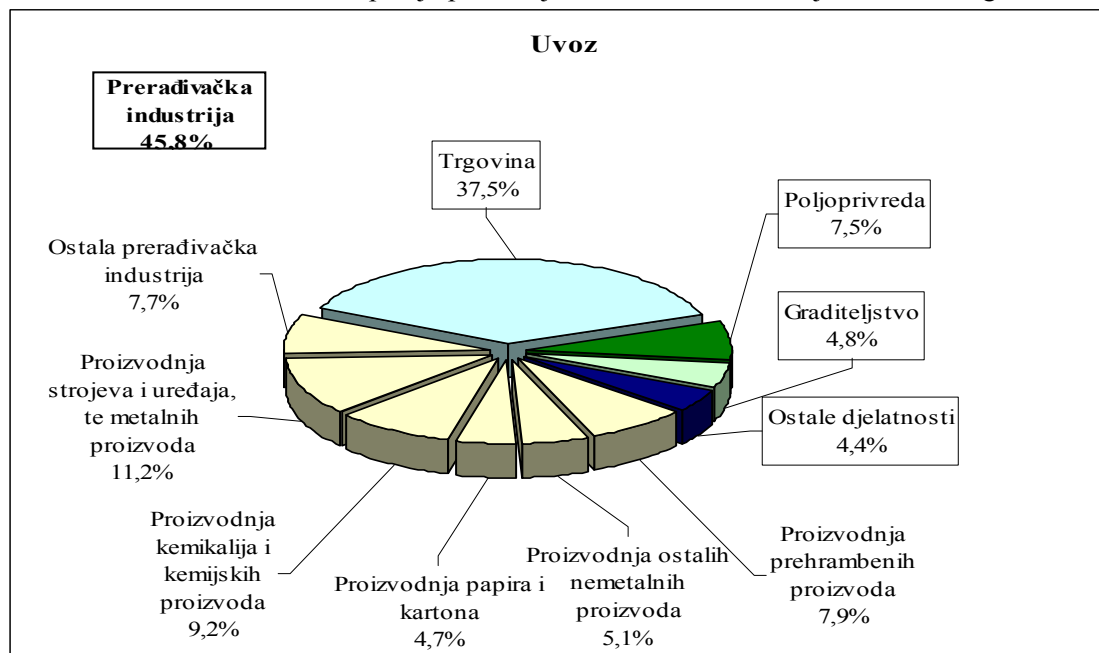
Prerađivačka industrija je u uvozu sudjelovala sudjeluje s 45,8%, proizvodnja kemijskih proizvoda s 9,2%, proizvodnja strojeva i uređaja, te metalnih proizvoda s 11,2%, proizvodnja prehrambenih proizvoda s 7,9%, proizvodnja ostalih nemetalnih proizvoda s 5,1%, proizvodnja papira i kartona sa 4,7% i drugo. Trgovina je u ukupnom uvozu sudjelovala s 37,5% (grafikon 8.).

Grafikon 7. Struktura izvoza Županije prema djelatnostima za razdoblje I-VI. 2009. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Grafikon 8. Struktura uvoza Županije prema djelatnostima za razdoblje I-VI. 2009. godine

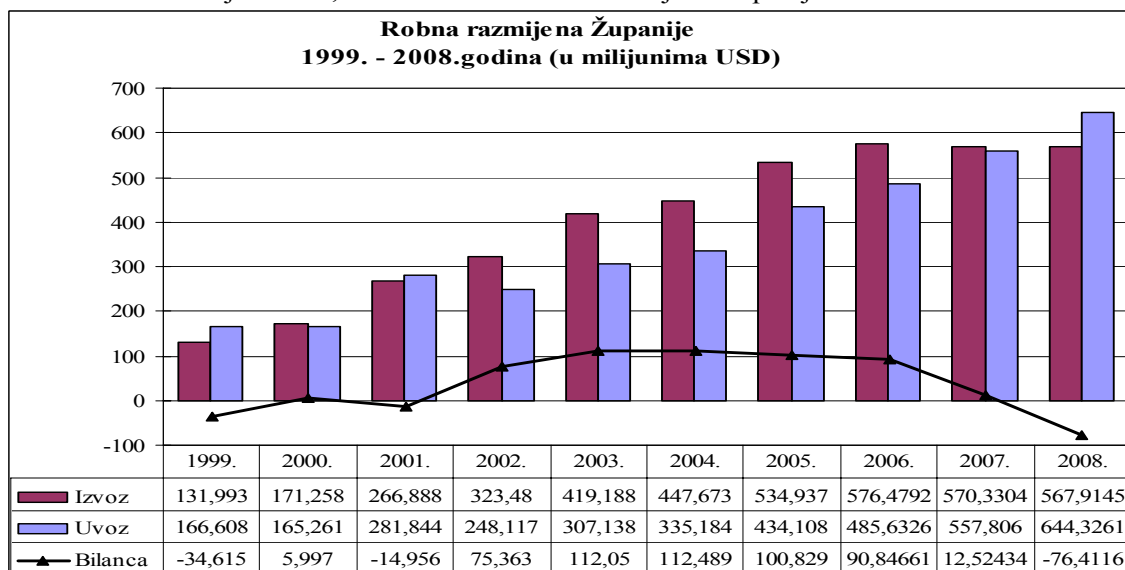

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Negativnoj bilanci u razmjeni s inozemstvom u promatranih šest mjeseci najviše je pridonijela trgovina koja je ostvarila za 53 milijuna USD veći uvoz od izvoza. Poljoprivreda je također zabilježila negativnu bilancu i to u iznosu od 14 milijuna USD, kao i građevinarstvo (-9,3 milijuna USD). Prerađivačka industrija je ostvarila 62 milijuna USD izvoza više nego uvoza.

Promatrajući razmjenu Županije u razdoblju od 1999. do 2008. godine (grafikon 9.) vidljiv je kontinuirani trend rasta kako ukupne razmjene tako i uvoza, dok izvoz u posljednje dvije godine stagnira i bilježi pad od 1,1% ili 4 milijuna USD, odnosno 0,4% ili 2 milijuna USD. Od 2002. do 2007. godine gospodarstvo Županije ostvarilo je pozitivnu razliku u robnoj razmjeni, da bi u 2008. godini ponovno nakon sedam godina ostvarena negativna bilanca robne razmjene s inozemstvom. U prvih šest mjeseci 2009. godine globalna se recesija odrazila i na robnu razmjenu Županije, što je rezultiralo pad robne razmjene od 33%.

Grafikon 9. Kretanje izvoza, uvoza i bilance robne razmjene Županije

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

4. INSOLVENTNOST

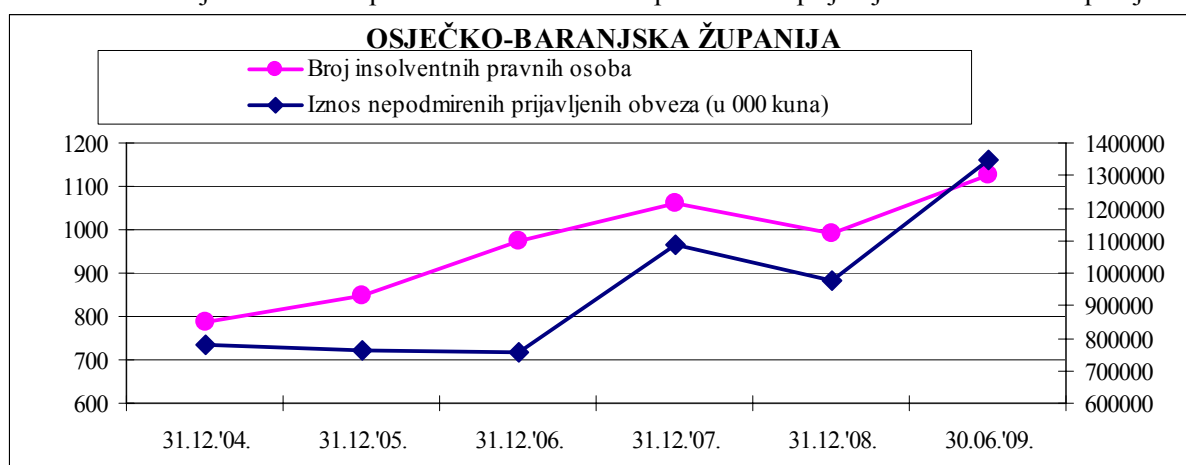
Kretanje broja insolventnih pravnih osoba u Županiji pokazuje trend rasta unazad par promatranih godina sve do kraja 2007. godine. Krajem 2008. godine smanjio se broj insolventnih osoba i iznos nepodmirenih prijavljenih obveza, da bi sredinom 2009. godine opet došlo do značajnog rasta. Broj insolventnih pravnih osoba je 30. lipnja 2009. godine u Županiji iznosio 1.128, što je porast od 13,8% u odnosu na prosinac 2008. godine. Nepodmirene prijavljene obveze 30. lipnja 2009. godine iznosile su 1,35 milijardi kuna, što je za 37,4% više u odnosu na prosinac 2008. godine, odnosno 7,8% nepodmirenih prijavljenih obveza na razini Republike Hrvatske. Broj zaposlenih insolventnih pravnih osoba je s 2.695 u prosincu 2008. godine porastao na 3.368 30. lipnja 2009. godine.

Tablica 19. Insolventnost u gospodarstvu Županije u razdoblju od 2004. do 2009. godine

Stanje na dan	Broj insolventnih pravnih osoba	Lančani indeks	Iznos nepodmirenih prijavljenih obveza (u 000 kuna)	Lančani indeks	Udio u iznosu nepodmirenih prijavljenih obveza u RH	Broj zaposlenih kod insolventnih pravnih osoba	Lančani indeks
31.12.'04.	789	-	780.736	-	7,0	2.957	-
31.12.'05.	846	107,2	760.151	97,4	6,9	2.404	81,3
31.12.'06.	973	115,0	755.955	99,4	6,2	2.407	100,1
31.12.'07.	1.059	108,8	1.088.405	144,0	7,6	1.808	75,1
31.12.'08.	991	93,6	979.372	90,0	6,8	2.695	149,1
30.06.'09.	1.128	113,8	1.345.522	137,4	7,8	3.368	125,0

Izvor: FINA, obrada: HGK Županijska komora Osijek

Grafikon 10. Broj insolventnih pravnih osoba i iznos nepodmirenih prijavljenih obveza u Županiji

Izvor podataka: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

5. STEČAJEVI

Prema podacima Trgovačkog suda u Osijeku, tijekom 2008. godine kod Trgovačkog suda u Osijeku zaključeno je 50 stečajnih postupaka, a u prvih šest mjeseci 2009. godine zaključeno je još 30 stečajnih postupaka. Od 1997. godine do lipnja 2009. godine zaključeno je ukupno 609 stečajnih postupaka.

Kod Trgovačkog suda u Osijeku otvoreno je 14 stečajnih postupaka koji su još uvijek u tijeku, od čega su dva otvorena 2009. godine. U tvrtkama koje su u stečaju bilo je 496 zaposlenih u trenutku otvaranja stečajnog postupka.

Za 8 prijava za otvaranje stečajnog postupka podnesenih u 2008. godini još uvijek se ispituju uvjeti za otvaranje stečajnoga postupka, kao i za 18 prijava podnesenih do 30. lipnja 2009. godine.

6. ZAPOSLENOST I PLAĆE

Broj djelatnika u Županiji na dan 30. lipnja 2009. godine, prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, iznosio je 95.283, što je 3,1% manje nego u lipnju 2008. godine.

Broj nezaposlenih djelatnika evidentiranih u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, Područne službe Osijek krajem lipnja 2009. godine iznosio je 27.243 što je 10,9% više nego u lipnju 2008. godine. Stopa nezaposlenosti u lipnju 2009. godini u Županiji je iznosila 22,2%, a u Republici Hrvatskoj 13,5%.

U tablici 20. prikazan je broj aktivnog stanovništva, zaposlenih i nezaposlenih, te stope nezaposlenosti u Županiji i Republici Hrvatskoj na dan 30. lipnja 2008. i 2009. godine.

Tablica 20. Zaposlenost u Republici Hrvatskoj i Županiji u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu

	Županija			Republika Hrvatska			Udio Županije u RH u %
	30.06.2008.	30.06.2009.	Indeks	30.06.2008.	30.06.2009.	Indeks	
Radnici kod pravnih osoba	81.430	79.412	97,5	1.313.534	1.293.057	98,4	6,14
Radnici kod fizičkih osoba	8.964	8.138	90,8	170.664	160.593	94,1	5,07
Obrtnici	3.952	3.794	96,0	82.018	78.903	96,2	4,81
Poljoprivrednici	2.961	2.863	96,7	38.106	35.485	93,1	8,07
Samostalne profesionalne djelatnosti	941	1.024	108,8	19.336	21.346	110,4	4,80
Osiguranje u međunarodnim organizacijama	8	7	87,5	539	377	69,9	1,86
Ukupno zaposleni	98.256	95.238	96,9	1.624.197	1.589.761	97,9	5,99
Nezaposleni	24.569	27.243	110,9	222.290	247.147	111,2	11,02
Aktivno stanovništvo	122.825	122.481	99,7	1.846.487	1.836.908	99,5	6,67
Stopa nezaposlenosti u %	20,0	22,2		12,0	13,5		

Izvor: Statističke informacije HZMO br.2/2009; Mjesečni statistički bilten 6/2009, HZZ; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Uspoređujući podatke Županije i Republike Hrvatske vidljivo je da su negativni trendovi podjednaki na razini Županije kao i na razini države. Broj zaposlenih u Županiji u posljednjih godinu dana pao je za 3,1%, a u Republici Hrvatskoj za 2,1%, dok je broj nezaposlenih u Županiji porastao za 10,9%, a u Republici Hrvatskoj porastao je za 11,2%. Udio nezaposlenih Županije u ukupno nezaposlenima u Republici Hrvatskoj bio je 11,02%, a udio zaposlenih Županije u ukupnom broju zaposlenih u Republici Hrvatskoj 5,99%. Stopa nezaposlenosti u Županiji porasla je s 20% na dan 30. lipnja 2008. godine na 22,2% 30. lipnja 2009. godine, dok je na razini Republike Hrvatske ona puno niža, ali je ipak rasla i to s 12,0% na 13,5%.

Prema podacima Financijske agencije prosječna mjesečna neto plaća u 2008. godini u Županiji iznosila je 4.137 kuna, što je porast za 6,7% u odnosu na prosječnu mjesečnu neto plaću isplaćenu u 2007. godini, ali je za 16,6% manje od prosječne mjesečne neto plaće na razini Republike Hrvatske koja je iznosila 4.962 kune (tablica 21.).

Tijekom 2008. godine najviša prosječna neto plaća isplaćena je u djelatnosti financijskog posredovanja u iznosu 7.289 kuna, a u odnosu na 2007. godinu porasla je za 19,3% i bila je za 1,1% veća i od republičkog prosjeka za ovu djelatnost. U djelatnosti proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda (građevinski materijali) isplaćena je prosječna mjesečna neto plaća u iznosu od 5.811 kuna, koja je u odnosu na prethodnu godinu porasla je za 1,1%, a u odnosu na prosječnu mjesečnu neto plaću u toj djelatnosti na razini države bila je veća za 10,6%. Nadalje, prosječne mjesečne neto plaće iznad 5.000 kuna isplaćene su još u djelatnosti zdravstvena zaštita i socijalna skrb (5.805 kuna) i javnoj upravi (5.420 kuna). Prosječne mjesečne neto plaće niže od 3.000 isplaćene su u

slijedećim djelatnostima: prerada kože i proizvodnja kožne galanterije (1.855 kune), ribarstvo (1.953 kune), proizvodnja tekstila i odjeće (2.592 kune), prerada drva i proizvoda od drva (2.680 kune), proizvodnja namještaja (2.962 kune) i proizvodnja koksa i naftnih derivata (2.976 kune).

Tijekom 2008. godine najveći porast prosječne mjesečne neto plaća zabilježen je u djelatnosti rudarstvo i vađenje (34,5%), financijsko posredovanje (19,3%), proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa (12,8%), proizvodnja metala i proizvoda od metala (10,6%) i proizvodnja tekstila i odjeće (10,0%). Niža prosječna mjesečna neto plaća u 2008. godini u odnosu na 2007. godinu isplaćena je u djelatnosti prerada kože i izrada galanterije (11,3%) i u proizvodnji električne i optičke opreme (1,5%).

Gotovo u svim djelatnostima prosječna mjesečna neto plaća niža je na razini Županije u odnosu na državni prosjek, osim kod proizvodnje ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda, financijskog posredovanja i zdravstvene zaštite i socijalne skrbi.

Tablica 21. Prosječna mjesečna neto plaća u Županiji i Republici Hrvatskoj u 2008. godini

Djelatnost	Županija	Indeks 2008/ 2007	Republika Hrvatska	Udio Županije u RH u %
A. Poljoprivreda	3.869	104,6	4.752	81,4
B. Ribarstvo i vađenje	1.953	-	3.848	50,8
C. Rudarstvo	4.074	134,5	5.600	72,8
D. Prerađivačka industrija	3.600	105,6	4.568	78,8
- proizvodnja hrane i pića	3.763	103,4	4.753	79,2
- proizvodnja tekstila i odjeće	2.592	110,0	2.771	93,5
- prerada kože, izrada galanterije i obuće	1.855	88,7	2.619	70,8
- prerada drva i proizvodnja od drva	2.680	102,1	3.046	88,0
- proizvodnja papira i kartona	4.037	105,3	5.063	79,7
- proizvodnja koksa i naftnih derivata	2.976	-	6.945	42,8
- proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	3.771	103,1	6.164	61,2
- proizvodnja proizvoda od gume i plast. masa	3.062	112,8	3.873	79,1
- proizvodnja ostalih nemetal. proizvoda	5.811	101,0	5.256	110,6
- proizvodnja metala i proizvoda od metala	3.398	110,6	4.056	83,8
- proizvodnja strojeva i uređaja	3.646	105,6	4.552	80,1
- proizvodnja električne i optičke opreme	3.538	98,5	5.990	59,1
- proizvodnja prijevoznih sredstava	3.009	105,3	4.960	60,7
- ostala prerađivačka industrija., proizvodnja namještaja	2.962	109,4	3.463	85,5
E. Opskrba električnom energijom, plinom i vodom	3.952	107,6	5.763	68,6
F. Građevinarstvo	3.787	105,8	4.193	90,3
G. Trgovina	3.518	106,8	4.204	83,7
H. Ugostiteljstvo	2.810	106,1	4.019	69,9
I. Promet i veze	4.118	105,5	5.617	73,3
J. Financijsko posredovanje	7.289	119,3	7.207	101,1
K. Poslovanje nekretninama i poslovne usluge	4.310	106,7	5.352	80,5
L. Javna uprava	5.420	107,1	6.015	90,1
M. Obrazovanje	4.779	107,6	5.058	94,5
N. Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	5.805	106,7	5.797	100,1
O. Ostale uslužne djelatnosti	3.911	104,1	4.925	79,4
Sveukupno	4.137	106,7	4.962	83,4

Izvor: FINA, obrada: HGK Županijska komora Osijek

U prvih šest mjeseci 2009. godine. prosječna mjesečna neto plaća za Županiju iznosila je 3.798 kuna, što je za 6,4% više u odnosu na isto razdoblje prethodne 2008. godine. Prosječna neto plaća isplaćena na razini države u promatranih šest mjeseci 2009. godine iznosila je 4.556 kuna, i rasla je za 4,2% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, i od prosječne neto plaće u Županiji bila je veća za 16,6% (tablica 22.).

Najveća prosječna mjesečna neto plaća isplaćena je u Gradu Zagrebu u iznosu 5.431 kunu, što je za 19,2% više od republičkog prosjeka, dok je u svim ostalim županijama prosječna mjesečna neto plaća bila niža od republičkog prosjeka. Najniža prosječna mjesečna neto plaća isplaćena je u Virovitičko-podravskoj županiji u iznosu 3.259 kuna, odnosno 28,5% manje od republičkog prosjeka.

Tablica 22. Prosječna mjesečna neto plaća poduzetnika u Republici Hrvatskoj u razdoblju I-VI. 2009. godine po županijama

(indeks: I. - VI. 2008.=100,0)

Županija	Prosječne mjesečne neto plaće po zaposlenom		
	Iznos (u kunama)	Indeks	Odnos prema prosjeku RH (RH = 100,0)
Zagrebačka	4.418	104,5	-3,0
Krapinsko-zagorska	3.784	103,0	-17,0
Sisačko-moslavačka	4.022	104,2	-11,7
Karlovačka	3.994	106,6	-12,3
Varaždinska	3.612	103,6	-20,7
Koprivničko-križevačka	4.301	101,2	-5,6
Bjelovarsko-bilogorska	3.490	103,2	-23,4
Primorsko-goranska	4.309	104,4	-5,4
Ličko-senjska	3.591	107,6	-21,2
Virovitičko-podravska	3.259	102,3	-28,5
Požeško-slavonska	3.428	104,7	-24,8
Brodsko-posavska	3.646	107,3	-20,0
Zadarska	3.945	104,4	-13,4
Osječko-baranjska	3.798	106,4	-16,6
Šibensko-kninska	3.842	102,7	-15,7
Vukovarsko-srijemska	3.364	103,7	-26,2
Splitsko-dalmatinska	4.094	104,4	-10,1
Istarska	4.350	102,1	-4,5
Dubrovačko-neretvanska	4.406	101,2	-3,3
Međimurska	3.582	103,9	-21,4
Grad Zagreb	5.431	104,1	19,2
Ukupno Republika Hrvatska	4.556	104,2	100,0

Izvor: FINA, obrada: HGK Županijska komora Osijek

7. NEZAPOSLENOST

Krajem rujna 2009. godine u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, Područnoj službi Osijek (nastavno: Zavod) evidentirano je 28.208 nezaposlenih osoba, odnosno 464 osobe (1,7%) više nego prethodnog mjeseca i 4.146 osoba (17,2%) više u odnosu na rujna 2008. godine. Tijekom devet mjeseci 2009. godine registrirano je prosječno mjesečno 27.958 nezaposlenih osoba, što je za 2.185 osoba ili 5,9% više od prosjeka prvih devet mjeseci prethodne godine.

Krajem rujna 2009. godine u Zavodu evidentirane su 16.733 nezaposlene žene, s udjelom od 59,3% u odnosu na 40,7% nezaposlenih muškaraca. Tijekom posljednjih mjeseci bilo je više novoprijavljenih muškaraca, dok se udio nezaposlenih žena smanjio za 4,6 postotnih bodova u usporedbi s istim mjesecom prethodne godine.

Prema dobi, najveći udio u registriranoj nezaposlenosti imaju osobe starije od 50 godina (25,4%), dok udio mladih osoba u dobi od 15 do 24 godine iznosi 20,6%. Registrirana se nezaposlenost, u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine, povećala u svim dobnim skupinama, a najviše u dobnim skupinama od 20 do 24 godine (za 24,6% ili 779 osoba) i od 25 do 29 godina (za 24,7% ili 762 osobe). Broj nezaposlenih osoba starijih od 55 godina povećao se za 16,8% ili 531 osobu.

U evidentiranoj nezaposlenosti prevladavaju osobe sa završenom srednjom školom za zanimanja do tri godine i školom za KV i VKV radnike, odnosno 9.150 osoba ili 32,4% od ukupno nezaposlenih. Slijede osobe sa završenom srednjom školom u trajanju od četiri i više godina, te gimnazijom (8.042 osobe ili 28,5%), osnovnom školom (7.140 osoba ili 25,3%), fakultetom (985 osoba ili 3,5%) i višom školom, I. stupnjem fakulteta (629 osoba ili 2,2%). Od ukupna broja nezaposlenih 2.262 osobe (ili 8,0%) su bez škole ili s nezavršenom osnovnom školom. U odnosu na isti mjesec prethodne godine, zabilježen je rast u svim razinama obrazovanja među kojima dominira rast nezaposlenih sa završenom višom školom, I. stupnjem fakulteta (za 39,5% ili 178 osoba) i fakultetom (za 26,8% ili 208 osoba). Smanjenje nezaposlenih u odnosu na prethodni mjesec zabilježeno je kod nezaposlenih sa završenim fakultetom (za 6,0% ili 63 osobe), trogodišnjom srednjom školom (za 2,8% ili 265 osoba) i višom školom, I. stupnjem fakulteta (za 2,6% ili 17 osoba).

U ukupnom broju nezaposlenih osoba u rujnu 2009. godine, 5.638 osoba (20%) tražilo je posao prvi puta, odnosno 260 osoba (4,8%) više nego u isto vrijeme 2008. godine i 96 osoba (1,7%) više u odnosu na prethodni mjesec. Preostalih 22.570 nezaposlenih osoba (80%) imalo je prethodno radno iskustvo, a prije prijavljivanja na evidenciju Zavoda, najveći broj radio je u prerađivačkoj industriji (6.232 osobe ili 27,6%), trgovini (4.230 osoba ili 18,7%), građevinarstvu (2.110 osoba ili 9,3%), te djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane (2.004 osobe ili 9,3%).

Krajem rujna 2009. godine 52,7% nezaposlenih čekalo je na zaposlenje duže od godinu dana i njihov se udio, zbog povećana broja novoprijavljenih, u odnosu na isti mjesec prethodne godine smanjio za 11 postotnih bodova. Osim što nezaposlene žene čine veći udio u ukupnoj nezaposlenosti, one i duže čekaju na zaposlenje. 59,2% nezaposlenih žena čekalo je na zaposlenje duže od godinu dana. Trajanje nezaposlenosti različito je i s obzirom na razinu završenog obrazovanja. Kratkotrajna nezaposlenost najučestalija je kod osoba sa završenim fakultetom. 44,4% visokoobrazovanih osoba čekalo je na posao do šest mjeseci, odnosno 65,6% do jedne godine. U najnepovoljnijem položaju su osobe bez škole i sa završenom osnovnom školom, od kojih je 67,4%, odnosno 61,2% čekalo na posao duže od godinu dana.

U rujnu 2009. godine 5.487 nezaposlenih osoba (19,5% od ukupna broja nezaposlenih) koristilo je novčanu naknadu. Broj korisnika novčane naknade se u odnosu na prethodni mjesec povećao za 108 korisnika (2,0%) i u odnosu na prethodnu godinu za 1.164 korisnika (26,9%).

U rujnu 2009. godine ulazak u registriranu nezaposlenost bio je veći od izlaska iz nezaposlenosti. Naime, u evidenciju nezaposlenih prijavile su se 2.654 osobe (53,8% više nego prethodna mjeseca i 26,1% više nego u rujnu 2008. godine), dok je iz evidentirane nezaposlenosti otišlo ukupno 2.190 osoba (30,4% više nego prethodna mjeseca i 12,1% više nego u rujnu 2008. godine).

Najviše novoprijavljenih nezaposlenih osoba došlo je izravno iz radnog odnosa (1.564 osobe ili 58,9%), a potom iz neaktivnosti (705 osoba ili 26,6%). Prema temeljima prestanka radnog odnosa dominira istek ugovora na određeno vrijeme (1.209 osoba ili 58,8%) i viškovi zaposlenika zbog smanjenog obima posla (496 osoba s prethodnim radnim iskustvom ili 24,1%). Od ukupna broja novoprijavljenih osoba, 596 osoba (ili 22,5%) je bez prethodnog radnog iskustva, a najveći broj osoba s radnim iskustvom došao je na evidenciju Zavoda iz trgovine (427 osoba ili 20,7%), djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane (419 osoba ili 20,4%) i prerađivačke industrije (392 osobe ili 19,0%).

Zbog zapošljavanja (bilo po ugovoru o radu, ugovoru o djelu ili drugom obliku rada) evidenciju je napustilo 1.298 osoba (59,2%), a 892 osobe (40,8%) brisane su iz ostalih razloga: izlaska iz radne snage, odjave iz evidencije i nejavljanja, nepridržavanja zakonskih odredbi i ostalo.

Što se tiče zapošljavanja prema ugovoru o radu, u rujnu 2009. godine zaposleno je 1.115 osoba, što je za 14,8% više nego prethodna mjeseca, a 0,3% manje nego u rujnu 2008. godine. Na određeno vrijeme zaposleno je 907 osoba ili 81,3% od ukupna broja zaposlenih. Promatrano po djelatnostima, najviše osoba zaposleno je u prerađivačkoj industriji (267 osoba ili 23,9%), obrazovanju (181 osoba ili 16,2%), trgovini (130 osoba ili 11,7%) i građevinarstvu (109 osoba ili 9,8%).

Stopa zapošljavanja s evidencije Zavoda tijekom devet mjeseci 2009. godine bila je 20,7%, što znači da se na 100 novoprijavljenih i nezaposlenih zapošljavala 21 osoba, odnosno šest osoba manje u odnosu na prvih devet mjeseci prethodne godine. Međutim, postoje značajne razlike u stopi zapošljavanja prema završenom obrazovanju. Tako se kretala od 10,5% za radnike bez završene osnovne škole i 16,1% sa završenom osnovnom školom, preko 22,0% za radnike sa završenom trogodišnjom i 22,9% sa završenom četverogodišnjom srednjom školom, do 28,7% za radnike sa završenim I. stupnjem fakulteta i 32,1% sa završenim fakultetom.

Tijekom rujna 2009. godine poslodavci su prijavili 422 slobodna radna mjesta, odnosno 30 radnih mjesta (6,6%) manje nego prethodna mjeseca i 435 radnih mjesta (50,8%) manje nego u rujnu 2008. godine. Najveći broj slobodnih radnih mjesta prijavili su poslodavci iz prerađivačke industrije (115 ili 27,3%), trgovine (74 ili 17,5%), obrazovanja (59 ili 14,0%) i građevinarstva (49 ili 11,6%) za zanimanja: (5) uslužna i trgovačka zanimanja - 86 slobodnih radnih mjesta, (9) jednostavna zanimanja - 83 slobodna radna mjesta i (7) zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji - 77 slobodnih radnih mjesta.

Rast nezaposlenosti zabilježen je u Donjem Miholjcu za 4,6% ili 69 osoba, Našicama za 2,5% ili 111 osoba, Osijeku za 2,8% ili 268 osoba i Valpovu za 1,3% ili 42 osobe. Istovremeno broj nezaposlenih osoba smanjio se u Belom Manastiru za 0,3% ili 17 osobe i Đakovu za 0,2% ili 9 osoba. U usporedbi s istim razdobljem prethodne godine razina nezaposlenosti povećana je na čitavom području Županije, a najizraženije u ispostavama Đakovo (za 26,3% ili 838 osoba) i Valpovo (za 20,4% ili 553 osobe).

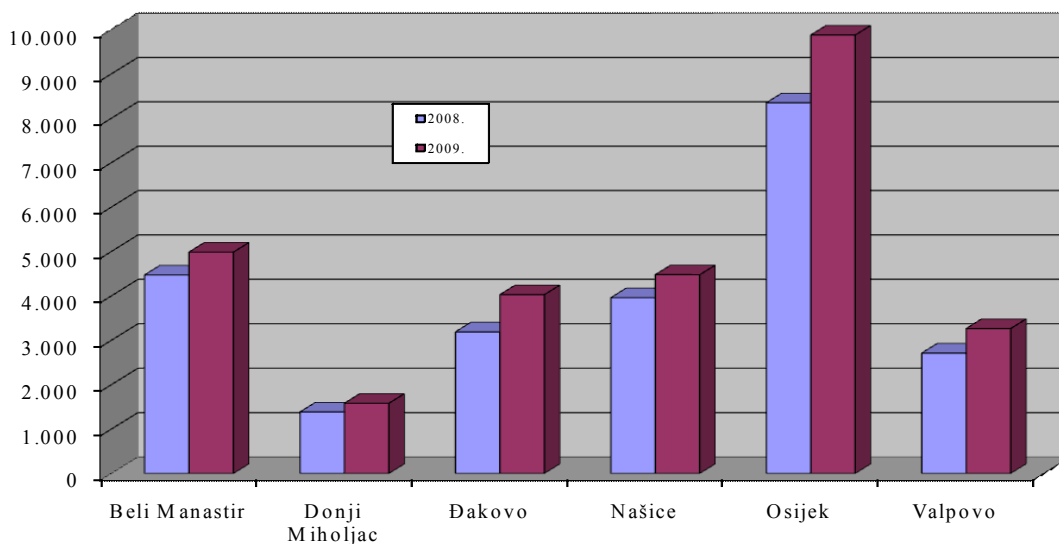
Tablica 23. Nezaposlenost za razdoblje IX. 2008. i I-IX. 2009. godine

Redni broj	Ispostava	2008.						2009.		
		Ø 2008.		IX.		X.	XI.	XII.	I.	II.
		Ukupno	Žene	Ukupno	Žene					
1.	Beli Manastir	4.825	2.859	4.470	2.698	4.638	4.747	4.902	5.159	5.310
2.	Donji Miholjac	1.564	917	1.385	823	1.441	1.522	1.621	1.681	1.714
3.	Đakovo	3.388	2.194	3.189	2.084	3.269	3.357	3.481	3.645	3.807
4.	Našice	4.150	2.635	3.959	2.567	4.048	4.083	4.245	4.467	4.524
5.	Osijek	8.902	5.681	8.348	5.392	8.424	8.545	8.804	9.345	9.825
6.	Valpovo	2.804	1.862	2.711	1.816	2.806	2.813	2.889	3.120	3.177
	Ukupno	25.633	16.148	24.062	15.380	24.626	25.067	25.942	27.417	28.357

2009.									Indeks		
III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.		IX.		IX.2009./ IX.2008.	IX.2009./ VIII.2009.	IX.2009./ Ø 2008.
					Ukupno	Žene	Ukupno	Žene			
5.305	5.242	5.093	5.023	5.001	5.003	2.802	4.986	2.784	111,5	99,7	103,3
1.696	1.654	1.637	1.601	1.604	1.512	834	1.581	878	114,2	104,6	101,1
3.947	3.926	3.869	3.832	4.059	4.036	2.501	4.027	2.495	126,3	99,8	118,9
4.509	4.478	4.389	4.327	4.357	4.365	2.700	4.476	2.751	113,1	102,5	107,9
9.990	9.910	9.692	9.366	9.440	9.606	5.871	9.874	5.927	118,3	102,8	110,9
3.226	3.227	3.168	3.094	3.237	3.222	1.879	3.264	1.898	120,4	101,3	116,4
28.673	28.437	27.848	27.243	27.698	27.744	16.587	28.208	16.733	117,2	101,7	110,0

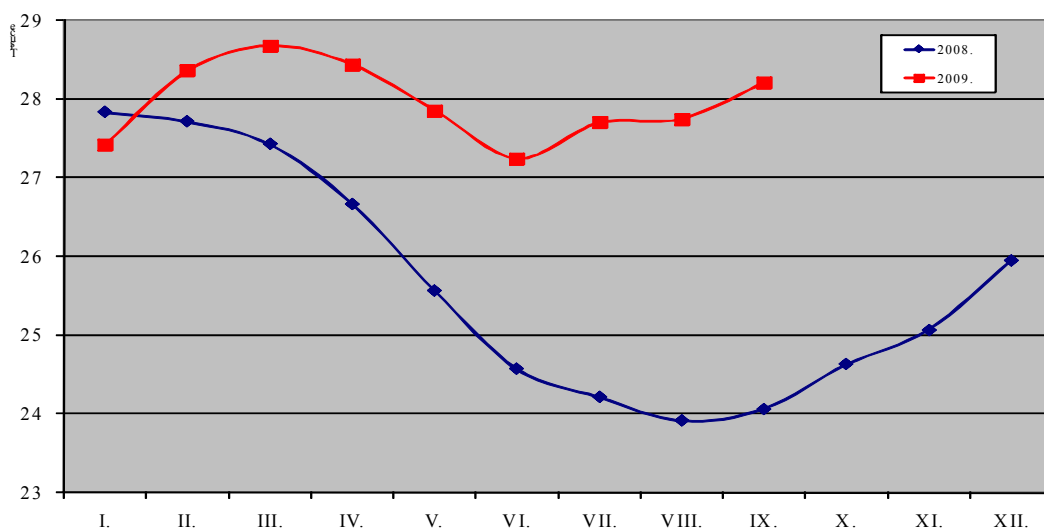
Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Osijek

Grafikon 11. Nezaposlene osobe po ispostavama krajem rujna 2008. i 2009. godine

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Osijek

Grafikon 12. Kretanje broja nezaposlenih osoba po mjesecima u 2008. i 2009. godini

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područna služba Osijek

7.1. Profesionalno savjetovanje i usmjeravanje

- Aktivnosti Odsjeka za profesionalno usmjeravanje i obrazovanje tijekom rujna 2009. godine: u svrhu odabira kandidata za određena radna mjesta provedene su dvije selekcije:
Saponia d.d. Osijek - za radno mjesto komercijalist obrađeno je 13 kandidata
Geneza d.o.o. Osijek - za radna mjesta komercijalist, prodavač, istraživač komunikolog i trgovački demonstrator i prodavač, obrađeno je 38 kandidata
- za nezaposlene osobe, prioriteto za osobe mlađe od 29 godina, održano je 13 radionica: "Kako se predstaviti poslodavcu", "Kako pisati zamolbu i životopis", "Metode samoprocjene" i "Radionica o stručnom obrazovanju". U radionicama je sudjelovalo 138 nezaposlenih osoba
- profesionalnim informiranjem i savjetovanjem o mogućnostima osposobljavanja nezaposlenih osoba obuhvaćeno je 48 osoba evidentiranih u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje Područnoj službi Osijek
- u okviru projekta "Resocijalizacija ovisnika o drogama" profesionalno je usmjereno i savjetovano 11 ovisnika iz terapijske zajednice za liječenje bolesti ovisnosti "Susret" iz Paučja

8. POLJOPRIVREDA I PREHRAMBENA INDUSTRIJA

U gospodarstvu Republike Hrvatske u posljednjih nekoliko godina intenzivno se odvijaju procesi liberalizacije tržišta i približavanja Europskoj uniji koji uvjetuju značajne promjene.

Proces liberalizacije trgovine počeo je stupanjem Republike Hrvatske u punopravno članstvo Svjetske trgovinske organizacije (WTO) u studenom 2000. godine, a nastavljen je zaključivanjem ugovora o slobodnoj trgovini s više od 30 europskih zemalja.

Značaj ugovora o slobodnoj trgovini ogleda se kroz mogućnosti povećanja izvoza, smanjivanja carinskih ograničenja, povećanja konkurentne sposobnosti domaćeg gospodarstva i unapređenja gospodarske suradnje s drugim zemljama. Pored pozitivnih učinaka, otvaranjem tržišta domaći proizvođači izloženi su većoj konkurenciji, otežanom plasmanu roba domaćeg porijekla, neloyalnoj konkurenciji i niskim uvoznim cijenama poljoprivrednih proizvoda.

Poljoprivreda Republike Hrvatske je u procesu agrarne reforme prema modelu zajedničke agrarne politike Europske unije, čija se provedba različito odražava na pojedine sektore poljoprivrede i prehrambene industrije.

Osnovni zadatak suvremene poljoprivredne proizvodnje je postizanje visokih i kvalitetnih prinosa po kulturi, odnosno proizvodnje po grlu stoke, kako bi proizvođači ostvarili rentabilnu proizvodnju i dobar dohodak, a s druge strane doprinijeli povećanju ukupnog fonda hrane koja sve više postaje strategijska sirovina današnjeg svijeta.

8.1. Biljna proizvodnja

Područje Županije predstavlja jedno od najintenzivnijih područja poljoprivredne proizvodnje u Republici Hrvatskoj. Od ukupnih poljoprivrednih površina Županije najviše je oranica i vrtova 95,1% ili 201.705 hektara, zatim slijede voćnjaci 1,7% ili 3.564 hektara, livade 1,2% ili 2.641, vinogradi 1% ili 2.083 hektara, livade 1,2% ili 2.641 i pašnjaci 1% ili 1.763 hektara (tablica 24.).

Tablica 24. Struktura poljoprivrednih površina u Županiji

Vrsta poljoprivredne površine	Hektari	Udio u %
Oranice i vrtovi	201.705	95,1
Voćnjaci	3.564	1,7
Vinogradi	2.083	1,0
Livade	2.641	1,2
Pašnjaci	2.020	1,0
Ukupno	212.013	100

Izvor: Županija u brojkama 2008.

U strukturi sjetve žitarice zauzimaju 66,7% površine, uljano sjeme i plodovi 13,9%, šećerna repa 7,1%, krmno bilje 9,9%, duhan 0,1%, cvijeće i aromatično bilje 1,0% te povrće 1,3%.

Tablica 25. Procjena strukture poljoprivredne proizvodnje glavnih ratarskih kultura tijekom 2009. godini

Usjev	Sjetvena površina ha	Očekivani prinos t/ha	Očekivana ukupna proizvodnja u tonama
Pšenica	60.000	5,0	300.000
Ječam	10.000	4,5	45.000
Zob	2.000	4,0	8.000
Ostale žitarice	500	3,5	1.750
Uljana repica	7.500	2,2	16.500
Kukuruz merkantilni	74.500	7,0	521.500
Šećerna repa	9.000	45,0	405.000
Suncokret	10.000	2,2	22.000
Soja	11.000	2,5	27.500
Ukupno:	184.500	-	-

Izvor podataka: Županijska komora Osijek, Odsjek za poljoprivredu prehrambenu industriju i šumarstvo

Na 14.858 hektara (prema podacima iz brošure "Županija u brojkama 2008." zasijano je 199.358 hektara) uzgajano je krmno bilje, povrće, duhan, aromatično i ljekovito bilje, te sjemenski kukuruz.

Žetva strnih žitarica i uljane repice na poljima Županije, zbog prekida uslijed kišovito vremena, trajala je duže od mjesec dana (prvi otkosi ječma požeti su 13. lipnja 2009. godine, a posljednji 20. srpnja 2009. godine). S obzirom na duži kišni period, koji je na dijelu usjeva izazvao prokljavanje zrna i prorastanje korova, dio usjeva je požet s povećanom vlagom, tako da je oko 30% pšenice moralo proći sušaru prije skladištenja u silose.

Kvaliteta pšenice (hektolitarska težina, vlaga i primjese) u granicama je standarda (osim rijetkih izuzetaka), dok analize pokazuju pad kvalitete uzrokovane obilnim oborinama.

U silose na području Županije smješteno je 319.000 tona pšeničnog zrna, što znači da je, uz pretpostavku da je pšenica bila zasijana na 60.000 hektara, prosječni prinos iznosio 5,3 t/ha, unatoč dugoročnoj suši koja je pratila rast i razvoj usjeva.

Pivarski ječam čiju sjetvu za svoje potrebe ugovara "Slavonija slad" iz Nove Gradiške isplaćen je, ovisno o sorti, po cijeni od 84 do 96 lipa/kg.

Trenutno se na poljima Županije odvija berba kasnih usjeva, te priprema za sjetvu i sjetva pšenice.

Suncokret je prema procjeni bio zasijan na 10.000 hektara. Unatoč suši prinosi suncokreta su bili dobri i kretali su se između 2,8-3,0 t/ha (naturalno) uz standardnu uljnost, vlagu i primjese. Tvornica ulja Čepin ponudila je 1,40 kn/kg za suncokret standardne kakvoće, dok Agrokor d.d. svojim kooperantima osigurava cijenu od 1,50 kn/kg za suncokret standardne kakvoće.

Soja je požeta s procijenjenih 11.000 hektara, a zbog utjecaja dugotrajne suše i visokih temperatura naturalni prinosi soje kreću se od 2 do 2,5 t/ha. Agrokor d.d. otkupljuje zrno soje po 2 kn/kg.

Berba merkantilnog kukuruza, sa zasijanih 74.500 hektara (procjena) je u tijeku, a prinosi se kreću, ovisno o mikroklimi, između 7 i 9 t/ha.

Vađenje šećerne repe koje je također u tijeku, bilo je značajno otežano sušom, te se očekuje da će nedavne oborine olakšati vađenje korijena šećerne repe.

Na poljima Županije sjetvu šećerne repe, koja je posijana na 9.000 hektara, ugovaraju sve tri hrvatske šećerane (Kandit Premijer d.o.o. Osijek, Sladorana d.d. tvornica šećera Županija i Viro tvornica šećera d.d. Virovitica). Kandit Premijer d.o.o. Osijek tvornica šećera, ugovorila je sjetvu šećerne repe na 5.800 hektara, a do sada je repa izvađena sa 40% zasijanih površina uz prosječni prinos od 47 t/ha i prosječnu digestiju od 16,16%. Zbog suše prinos korijena šećerne repe manji je od očekivanog, ali se očekuje da će se prinos nakon oborina popraviti. Cijena korijena šećerne repe iznosi 260 kn/t uz digestiju od 16%.

Dugotrajna suša odgodila je početak jesenske sjetve na poljima Županije i onemogućila sjetvu uljane repice koja je zasijana na vrlo malim površinama, u suho tlo, čije je nicanje vrlo upitno. Nakon nedavnih oborina neki proizvođači su odlučili posijati uljanu repicu, iako su agrotehnički rokovi odavno prošli. S obzirom da uljana repica mora ući u prezimljavanje s dobro razvijenim nadzemnim dijelom i korijenom upitno je koliko će usjeva opstati bez izmrzavanja.

Nedavne oborine omogućile su pripreme za sjetvu ozimog ječma i pšenice. Iako su ozimi ječam i pšenica tradicionalne kulture s čijom su tehnologijom proizvodnje poljodjelci dobro upoznati, pred njima je jedna od najtežih sjetvi. Rast cijena inputa, nepostojanje kreditnih linija i nedostatak obrtnih sredstava određuju obim sjetve kao i njezinu kvalitetu. Za pretpostaviti je da će se ozimi ječam posijati na uobičajenih 10.000 hektara, dok će se, s obzirom na visoke cijene inputa u proizvodnju i nisku prodajnu cijenu, površine pod ozimom pšenicom smanjiti, te će ona biti posijana na 50.000 hektara.

Suša, koja nije dopustila sjetvu uljane repice u agrotehničkim rokovima, te pad otkupne cijene ograničili su sjetvu na vrlo male površine. Procjenjuje se da je uljana repica 2009. godine posijana na oko 1.500 hektara, jer Tvornica ulja Čepin tijekom ove godine nije ugovarala proizvodnju, niti je kreditirala proizvodnju ove uljarice.

8.2. Stočarska proizvodnja

Dobri resursi biljne proizvodnje jedan su od preduvjeta proizvodnje dovoljnih količina animalnih bjelančevina i mesa, mlijeka i jaja za ishranu stanovništva, zbog čega Županija u svom razvojnom dijelu ukupnog agrara posebno mjesto ustupa razvoju stočarske proizvodnje.

Problematika u stočarskoj proizvodnji je višestruka, i ogleda se prije svega kroz nedovoljno korištenje postojećih stočarskih kapaciteta, spore obnove stočnog fonda i nastalih šteta iz Domovinskog rata, nesređenog tržišta stočarske proizvodnje, usitnjenosti obiteljskih gospodarstava i nekontroliranog uvoza hrane. Dodatno smanjivanje stočnog fonda, uz već navedene razloge, uzrokovale su ekstremno sušne godine zbog kojih su cijene stočnoj hrani bile vrlo visoke.

Tablica 26. Kretanje broja stoke u Županiji na dan 1. prosinac 2008. godine

Vrsta stoke	Pravni subjekti	Obiteljska gospodarstva	Komada (ukupno)	Indeks 2008/2007.
Goveda ukupno	30.074	26.796	56.870	113,01
Junice	933	1.624	2.557	108,9
Krave	6.922	12.627	19.549	109,18
Svinje ukupno	126.603	126.127	252.730	88,25
Krmače i suprasne krmače	9.378	14.969	24.347	83,22
Nazimice i suprasne nazimice	5.777	2.994	8.771	103,73
Nerasti	152	684	836	66,88
Odojci do 20 kilograma	30.853	41.658	72.511	74,38
Svinje od 20 - 50 kilograma	24.533	22.838	47.371	67,80
Svinje preko 50 kilograma	55.910	42.984	98.894	123,50
Ovce	140	39.083	39.223	85,53
Perad	96.000	488.040	584.040	102,18

Izvor: Državni zavod za statistiku

Iz tablice 26. vidljivo je da je broj goveda, u odnosu na prethodnu godinu porastao za 13% što je rezultat provedbe Operativnog programa razvoja govedarske proizvodnje Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja. Kroz provedbu Operativnog programa razvoja govedarske proizvodnje uloženi su veliki naponi da se okupne i stvore profitabilna gospodarstva s farmama sa 100 i više mliječnih krava i osigura samodostatnost u proizvodnji mlijeka prije ulaska u Europsku uniju.

Za razliku od govedarske proizvodnje svinjogojska proizvodnja pokazuje negativan trend i daljnje smanjenje. Ukupan broj svinja u uzgoju smanjen je za 11,7%, krmača i suprasnih krmača za 16,8%, a nerasta za 33,2%. Blagi porast uzgoja nazimica i suprasnih nazimica ukazuje na mogućnost oporavka svinjogojske proizvodnje, dok porast uzgoja svinja preko 50 kilograma, odnosno svinja u tovu ukazuje na uvoz odojaka koji negativno utječe na domaću proizvodnju.

Osim pada svinjogojske proizvodnje zamjetan je i daljnji pad ovčarske proizvodnje. Broj ovaca se u odnosu na 2007. godinu smanjio za 14,47%, pri čemu proizvodnja ovaca iz godine u godinu pokazuje konstantan pad, što je posljedica uvozu janjetine s Novog Zelanda koja se prodaje po nižoj cijeni u odnosu na domaću, te u nemogućnosti plasmana vune bez obzira na njenu kvalitetu.

Prema podacima iz tablice 26. vidljiv je blagi porast uzgoja peradi koji pokazuje porast za 2,18%. Unatoč dostupnom konfekcioniranom pilećem mesu u velikim trgovačkim lancima, pad kupovne moći stanovništva revitalizira uzgoj tovnih pilića, brojlera, za vlastite potrebe.

9. PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA

9.1. Proizvodnja hrane i pića

Županija je zbog svojih prirodnih potencijala značajan izvor sirovina za prehrambenu industriju. Na 212.013 hektara poljoprivrednih površina prema publikaciji "Županija u brojkama 2008." proizvedeno je 36,5% pšenice, 18,1% kukuruza, 38,9% šećerne repe, 31,5% soje i 54,8% suncokreta ukupne proizvodnje Republike Hrvatske. Međutim bogatstvo prirodnih potencijala ne prati i adekvatan razvoj prerađivačke industrije.

Tijekom 2008. godine proizvodnjom hrane i pića bavilo se 79 poduzeća s 4.210 zaposlenih. Ostvareni ukupni prihodi iznosili su 2.609 milijuna kuna, a ukupni rashodi 2.682 milijuna kuna.

Tijekom prvih šest mjeseci 2009. godine proizvodnjom hrane i pića na području Županije bavilo se 94 poduzeća sa 4.399 zaposlenih. Ostvareni ukupni prihodi iznosili su 1.098 milijuna kuna, a ukupni rashodi 1.125 milijuna kuna.

9.2. Mlinsko-pekarska industrija

Na području Županije radi sedam velikih mlinova dioničarskih društava kapaciteta 720 tona/24 sata s godišnjim kapacitetom 200.500 tona prerade proizvoda od žitarica. Osim ovih nekoliko mlinova, kao rezultat privatizacije i razvoja poduzetništva, javljaju se i mlinovi manjih kapaciteta.

U proizvodnji kruha i tjestenine sve više se otvaraju mali proizvodni kapaciteti s boljom produktivnošću i širom lepezom proizvoda, te velikim uvozom tjestenina poznatih talijanskih proizvođača.

9.3. Industrija šećera

Kandit Premjer d.o.o. Osijek najveća je tvornica šećera u Republici Hrvatskoj s kapacitetom proizvodnje šećera od 65.000 tona, melase 27.500 tona i suhih repinih rezanaca 27.500 tona.

U 2009. godini Kandit Premjer d.o.o. Osijek ugovorio je sjetvu šećerne repe na 5.800 hektara, što ne zadovoljava potrebe tvornice. Tvornica planira preraditi 400.000 tona korijena šećerne repe uz uvoz korijena do potrebnih količina iz Vojvodine. Preradom 400.000 tona korijena tvornica planira proizvesti 55.000 do 60.000 tona šećera (što je izvozna kvota), dok se preostale 40.000 tona šećera planiraju proizvesti preradom sirovog šećera.

9.4. Industrija ulja

Tvornica ulja Čepin najznačajnija je tvornica za proizvodnju ulja u Republici Hrvatskoj, u čiju su modernizaciju uložena značajna sredstva. Tvornica ima dnevni kapacitet prerade 500 tona/24 sata (prešaonice) i godišnji kapacitet prerade od 150.000 tona uljarica (suncokret, soja, uljana repica).

U 2009. godini otkupljeno je 20.000 tona uljane repice uz cijenu koštanja od 1,70 kn/kg koju nudi Tvornica ulja Čepin i cijenu od 1,85 kn/kg koju nudi Agrokor d.d.

U skladištima Tvornice ulja Čepin nalazi se 25.000 t suncokreta dok još preostalih 5.000 tona ulazi u skladišta postupno ovisno o dnevnoj dinamici prerade. Tvornica ulja Čepin i ostali otkupljivači iz Slavonije ponudili su cijenu u iznosi 1,40 kn/kg za suncokret standardne kakvoće, dok je cijena Agrokora d.d., za njegove kooperante, 1,50 kn/kg.

9.5. Industrija stočne hrane

Na području Županije proizvodnjom industrijske stočne hrane bavi se sedam tvornica i mješaonica stočne hrane s ukupnim kapacitetom godišnje proizvodnje od 257.000 tona.

Unazad nekoliko godina proizvodnja stočne hrane pokazuje tendenciju pada uzrokovanu, prije svega, slabom kupovnom moći potrošača i nestabilnim tržištem stoke zbog uvoza jeftinijeg mesa i jeftinije stoke što dovodi do pada brojnog stanja stoke u domaćem uzgoju.

9.6. Ostale industrije

Područje Županije posjeduje raznoliku prerađivačku industriju tako da osim, gore navedenih većih industrija značajno mjesto zauzimaju (po rezultatima i opsegu poslovanja) klaonička industrija, industrija mlijeka, proizvodnja vina i piva, prerada voća i povrća i konditorska industrija.

9.7. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Županije u 2008. godini

Prema podacima Financijske agencije Regionalni centar Osijek, statističko izvješće o poslovanju poduzetnika u 2008. godini predalo je:

- 178 poduzeća iz djelatnosti poljoprivrede, lova i šumarstva,
- 69 poduzeća iz djelatnosti ribarstva i
- 10 poduzeća iz djelatnosti proizvodnje hrane i pića.

Tablica 27. Pregled broja poduzeća, zaposlenih i financijski rezultati poslovanja poduzetnika Županije u 2008. godini u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu
 financijski rezultati u 000 kuna

Šifra djelatnosti	Djelatnost	Broj poduzeća u 2008.	Prosječan broj zaposlenih			Ukupni prihod			Ukupni rashod		
			2008.	Indeks 2008/2007.	Udio %	2008.	Indeks 08./07.	Udio %	2008.	Indeks 2008/2007.	Udio %
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	178	3.749	102,2	8,1	3.397.608	159,9	12,0	3.313.437	159,7	12,0
C 10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	69	3.654	96,5	7,9	2.380.335	105,1	8,4	2.453.327	103,4	8,9
C 11	Proizvodnja pića	10	556	102,2	1,2	228.683	110,9	0,8	228.437	108,1	0,8
	Ukupno gospodarstvo Županije	3.326	46.196	103,7	100	28.212.488	115,0	100	27.574.399	115,3	100

Šifra djelatnosti	Djelatnost	Dobit prije oporezivanja			Gubitak prije oporezivanja			Porez na dobit			Konsolidirani financijski rezultat
		2008.	Indeks 2008/2007.	Udio %	2008.	Indeks 2008/2007.	Udio %	2008.	Indeks 2008/2007.	Udio %	
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	120.001	125,6	10,8	35.830	78,3	7,7	7.412	205,0	4,1	76.758
C 10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	19.476	65,1	1,8	92.468	67,0	19,8	2.841	43,9	1,6	-75.833
C 11	Proizvodnja pića	3.057	55,5	0,3	2.811	26,5	0,6	535	33x	0,3	-289
	Ukupno gospodarstvo Županije	1.106.133	102,3	100	468.044	103,5	100	181.175	108,7	100	456.914

Šifra djelatnosti	Djelatnost	Investicije u dugotrajnu imovinu		
		2008.	Indeks 2008/2007.	Udio %
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	500.749	120,4	20,9
C 10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	70.170	65,9	2,9
C 11	Proizvodnja pića	22.517	96,5	0,9
	Ukupno gospodarstvo Županije	2.397.662	112,2	100

Izvor podataka: FINA, Podružnica Osijek, obrada HGK Županijska komora Osijek

Iz tablice 27. vidljivo je da je u 2008. godini na području Županije poslovalo 178 poduzeća iz djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribarstva s 3.749 zaposlenih, što čini 8,1% zaposlenih Županije. Ostvareni ukupni prihod od 3,4 milijarde kuna čini 12% prihoda u gospodarstvu Županije, a poduzeća su poslovnu 2008. godinu završila s pozitivnim financijskim rezultatom ostvarivši dobit od 76,8 milijuna kuna.

Proizvodnjom prehrambenih proizvoda bavilo se 69 poduzeća s 3.654 zaposlenih, što čini 7,9% zaposlenih na području Županije. Tvrtke su ostvarile ukupni prihodi od 2,4 milijarde kuna (8,4% ukupnog prihoda u Županiji), te ukupni rashodi od 2,4 milijarde kuna, što znači da su proizvodnu godinu 2008. završile s negativnim financijskim rezultatom ostvarivši gubitak od 75,8 milijuna kuna.

Proizvodnjom pića tijekom 2008. godine bavilo se 10 poduzeća s 556 zaposlenih što čini 1,2% zaposlenih na području Županije. Unatoč ostvarenom ukupnom prihodu od 228,7 milijuna kuna (0,8% ukupnog prihoda u Županiji) i rashodima od 228,4 milijuna kuna, tvrtke su poslovale s gubitkom od 289.000 kuna (ostvarena bruto dobit bila je veća od ukupnog gubitka, ali je nakon odbijanja poreza na dobit neto dobit bila manja od ukupnog gubitka).

Tablica 28. Pregled broja poduzeća, zaposlenih i financijski rezultati poduzetnika Županije za razdoblje I–VI. 2009. godine u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu

financijski rezultati u 000 kuna

Šifra	Djelatnosti	Broj poduzeća	Ukupni prihod	Udio %	Ukupni rashodi	Udio %	UP-UR	Broj zaposlenih	Investicije u dugotrajnu imovinu	Udio %
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	274	1.223.869	10,4	1.457.368	12,4	-233.499	4.470	254.617	29,2
C10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	79	991.489	8,4	1.020.293	8,7	-28.804	3.895	28.670	3,3
C11	Proizvodnja pića	15	105.308	0,9	104.878	0,9	430	504	6.587	0,8
	Ukupno gospodarstvo Županije	3,682	11.793.772	100	11.787.392	100	6.379	46.694	873.339	100

Izvor podataka: FINA, Podružnica Osijek, obrada HGK Županijska komora Osijek

Prema podacima iz tablice 28. vidljivo je da unatoč teškoćama koje prate poslovanje poduzeća ukupno gospodarstvo Županije uspijeva ostvariti veće ukupne prihode od rashoda. Poduzeća koja se bave djelatnostima poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, kao i poduzeća koja se bave proizvodnjom prehrambenih proizvoda u prvih šest mjeseci 2009. godine posluju s negativnim rezultatom, odnosno u poslovanju ostvaruju veći rashod od prihoda.

Tablica 29. Izvoz i uvoz u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu za razdoblje od I -VI mjeseca 2008. i 2009. godine u Županiji

u 000 USD (tekući tečaj)

Šifra	Djelatnost	Izvoz I-VI.		Struktura I-VI. 2009. u %	Indeks	Uvoz I-VI.		Struktura I-VI. 2009. u %	Indeks 7/6	Saldo 3-7
		2008	2009.			2008.	2009.			
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	906	1.566	0,8	172,8	15.642	15.579	7,5	99,6	-14.013
C10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	35.748	34.040	17,6	92,5	27.762	16.365	7,9	58,9	17.675
C11	Proizvodnja pića	352	143	0,1	40,7	1.837	696	0,3	37,9	-553
	Ukupno gospodarstvo Županije	287.694	193.044	100	67,1	312.756	206.720	100	66,1	-13.677

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku; , obrada HGK Županijska komora Osijek

Iako je iz tablice 29. vidljiv trend opadanja i uvoza izvoza roba i dobara u prvih šest mjeseci 2009. godine u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, još uvijek uvoz nije pokriven izvozom, što dovodi do negativnog salda od 13,68 milijuna USD. Vidljivo je da je izvoz prehrambenih proizvoda veći od uvoza, te poduzeća iz te grane djelatnosti bilježe pozitivan saldo od 17,68 milijuna USD.

10. TEKSTILNA I KOŽARSKA INDUSTRIJA

Tekstilna industrija (C13, C14 prema Nacionalnoj klasifikacijskoj djelatnosti 2007. - NDK 2007.) obuhvaća proizvodnju odjeće, rublja, gotovih tekstilnih proizvoda za kućanstvo, proizvodnju čarapa, trikotažnih odjevnih predmeta i proizvodnju geotekstila. Ne postoji primarna tekstilna i kožarska industrija u vidu prerade kože, predionice tekstilnih vlakana, proizvodnje konca, sagova i drugo. Prerada kože i proizvodnja obuće (C15) zastupljena je u proizvodnji ortopedске obuće i kožne galanterije.

Važnost ove industrijske grane određuje njen udio u vanjsko-trgovinskoj razmjeni prerađivačke industrije Županije. Unatoč teškoćama na domaćem tržištu i zahtjevnom svjetskom tržištu nalazi se na vrhu izvoznih gospodarskih grana. U 2008. godini u ukupnom uvozu Županije sudjelovala je s 5,4%. Suočena s jakom konkurencijom na domaćem i inozemnom tržištu, svoje postojanje uglavnom temelji na lohn poslovima za svjetski poznate proizvođače.

Prema podacima Financijske agencije o poslovanju poduzetnika za 2008. godinu u Županiji od 3.326 poduzetnika 447 je u prerađivačkoj industriji, od čega je 12 tvrtki registrirano za proizvodnju tekstila, 42 za proizvodnju odjeće, te tri tvrtke za preradu kože i obuće (tablica 7.).

U 2008. godini 57 tvrtki tekstilne, odjevne i kožarske industrije u Županiji ostvarile su ukupni prihod u iznosu 410 milijuna kuna. Ukupni prihodi kod proizvodnje tekstila u 2008. godini iznosio je 34,2 milijuna kuna, ukupni prihod proizvodnje odjeće 372 milijuna kuna i bio je manji za 25,8% u odnosu na 2007. godinu, dok je ostvareni ukupni prihod u preradi kože, obuće i galanterije iznosio 4,3 milijuna kuna, što je za 68,8% više u odnosu na 2007. godinu.

U 2008. godini tvrtke ovih djelatnosti pozitivno su poslovale, jer su ukupni rashodi u odnosu na prihode bili manji za 2% i iznosili su 401 milijuna kuna.

Tablica 30. Financijski rezultati poduzetnika Županije u 2008. godini

u 000 kuna

Djelatnost	Ukupni prihodi			Ukupni rashodi		
	2008.	Indeks 2008/2007.	Udio u %	2008.	Indeks 2008/2007.	Udio u %
Prerađivačka industrija	7.392.266	105,9	26,2	7.311.535	106,4	26,5
Proizvodnja tekstila C13	34.255	101,0	0,1	33.677	101,0	0,1
Proizvodnja odjeće C14	372.032	74,2	1,3	362.640	75,6	1,3
Prerada kože izrada galanterije i obuće C15	4.334	168,8	0,0	5.006	56,8	0,0
Ukupno C13,C14 i C15	410.621	74,82	1,4	401.323	75,85	1,4
Ukupno Županija	28.212.488	115,0	100	27.574.399	115,3	100

Izvor: FINA, obrada: HGK Županijska komora Osijek

Ostvareni ukupni prihodi u iznosu 410 milijuna kuna manji su za 25,18% u odnosu na 2007. godinu i činili su 1,4% od ukupno ostvarenog ukupnih prihoda gospodarstva Županije koji su iznosili 28,2 milijarde kuna. U istom razdoblju ukupni rashodi smanjili su se za 24,15% i činili su 1,4% ukupnih rashoda Županije. Ostvareni ukupni prihodi bili su za 9,3 milijuna kuna veći od ukupnih rashoda.

Investicije u dugotrajnu imovinu (tablica 31.) bile su u 2008. godini za 3,75 puta veće od investicija u 2007. godini.

Prema podacima iz tablice 32. u prvih šest mjeseci 2009. godine ukupni prihodi iznosili su 168 milijuna kuna, što je 41%, ukupnih prihoda iz 2008. godine. 57 tvrtki u prvih šest mjeseci 2009. godini poslovale su pozitivno, jer su ukupni rashodi u iznosu od 161 milijuna kuna bili manji od ukupnih prihoda za 4%.

U tablici 33. vidljivo je da su investicije u prvih šest mjeseci 2009. godine bile u značajnom padu i iznosile su 5,56 milijuna kuna ili 13,5% investicija u 2008. godini. Udio investicija ovih djelatnosti u ukupnim investicijama gospodarstva Županije u promatranom razdoblju bio je 0,6%.

Tablica 31. Investicije u tekstilnoj i kožarskoj industriji u Županiji u 2008. godini

u 000 kuna

Djelatnost	Investicije			
	2007.	2008.	Indeks	Udio u %
Prerađivačka industrija	523.750	367.238	93,0	15,3 %
Proizvodnja tekstila C13	810	437	56,9	0,0 %
Proizvodnja odjeće C14	10.114	39.563	423,7	1,7 %
Prerada kože, izrada galanterije i obuće C15	4	1.146	-	0,0 %
Ukupno C13,C14,15	10.928	41.046	375,6	1,7%
Ukupno Županija	2.165.763	2.397.662	112,2	100%

Izvor: FINA, obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 32. Broj poduzeća i financijski rezultati poduzetnika tekstilne i kožarske industrije u Županiji za razdoblje I-VI. 2009. godine

financijski rezultati u 000 kuna

Šifra	Djelatnost	Broj poduzeća	Ukupni prihod	Udio u %	Ukupni rashod	Udio u %	UP-UR
C	Prerađivačka industrija	493	3.136.742	26,6	3.062.139	26,0	74.603
C13	Proizvodnja tekstila	12	15.048	0,1	14.077	0,1	972
C14	Proizvodnja odjeće	41	152.617	1,3	146.734	1,2	5.882
C15	Proizvodnja kože, obuće	4	537	0,0	491	0,0	46
	UKUPNO C13, C14, C15	57	168.202	1,4	161.302	1,3	6.900
	Ukupno Županija	3.682	11.793.772	100	11.787.392	100	6.379

Izvor: FINA, obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 33. Broj poduzeća, zaposlenih i investicije u tekstilnoj i kožarskoj industriji u Županiji za razdoblje I-VI. 2009. godine

investicije u 000 kuna

Šifra	Djelatnost	Broj poduzeća	Broj zaposlenih (na temelju sati rada)	Investicije u dugotrajnu imovinu	Udio u %
C	Prerađivačka industrija	493	15.127	121.391	13,9
C13	Proizvodnja tekstila	12	113	231	0,0
C14	Proizvodnja odjeće	41	1.922	5.329	0,6
C15	Proizvodnja kože,obuće	4	3	0,0	0,0
	UKUPNO C13, C14, C15	57	2.038	5.560	0,6
	Ukupno Županija	3.682	46.694	873.339	100

Izvor: FINA, obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 34. Izvoz i uvoz tekstilne i kožarske industrije u Županiji u 2008. godini

u 000 USD (tekući tečaj)

Šifra	Djelatnost	Izvoz 2008.	Struktura 2008. u %	Indeks 2008/2007.	Uvoz 2008.	Struktura 2008. u %	Indeks 2008/2007.	Saldo
C	Prerađivačka industrija	486.766	85,7	99,7	335.029	52,0%	116,2	151.737
C13	Proizvodnja tekstila	719	0,1	107,8	7.541	1,2%	289	-6.821
C14	Proizvodnja odjeće, dorada	30.379	5,3	61,8	5.049	0,8%	77,2	25.330
C15	Proizvodnja kože obuće	0	0,0	-	0	0%	0,0	0
	UKUPNO C13, C14, C15	31.098	5,4	62,37	12.590	2%	136,8	18.509
	Ukupno Županija	567.914	100	99,6	644.326	100%	115,5	-76.412

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Djelatnosti proizvodnja tekstila, odjeće i kože ostvarile su u 2008. godini ukupan izvoz u iznosu 31,1 milijuna USD, što je za 37,63% manje u odnosu na 2007. godinu. Istovremeno su ostvarile uvoz u vrijednosti od 12,5 milijuna USD, odnosno 36,8% više u odnosu na 2007. godinu. Unatoč padu izvoza i rastu uvoza rezultat je pozitivan saldo robne razmjene u iznosu od 18,5 milijuna USD.

Porast izvoza ostvaren je u proizvodnji tekstila za 7,8%, dok je u proizvodnji odjeće i dorade izvoz bio manji za 38,2%. U strukturi izvoza gospodarstva Županije ove djelatnosti sudjelovale su s 5,4%.

Tablica 35. Izvoz i uvoz tekstilne i kožarske industrije u Županiji za razdoblje I-VI. 2008. i 2009. godine

u 000 USD (tekući tečaj)

Šifra	Djelatnost	IZVOZ I-VI. 2009.	Struktura I-VI. 2009. u %	Indeks I-VI.09./ I-VI.08.	UVOZ I-VI. 09.	Struktura I-VI. 2009. u %	Indeks I-VI.09./ I-VI.08.	Saldo
C	Prerađivačka industrija	157.348	81,5	65,8	94.662	45,8	63,1	62.686
C13	Proizvodnja tekstila	310	0,2	96,0	774	0,4	68,7	-465
C14	Proizvodnja odjeće	6.251	3,2	37,8	2.456	1,2	77,7	3.795
C15	Proizvodnja kože, obuće	-	-	-	-	-	-	-
	UKUPNO C13, C14, C15	6.561	3,4	38,8	3.230	1,6	75,0	3.330
	Ukupno Županija	193.004	100	67,1	206.720	100%	66,1	-13.677

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada HGK Županijska komora Osijek

U prvih šest mjeseci 2009. godine u odnosu na isto razdoblje 2008. godine izvoz ovih djelatnosti manji je za 62,2%, a uvoz za 25%, dok je saldo vanjsko-trgovinske razmjene i dalje bio pozitivan i iznosio je 3,3 milijuna USD (tablica 35.).

U prvih šest mjeseci 2009. godine 57 tvrtki registriranih za proizvodnju tekstila, odjeće, preradu kože, obuće i kožne galanterije zapošljavalo je 2.038 djelatnika, što je za 22,5% manje u odnosu na 2008. godinu i 23 % manje u odnosu na 2007. godinu (tablica 36.).

Tablica 36. Broj zaposlenih u tekstilnoj i kožarskoj industriji u Županiji za razdoblje I-VI. 2009. godine

Djelatnost	Broj poduzeća	Prosječan broj zaposlenih na bazi sati rada			Prosječan broj zaposlenih na bazi sati rada I-VI. 2009.
		2007.	2008.	Udio u %	
Prerađivačka ind.	447	17.640	15.954	34,5	15.127
Proizvodnja tekstila	12	364	78	02	113
Proizvodnja odjeće	42	2.024	2.225	4,8	1.922
Prerada kože, obuće	3	66	28	0,1	3
UKUPNO C13, C14, 15	57	2.454	2.331	5,1	2.038
Ukupno Županija	3.326	49.205	46.196	100%	46.694

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada HGK Županijska komora Osijek

Tablica 37. Prosječna mjesečna neto plaća u tekstilnoj i kožarskoj industriji u Županiji i Republici Hrvatskoj u 2007. i 2008. godini

Djelatnost	Županija		Indeks 2008/2007.	Republika Hrvatska	Udio Županije u RH u %
	2007.	2008.			
Prerađivačka industrija	3.408	3.600	105,6	4.568	78,8
Proizvodnja tekstila i tekstilnih proizvoda	2.357	2.592	110,0	2.771	93,55
Prerada kože,obuće	2.092	1.855	88,7	2.619	70,8
UKUPNO	3.878	4.137	106,7	4.962	83,4

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada HGK Županijska komora Osijek

Tekstilna industrija u svjetskim razmjerima radno je intenzivna djelatnost, relativno slabo akumulativna i dohodovno neatraktivna, što je slučaj i u Županiji. Kao jedan od pokazatelja toga stanja je visina prosječne mjesečne neto plaće isplaćene po zaposlenom u tekstilnim tvrtkama u 2008. godini: proizvodnja tekstila i odjeće 2.592 kune, prerada kože i proizvodnja obuće 1.855 kune, koje su značajno niže od prosječne mjesečne plaće isplaćene po zaposlenom u prerađivačkoj industriji Županije od 3.600 kuna, odnosno u Republici Hrvatskoj 4.568 kune (tablica 37.).

Proizvođači tekstila i odjeće pokušavaju opstati na tržištu usmjeravajući svoje poslovne aktivnosti na davanje usluge dorade za svjetski poznate kuće te stvoriti svoj vlastiti proizvod za domaće tržište, tržište Bosne i Hercegovine i Srbije.

Na svjetskom tržištu i dalje se odvija proces dislokacije proizvodnih pogona iz razvijenih zapadnih zemalja prema tranzicijskim zemljama na području Srednje i Istočne Europe i dalje na istok do zemalja jugoistočne Azije. Procesom globalizacije i otvaranjem tržišta Istočne Europe i zemalja Dalekog istoka s iznimno niskim cijenama rada, domaćoj tekstilnoj industriji se bespoštedno izbijaju i posljednji aduti kao što su kvaliteta rada i tradicija proizvodnje.

Ova gospodarska grana suočava se s problemom nelikvidnosti, nedostatkom kvalitetnih stručnih kadrova, konkurencijom "sivog tržišta", te visokim troškovima rada.

Zbog pravila o podrijetlu koja su vrlo specifična, tekstilne tvrtke koje imaju svoj dizajn i vlastitu robnu marku ne mogu ostvariti značajan izvoz u zemlje Europske unije, jer u Republici Hrvatskoj nije sačuvana bazna tekstilna industrija odnosno proizvodnja tkanina. Kupci tih odjevnih predmeta moraju platiti carinu za uvoz hrvatske odjeće i ne mogu koristiti pogodnosti ugovora o slobodnoj trgovini. Tek kada Republika Hrvatska postane članica Europske unije moći će ostvarivati pravo kumulacije podrijetla.

11. PRERADA DRVA, PROIZVODI OD DRVA I PROIZVODNJA NAMJEŠTAJA

Drvno-prerađivačka i papirna industrija tradicionalno je izvozno orijentirana, radno intenzivna grana industrije koja zauzima značajno mjesto u gospodarstvu Županije. U Županiji se 24% ukupne površine nalazi pod šumama.

Značajna je izvozna grana u Županiji, koja je u strukturi izvoza Županije u 2008. godini participirala sa 7,8%, od čega se 5,2% odnosi na djelatnost prerada drvne i proizvoda od drva i 2,6% na proizvodnju namještaja. Ukupno ostvarena pozitivna bilanca ove dvije grane u 2008. godini iznosila je 32 milijuna USD.

Županija raspolaže kapacitetima za proizvodnju piljene građe, građevinskih elemenata od drva, građevinske stolarije, ambalaže od drva, kuhinjskog i ostalog namještaja, te drugih proizvoda od drva.

Ukupna industrijska proizvodnja u Županiji u 2008. godini ostvarila je pad za 0,9% u odnosu na 2007. godinu, dok je taj pad za prerađivačku industriju iznosio 2,2%. Istovremeno djelatnost prerada drva i proizvodi od drva bilježe rast fizičkog obujma industrijske proizvodnje za 20,2% , a proizvodnja namještaja 13,3% (tablica 38.).

Tablica 38. Indeks fizičkog obujma industrijske proizvodnje Županije

Godina	Lančani indeksi											Bazni indeks
	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	1998=100
Ukupno Županija	99,5	104,7	107,0	105,1	106,9	98,6	108,1	105,0	104,0	109,3	99,1	158,7
Prerađivačka industrija	97,4	105,1	110,6	105,5	108,4	97,9	109,9	106,1	105,9	111,3	97,8	174,9
Prerada drva i proizvoda od drva	90,2	93,0	89,5	75,0	100,4	130,5	133,2	94,6	119,0	94,1	120,2	138,7
Proizvodnja namještaja	108,8	87,4	85,1	75,2	109,1	91,1	77,7	119,2	108,4	88,3	113,3	55,8

Izvor: Ured državne uprave u Osječko-baranjskoj županiji, Služba za gospodarstvo, Odsjek za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Prema podacima iz tablice 38. vidljivo je da je u razdoblju od 1998. do 2008. godine (1998. godina je bazna) ukupna industrija Županije ostvarila porast od 58,7%. Prerađivačka industrija ostvarila je rast za 74,9%, prerada drva i proizvodi od drva u promatranih deset godina ostvarila je rast od 38,7%, dok je proizvodnja namještaja zabilježila manji obujam proizvodnje za 44,2%.

Lančani indeks fizičkog obujma u navedenom razdoblju ukazuju na oscilacije obima proizvodnje u dijelu proizvodnje namještaja, dok je kod prerade drva i proizvodima od drva obim proizvodnje u laganom porastu. Izrazit porast obima proizvodnje od 30% ostvaren je kod prerade drva i proizvoda od drva u 2003. godini, odnosno 33% u 2004. godini.

Prerada drva i proizvodi od drva, te proizvodnja namještaja u 2008. godini ostvarile su ukupan izvoz u vrijednosti od 44 milijuna USD, što je porast od 36,7% u odnosu na 2007. godinu. Istovremeno su ostvarile uvoz u vrijednosti od 12 milijuna USD, što je za 47,2% više u odnosu na 2007. godinu. Rezultat je pozitivan saldo robne razmjene u iznosu od 32 milijuna USD (u 2007. godini ostvaren je pozitivan saldo u vrijednosti od 24 milijuna USD). Prerada drva i proizvodi od drva ostvarili su porast izvoza za 48,5%, a proizvodnja namještaja ostvarila je rast izvoza od 9,5%. Istovremeno je porast uvoza kod prerade drva bio 24,9%, a kod proizvodnje namještaja 58,5% (tablica 39.).

Tablica 39. Izvoz i uvoz prerade drva, proizvoda od drva i proizvodnje namještaja u Županije u 2007. i 2008. godini

Djelatnost	Izvoz		Struktura 2008. u %	Indeks	Uvoz		Struktura 2008. u %	Indeks	Saldo
	2007.	2008.			2007.	2008.			
Prerađivačka industrija	488.217	486.766	85,7	99,7	288.377	335.029	52,0	116,2	151.737
Prerada drva i proizvoda od drva	19.704	29.261	5,2	148,5	2.750	3.435	0,5	124,9	25.826
Proizvodnja namještaja	13.551	14.836	2,6	109,5	5.458	8.652	1,3	158,5	6.184
Ukupno prerada drva i proizvodnja namještaja	32.255	44.097	7,8	136,7	8.208	12.087	1,8	147,2	32.010
Ukupno Županija	570.441	567.914	100	99,6	557.842	644.326	100	115,5	-76.412

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada HGK Županijska komora Osijek

Tablica 40. Izvoz i uvoz prema proizvodima u Županiji u 2007. i 2008. godini
u 000 USD (tekući tečaj)

Djelatnost	IZVOZ		Indeks	UVOZ		Indeks	Saldo
	2007.	2008.		2007.	2008.		
Drvo i proizvodi od drva	30.705	38.410	125	13.878	15.933	115	22.477
Namještaj	14.153	14.790	105	8.538	8.673	102	6.117
Ukupno prerada drva i proizvodnja namještaja	44.858	53.200	118	24.429	26.614	109	26.586
Ukupno Županija	570.333	567.914	100	557.806	644.326	116	-76.412

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U prvih šest mjeseca 2009. godine (tablica 41.) promatrane dvije djelatnosti ostvarile su izvoz u vrijednosti 17,6 milijuna USD, što je za 32% manje u odnosu na isto razdoblje 2008. godine. Prerada drva ostvarila je izvoz u iznosu 12,25 milijun USD, a proizvodnja namještaja 5,3 milijuna USD. Ostvareni saldo bio je pozitivan i iznosio je 15,1 milijun USD (prerada drva 11,2 milijuna USD, proizvodnja namještaja 3,8 milijuna USD).

Udio izvoza ove dvije djelatnosti u ukupnom izvozu Županije u prvih šest mjeseci 2009. godine bio je 9,1%, dok je udio uvoza bio 1,2%.

U razdoblju do 1999. do 2008. godine vidljiv je kontinuirani rast izvoza djelatnosti prerada drva i proizvodi od drva, i to od 5 milijuna USD u 1999. godini do gotovo 30 milijuna u 2008. godini. Uvoz ove djelatnosti je ujednačen, u 2003. godini iznosio je 5 milijuna USD, dok je u svim ostalim promatranim godinama niži i prosječno je iznosio 2,8 milijuna USD (grafikon 13.).

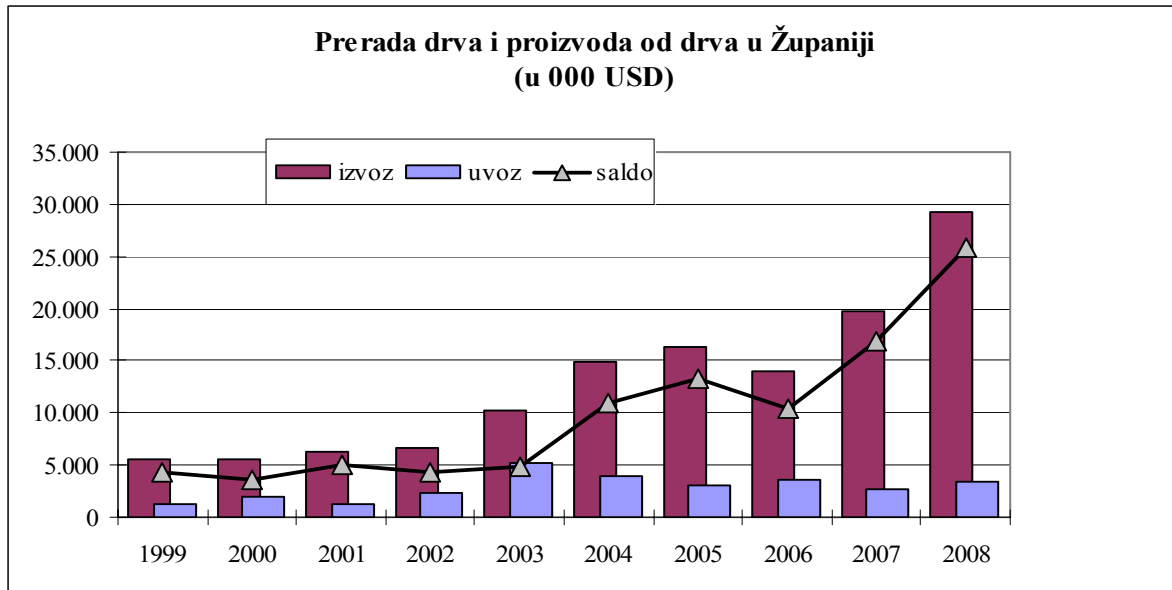
Kroz sve promatrane godine ostvaren je pozitivan saldo, i to od 3,6, pa sve do 32 milijuna USD. Ukupno ostvareni saldo ove djelatnosti u promatranih deset godina iznosio je 99,6 milijuna USD, odnosno prosječno godišnje 10 milijuna USD.

Tablica 41. Izvoz i uvoz prerade drva, proizvoda od drva i proizvodnji namještaja u Županiji za razdoblje I-VI. 2008. i 2009. godine

Djelatnost	Izvoz		Struktura I-VI. 2009. u %	Indeks	Uvoz		Struktura I-VI. 2009. u %	Indeks	Saldo
	I-VI. 2008.	I-VI. 2009.			I-VI. 2008.	I-VI. 2009.			
	Prerađivačka industrija	239.195			157.348	81,5			
Prerada drva i proizvoda od drva	16.016	12.258	6,3	76,5	2.094	1.033	0,5	49,3	11.225
Proizvodnja namještaja	8.414	5.343	2,7	63,5	2.757	1.473	0,7	53,4	3.870
Ukupno prerada drva i proizvodnja namještaja	24.430	17.601	9,1	67,8	4.851	2.506	1,2	56,9	15.095
Ukupno Županija	287.694	193.044	100	67,1	312.756	206.720	100	66,1	-13.677

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

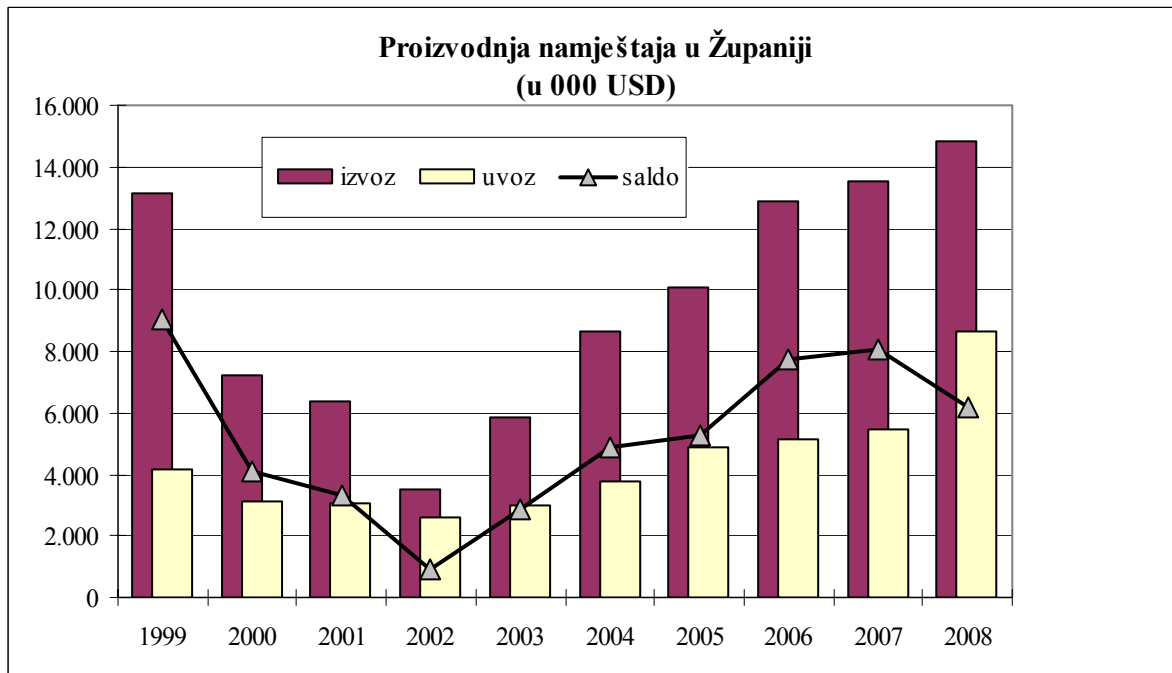
Grafikon 13. Kretanje izvoza i uvoza djelatnosti prerade drva i proizvodi od drva

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Kod djelatnosti proizvodnje namještaja vidljiv je nagli pad izvoza nakon 1999. godine kada je iznosio 13 milijuna USD, pa sve do 2002. godine kada je iznosio 6 milijuna USD, da bi nakon toga kontinuirano rastao. U 2008. godini iznosio je gotovo 15 milijuna USD. Iste trendove pratio je i uvoz, ali s manjim iznosima pada odnosno rasta. I ova djelatnost je kroz sve promatrane godine ostvarila pozitivan saldo razmjene. Najmanji saldo zabilježen je 2002. godine i to u iznosu manjem od milijun USD, dok je najveći saldo zabilježen 1999. godine u iznosu 9 milijuna USD. Ukupno ostvareni saldo ove djelatnosti kroz promatranih deset godina iznosio je 52 milijuna USD (grafikon 14.).

Grafikon 14. Kretanje izvoza i uvoza djelatnosti namještaja

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Prema podacima Financijske agencije (tablica 42.) o poslovanju poduzetnika u prvi šest mjeseci 2009. godine od ukupno 3.682 poduzetnika u Županiji, 493 bilo je u prerađivačkoj industriji, od čega je 70 tvrtki bilo u djelatnostima prerade drva i proizvodnje namještaja (49 za preradu drva i 21 za proizvodnju namještaja). Ukupni prihodi u preradi drva i proizvodnji namještaja iznosio je 200,8 milijuna kuna, odnosno 1,7% ukupno ostvarenih prihoda u gospodarstvu Županije, koji je iznosio 11,8 milijardi kuna. U istom razdoblju ukupni rashodi iznosili su 202,1 milijuna kuna i činili su 1,3% ukupnih rashoda u Županiji. Ostvareni ukupni prihodi bili su za 1,3 milijuna kuna manji od rashoda, pri čemu je prerada drva ostvarila negativan rezultat od 1,77 milijuna kuna, a proizvodnja namještaja pozitivan financijski rezultat u iznosu od 472.000 kuna.

Tablica 42. Broj poduzetnika i financijski rezultati prerade drva, proizvoda od drva i proizvodnje namještaja u Županiji za razdoblje I-VI. 2009. godine

Djelatnost	Broj poduzetnika	Ukupni prihod	Udio u %	financijski rezultati u 000 kuna		
				Ukupni rashod	Udio u %	UP-UR
Prerađivačka industrija	493	3.136.742	26,6	3.062.139	26,0	74.603
Prerada drva i proizvodnja od drva	49	132.529	1,1	134.295	1,1	-1.766
Proizvodnja namještaja	21	68.273	0,6	67.800	0,2	472
Ukupno prerada drva i namještaj	70	200.802	1,7	202.095	1,3	-1.294
Ukupno Županija	3.682	11.793.772	100	11.783.392	100	6.379

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 43. Broj poduzetnika, zaposlenih i investicije u djelatnosti prerada drva, proizvoda od drva i proizvodnja namještaja u Županiji za razdoblje I-VI. 2009. godine

Djelatnost	Broj poduzetnika	Broj zaposlenih na temelju sati rada	Udio u %	Investicije u dugotrajnu imovinu (u 000 kunama)	Udio u %
Prerađivačka industrija	493	15.127	32,3	121.391	13,9
Prerada drva i proizvoda od drva	49	1.106	2,4	17.221	2,0
Proizvodnja namještaja	21	709	1,5	4.174	0,5
Ukupno prerada drva i namještaj	70	1.815	3,9	21.395	2,5
Ukupno Županija	3.682	46.694	100,0	873.339	100,0

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Od 46.694 zaposlenih u trgovačkim društvima Županije u razdoblju I-VI. 2009. godine u prerađivačkoj industriji bilo je zaposleno 15.127 ili 32,3%, od čega je 1.815 djelatnika bilo zaposleno u djelatnostima prerada drva i proizvodnja namještaja, što čini 3,9% ukupno zaposlenih (tablica 43.).

Investicije u dugotrajnu imovinu kod promatranih dviju djelatnosti u razdoblju I-VI. 2009. godine iznosile su 21,4 milijuna kuna. Udio investicija ove dvije djelatnosti u ukupnim investicijama gospodarstva Županije u promatranom razdoblju iznosio je 2,5%.

Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom u djelatnosti prerada drva i proizvoda od drva u 2008. godini u Županiji iznosila je 2.680 kuna, što je za 2,1% više u odnosu na 2007. godinu, odnosno 25% manje od prosječne mjesečne neto plaće u prerađivačkoj industriji i 35% manje od prosječne

mjesečne neto plaće u ukupnom gospodarstvu Županije, te 12% manje od prosječne mjesečne neto plaća iste djelatnosti na razini Republike Hrvatske. Kod djelatnosti proizvodnja namještaja prosječna mjesečna neto plaća u Županiji u 2008. godini iznosila je 2.962 kune, što je za 9,4% više u odnosu na 2007. godinu, ali je za 18% manje od prosječne mjesečne neto plaće u prerađivačkoj industriji, odnosno 29% manje od prosječne mjesečne neto plaće u ukupnom gospodarstvu Županije, te 14,5% manje od prosječne mjesečne neto plaće ove djelatnosti na razini Republike Hrvatske.

Tablica 44. Prosječna mjesečna neto plaća u djelatnosti prerade drva, proizvoda od drva i proizvodnje namještaja (u kunama)

Djelatnost	Županija		Indeks	Republika Hrvatska	Udio Županije u RH u %
	2007.	2008.			
Prerađivačka industrija	3.408	3.600	105,6	4.568	78,8
Prerada drva i proizvoda od drva	2.626	2.680	102,1	3.046	88,0
Proizvodnja namještaja, ostala prerađivačka industrija	2.707	2.962	109,4	3.463	85,5
Ukupno Županija	3.878	4.137	106,7	4.962	83,4

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 45. Financijski pokazatelji poslovanja djelatnosti prerada drva i proizvodi od drva u Županiji za razdoblje od 2003. do 2008. godine

Pokazatelji	u 000 kuna					
	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Ukupni prihodi	180.854	203.650	228.114	243.011	246.759	289.145
Ukupni rashodi	183.700	215.273	239.849	246.000	247.799	293.012
Dobit	2.093	1.620	2.732	5.586	137	5.135
Gubitak	4.940	13.243	14.467	7.062	6.626	18.001
Financijski rezultat	-3.292	-11.991	-12.172	-3.603	-2.074	-13.807

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 46. Financijski pokazatelji poslovanja djelatnosti proizvodnja namještaja u Županiji u razdoblju od 2003. do 2008. godine

Pokazatelji	u 000 kuna					
	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Ukupni prihodi	127.653	175.055	149.407	168.325	180.637	157.336
Ukupni rashodi	134.292	175.916	159.125	179.285	182.229	159.591
Dobit	1.689	3.313	1.469	4.617	1.291	1.216
Gubitak	8.327	4.174	11.187	15.577	2.884	3.471
Financijski rezultat	-6.862	-1.187	-9.962	-11.223	-1.908	-2.575

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Financijski rezultati poslovanja dviju djelatnosti drvne industrije u razdoblju od 2003. do 2008. godine pokazuju kontinuirani rast ukupnih prihoda i rashoda kod djelatnosti prerada drva i proizvodi od drva, dok je kod proizvodnje namještaja zabilježen pad ukupnih prihoda i rashoda u 2005. i 2008. godini. I dobit i gubitak kod obje djelatnosti pokazuju oscilacije iz godine u godinu, ali im je zajedničko da su u promatranom razdoblju ostvarili negativan financijski konsolidirani rezultat.

12. PROIZVODNJA PAPIRA, PROIZVODA OD PAPIRA I TISKANJE

Prema Nacionalnoj klasifikacijskoj djelatnosti - NKD 2007. djelatnost C17 obuhvaća proizvodnju i preradu papira, a djelatnost C18 tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa. Tvrtke ove djelatnosti u Županiji proizvode sljedeće proizvode: celulozu, papir i karton, proizvode od papira i kartona, robu za kućanstvo i higijenu, uredski materijala od papira, tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa (tiskanje novina i ostalo tiskanje, usluge pripreme za tisak, knjigoveške i srodne usluge, te umnožavanje snimljenih zapisa).

Tablica 47. Broj poduzeća i financijski rezultati proizvodnje papira, proizvoda od papira i tiskanje u Županiji u 2008. godini

Djelatnost	Broj poduzeća u 2008.	Ukupni prihod			Ukupni rashod		
		2008.	Indeks 2008/2007.	Udio u %	2008.	Indeks 2008/2007.	Udio u %
		financijski rezultati u 000 kuna					
Prerađivačka industrija.	447	7.392.266	105,9	26,2	7.311.535	106,4	26,5
Proizvodnja papira i proizvoda od papira C 17	9	821.304	95,9	2,9%	811.119	99,9	2,9
Tiskanje i umnožavanje tiskanih zapisa C 18	31	58.773	120,8	0,2	55.727	111,4	0,2
Ukupno C17, C18	40	880.077	100,3	3,1	866.846	104,0	3,1
Ukupno Županija	3.326	28.212.488	115,0	100	27.574.399	115,3	100

Izvor: FINA, obrada: HGK Županijska komora Osijek

Prema podacima Financijske agencije o poslovanju poduzetnika za 2008. godinu od 3.326 poduzetnika koji su predali završna financijska izvješća, 447 poduzetnika je u prerađivačkoj industriji, od čega je 9 tvrtki bilo u djelatnosti proizvodnje papira i proizvoda od papira, a 31 tvrtka u djelatnosti tiskanja i umnožavanja tiskanih zapisa (tablica 47.).

Ukupno ostvareni prihod ovih tvrtki za 2008. godinu iznosili su 880 milijuna kuna, od čega je 821 milijuna kuna ukupni prihod tvrtki proizvodnje papira i proizvoda od papira.

Investicije u dugotrajnu imovinu (tablica 48) promatrane u navedenim djelatnostima za 2008. godinu bile su manje za 52,5% u odnosu na 2007. godinu.

Tablica 48. Investicije proizvodnje papira, proizvoda od papira i tiskanje u Županiji u 2008. godini

Djelatnost	Investicije			
	2007.	2008.	Indeks 2008/2007.	Udio u %
Prerađivačka industrija	523.750	367.238	93,0	15,3
Proizvodnja papira i proizvoda od papira C 17	21.500	6.846	31,7	0,3
Tiskanje i umnožavanje C18	4.694	5.586	119,8	0,2
Ukupno C 17 i C18	26.194	12.432	47,5	0,5
Ukupno Županija	2.165.763	2.397.662	112,2	100

Izvor: FINA, obrada HGK Županijska komora Osijek

Financijski rezultati poslovanja poduzetnika u prvih šest mjeseci 2009. godine (tablica 49.) pokazuju da je Financijskoj agenciji statističko izvješće predalo 44 tvrtke. Ukupni prihodi u prvih šest mjeseci 2009. godine iznosili su 335,5 milijuna kuna, od čega se 315,7 milijuna kuna odnosi na djelatnost papira i proizvoda od papira. Ostvareni ukupni prihodi bili su veći za 11,9 milijuna kuna od ukupnih rashoda. Tiskanje i umnožavanje ostvarilo je negativan rezultat od 1,9 milijuna kuna, dok je proizvodnja papira i proizvoda od papira ostvarila pozitivan financijski rezultat u iznosu od 13,9 milijuna kuna.

Tablica 49. Broj poduzeća i financijski rezultati proizvodnje papira, proizvoda od papira i tiskanje u Županiji za razdoblje I-VI. 2009. godine

financijski rezultati u 000 kuna

Djelatnost	Broj poduzeća	Ukupni prihod	Udio %	Ukupni rashod	Udio %	UP-UR (000 kuna)
Prerađivačka industrija	493	3.136.742	26,6	3.062.139	26,0	74.603
Proizvodnja papira i proizvoda od papira	10	315.799	2,7	301.888	2,6	13.911
Tiskanje i umnožavanje	34	19.761	0,2	21.755	0,2	-1.994
Ukupno C17i C18	44	335.560	2,8	323.643	2,7	11.917
Ukupno Županija	3.682	11.793.772	100%	11.787.392	100,0	6.379

Izvor: FINA, obrada: HGK Županijska komora Osijek

Investicije u dugotrajnu imovinu (tablica 50.) u promatrane dvije djelatnosti u razdoblju I-VI. 2009. godine iznosile su 5,3 milijuna kuna, što je 0,6% udjela ukupnih investicija svih djelatnosti Županije.

Tablica 50. Investicije proizvodnje papira, proizvoda od papira i tiskanje u Županiji za razdoblje I-VI. 2009. godine

Djelatnost	Broj poduzeća	Broj zaposlenih (na temelju sati rada)	Investicije u dugotrajnu imovinu (u 000 kuna)	Udio u %
Prerađivačka industrija	493	15.127	121.391	13,9
Proizvodnja papira i proizvoda od papira C 17	10	1.295	4.965	0,6
Tiskanje i umnožavanje C18	34	195	397	0,0
Ukupno C 17i C18	44	1.490	5.352	0,6
Ukupno Županija	3.682	46.694	873.339	100

Izvor: FINA, obrada: HGK Županijska komora Osijek

Prema ostvarenim rezultatima izvoza u 2008. godini (tablica 51.) djelatnost proizvodnje papira i proizvoda od papira vodeća je izvozna djelatnost i u ukupnom izvozu Županije sudjelovala je s 16,2%. Ostvareni izvoz iznosio je 92 milijuna USD, što je za 7,9 % više u odnosu na 2007. godinu, a djelatnost tiskanja i umnožavanja ostvarila je izvoz u iznosu od 133 tisuće USD.

Navedene djelatnosti istovremeno su ostvarile uvoz u vrijednosti 42 milijuna USD, što je 6,4% više u odnosu na 2007. godinu, a rezultat je bio pozitivan saldo robne razmjene u iznosu 50 milijuna USD.

Tablica 51. Izvoz i uvoz proizvodnje papira, proizvoda od papira i tiskanje u Županiji u 2007. i 2008. godini

u 000 USD (tekući tečaj)

Djelatnost	Izvoz		Struktura 2008. u %	Indeks	Uvoz		Struktura 2008. u %	Indeks	Saldo
	2007.	2008..			2007.	2008.			
Prerađivačka industrija	488,217	486,766	85,7	99,7	288,377	335.029	52	116,2	151,737
Proizvodnja papira C17	85.321	92.054	16,2	107,9	37.693	38.423	6,0	101	53.631
Tiskanje i umnožavanje C18	167	133	0,0	79,9	1.852	3.651	0,6	197	-3518
Ukupno C17 i C18	85.488	92.187	16,2	107,0	39.545	42.074	6,6	106,4	50.113
Ukupno Županija	570.441	567.914	100	99,6	557.842	644.326	100	115,5	-76,412

Izvor: FINA, obrada: HGK Županijska komora Osijek

U prvih šest mjeseci 2009. godine (tablica 52.) promatrane djelatnosti ostvarile su izvoz u iznosu 26,1 milijun USD, što je za 49,8% manje u odnosu na isto razdoblje 2008. godine. Izvoz djelatnosti papira i proizvoda od papira pao je za 49,7% u odnosu na isto razdoblje 2008. godine.

Ostvareni saldo je pozitivan i iznosio je 16,3 milijuna USD. Udio izvoza ove dvije djelatnosti u ukupnom izvozu Županije u prvih šest mjeseci 2009. godine bio je 13,5%, a udio uvoza 4,7%.

Tablica 52. Izvoz i uvoz prema djelatnostima u Županiji za razdoblje I-VI. 2009. godine

u 000 USD (tekući tečaj)

Djelatnost	Izvoz		Struktura I-VI. 2009. u %	Indeks	Uvoz		Struktura 1-6. 2009.	Indeks	Saldo
	I-VI. 2008.	I-VI. 2009.			I-VI. 2008.	I-VI. 2009.			
Prerađivačka industrija	239.195	157.348	81,5%	65,8	150.004	94.662	45,8%	63,1	62.686
Proizvodnja papira i pr. od papira C 17	51.889	26.100	13,5	50,3	20.732	9.781	4,7	47,2	16.319
Tiskanje i umnožavanje C18	88	3	0,0	3,6	16	8	0,0	48,9	-4
Ukupno C17 i C18	51.977	26.103	13,5	50,2	20.748	9.789	4,7	47,1	16.315
Ukupno Županija	287.694	193.044	100,0%	67,1	312.756	206.720	100,0%	66,1	-13.677

Izvor: FINA, obrada: HGK Županijska komora Osijek

Od 46.694 zaposlenih u trgovačkim društvima Županije (Tablica 50) u razdoblju I-VI. 2009. godine u prerađivačkoj industriji bilo je zaposleno 15.127 ili 32,3%, od čega je 1.490 djelatnika bilo zaposleno u djelatnosti proizvodnje papira i tiskanju što čini 3,2% ukupno zaposlenih.

Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom u djelatnosti proizvodnje papira i proizvoda od papira u 2008. godini u Županiji iznosila je 4.037 kuna, što je za 5,3% više u odnosu na 2007. godinu, odnosno 12% više od prosječne mjesečne neto plaće u prerađivačkoj industriji Županije (3.600 kuna).

13. METALO-PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA I STROJOGRAĐNJA

Proizvodnja metala, proizvodnja proizvoda od metala, te proizvodnja strojeva i uređaja zastupljene su u Županiji s 78 tvrtki što je za 0,6% manje u odnosu na 2007. godinu, te pokazuje lagani.

Proizvodnju metala čini proizvodnja šavnih i bešavnih cijevi od čelika, betonskog čelika, valjane žice, armaturnih mreža za graditeljstvo, prerada aluminija i lijevanje metala. Potrošnja čelika u Republici Hrvatskoj u posljednjih je šest godina znatno porasla, što je rezultat povećanja proizvodnje u sektorima graditeljstva i brodogradnje. U 2008. godini proizvodnja metala u Županiji je bila zastupljena s dvije tvrtke u kojima je bilo zaposleno 187 djelatnika. Ostvareno je 32 milijuna kuna ukupnih prihoda, što je 31,6% više u odnosu na 2007. godinu i 40 milijuna kuna ukupnih rashoda, koji su bili veći 54% u odnosu na 2007. godinu (tablica 53.). U ukupnosti ova djelatnost je u 2008. godini ostvarila negativan financijski rezultat u iznosu od 8,5 milijuna kuna. Tijekom 2008. godine ostvaren je i porast izvoza i uvoza, te pozitivan saldo u iznosu 812 tisuća USD (tablica 56.). U prvih šest mjeseci 2009. godine ostvareni ukupni rashodi bili su veći od ukupnih prihoda za 2,8 milijuna kuna, izvoz i uvoz su pali za više od 50%, ali je ipak ostvaren pozitivan saldo od 300.000 USD (tablica 57.). Tijekom 2008. godine u ovoj djelatnosti investirano je 1,9 milijuna kuna u dugotrajnu imovinu.

Proizvodnju proizvoda od metala, odnosno metaloprerađivačku djelatnost čini proizvodnja metalnih konstrukcija, građevne stolarije, posuda, radijatora, kotlova, alata, ambalaže, vijčane robe, namještaja i slično. U Županiji u djelatnosti proizvodnje proizvoda od metala u 2008. godini bilo je aktivno 53 tvrtki s 1.383 zaposlena djelatnika, što je za 9,2% više u odnosu na 2007. godinu (tablica 53.). Ostvareno je 580 milijuna ukupnih prihoda i 597 milijuna kuna ukupnih rashoda. Ukupno je ostvaren negativan financijski rezultat u iznosu od 13 milijuna kuna. Ova djelatnost u strukturi izvoza Županije sudjelovala je s 8,5%. Tijekom 2008. godine izvezeno je proizvoda u iznosu 48,4 milijuna USD, što je za 10,4% više u odnosu na 2007. godinu, dok je istovremeno uvezeno proizvoda u iznosu 32,7 milijuna USD (tablica 56.). Ostvarena je pozitivna bilanca u vrijednosti od 15,6 milijuna USD. Tijekom 2008. godini tvrtke ove djelatnosti su u dugotrajnu imovinu investirale su 39,2 milijuna kuna, što je za 36% manje u odnosu na 2007. godinu. U prvih šest mjeseci 2009. godine ostvareni ukupni prihodi iznosili su 211 milijuna kuna i za 1,5 milijuna kuna su veći od rashoda (tablica 58.). U prvih šest mjeseci 2009. godine došlo do pada izvoza za 54,3% i uvoza za 68,2%, ali je ostvaren pozitivan saldo robne razmjene u iznosu 7,1 milijuna USD.

Djelatnost proizvodnje strojeva i uređaja zastupljena je u 2008. godine u Županiji s 23 aktivne tvrtke u kojima je bilo zaposleno 962 djelatnika. Tijekom 2008. godine u ovoj djelatnosti ostvareno je 381 milijun kuna ukupnih prihoda i 384,8 milijuna kuna ukupnih rashoda, te negativan financijski rezultat u iznosu 20 milijuna kuna (tablica 59.). Tijekom 2008. godine investirano je u ovoj djelatnosti 14,6 milijuna kuna u dugotrajnu imovinu, što je pad od 14,5% u odnosu na 2007. godinu. Ova djelatnost u strukturi izvoza Županije u 2008. godini sudjelovala je s 13,2%. Izvoz u iznosu 75 milijuna USD porastao je za 29,7% u odnosu na 2007. godinu, dok je uvoz u iznosu od 55 milijuna USD veći za 36%, te je ostvaren pozitivan saldo u iznosu 20 milijuna USD (tablica 62.). U prvih šest mjeseci 2009. godine ostvareno je 159,7 milijuna kuna ukupnih prihoda, što nije bilo dostatno za pokriće ukupnih rashoda od 164,8 milijuna kuna (tablica 64.). Izvoz od 23,2 milijuna USD je u odnosu na isto razdoblje 2008. godine pao za 41%, a uvoz u iznosu 18 milijuna USD pao je za 24%, te je ostvaren pozitivan saldo razmjene s inozemstvom u iznosu od 5,2 milijuna USD (tablica 63.).

Tabela 53. Pregled broja poduzetnika, zaposlenih i financijski rezultati poslovanja poduzetnika metalne industrije u Županiji u 2008. godini
 financijski rezultati u 000 kuna

Pokazatelji		Proizvodnja metala	Proizvodnja proizvoda od metala	Ukupno Županija	Udio proizvodnja metala od ukupno Županija %	Udio proizvodnja proizvoda od metala od ukupno Županija %
Broj poduzetnika 2008. godina		2	53	3326	0,01	0,02
Prosječan broj zaposlenih	2008. godina	187	1.383	46.196	0,4	0,3
	Indeks (2008/2007.)	139,6	109,2	103,7	-	-
Ukupni prihodi	2008. godina	31.994	580.112	28.212.488	2,1	0,1
	Indeks (2008/2007.)	131,6	116,5	115,0	-	-
Ukupni rashodi	2008. godina	40.564	597.692	27.574.399	0,1	2,2
	Indeks (2008/2007.)	154,4	123,6	115,3		
Dobit prije oporezivanja	2008. godina	196	16.322	1.106.133	0,0	1,5
	Indeks (2008/2007.)	-	101,2	102,3	-	-
Gubitak nakon oporezivanja	2008. godina	8.766	33.901	468.044	1,9	7,2
	Indeks (2008/2007.)	445,1	22x	103,5	-	-
Porez na dobit	2008. godina	0	2.392	181.175	0,0	1,3
	Indeks (2008/2007.)	-	64,3	108,7		
Investicije	2008. godina	1.923	39.207	2.397.662	0,1	1,6
	Indeks (2008/2007.)	334,3	63,7	112,2	-	-

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

Tablica 54. Prosječne mjesečne neto plaće zaposlenih u metalnoj industriji u Županiji u 2007. i 2008. godini (u kunama)

Djelatnost	Županija		Indeks	Republika Hrvatska	Udio Županije u RH u %
	2007.	2008.			
Proizvodnja metala i proizvoda od metala	3.073	3.398	110,6	4.056	83,8

Izvor: FINA, obrada HGK Županijska komora Osijek

Tablica 55. Indeksi fizičkog obujma industrijske proizvodnje Županije

Djelatnost	XII. 2008/ XII. 2007.	Indeks 2008/2007.
Ukupno Županija	87,9	99,1
Proizvodnja metala	220,0	69,9
Proizvodnja proizvoda od metala osim strojeva i opreme	79,0	61,0

Izvor: Ured Državne uprave u Osječko-baranjskoj županiji, Služba za gospodarstvo

Tablica 56. Izvoz i uvoz metalne industrije u Županiji u 2008. i 2007. godini

u 000 USD (tekući tečaj)

Djelatnost	Izvoz		Struktura 2008. u %	Indeks	Uvoz		Struktura 2008. u %	Indeks	Saldo
	2007.	2008.			2007.	2008.			
Proizvodnja metala	997	1.800	0,3	180,6	572	988	0,2	172,7	812
Proizvodnja proizvoda od metala	43.858	48.421	8,5	110,4	31.667	32.784	5,1	103,5	15.637
Ukupno Županija	570.441	567.914	100	99,6	557.842	644.326	100	115,5	-76.412

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 57. Izvoz i uvoz metalne industrije u Županiji za razdoblje I-VI. 2008. i 2009. godine

u 000 USD (tekući tečaj)

Djelatnost	Izvoz I-VI.		Struktura I-VI.2009. %	Indeks	Uvoz I-VI.		Struktura I-VI.2009. %	Indeks	Saldo
	2008.	2009.			2008.	2009.			
Proizvodnja metala	1.317	546	0,3	41,5	696	249	0,1	35,8	297
Proizvodnja proizvoda od metala	26.998	12.344	6,4	45,7	16.506	5.241	2,5	31,8	7.103
Ukupno Županija	258.685	288.767	100,0	67,1	312.756	206.720	100,0	66,1	-13.677

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tabela 58. Pregled broja poduzetnika, zaposlenih i financijski rezultati poslovanja poduzetnika metalne industrije u Županiji za razdoblje I-VI. 2009. godine
 financijski rezultati u 000 kuna

Djelatnost	Broj poduzetnika	Ukupni prihod	Udio u %	Ukupni rashodi	Udio u %	UP – UR	Broj zaposlenih (na temelju sati rada)	Investicije u dugotrajnu imovinu	Udio u %
Proizvodnja metala	2	13.222	0,1 %	16.077	0,1	-2.856	146	59	0,0
Proizvodnja proizvoda od metala osim strojeva i opreme	58	210.971	1,8%	209.389	1,8	1.582	1.348	9.442	1,1
Ukupno Županija	3.682	11.793.772	100,0 %	11.787.392	100	6.379	46.694	873.339	100

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

Tabela 59. Pregled broja poduzetnika, zaposlenih i financijski rezultati poslovanja poduzetnika proizvodnje strojeva i uređaja u Županiji u 2008. godini
 financijski rezultati u 000 kuna

Pokazatelji	C28		Ukupno Županija	Udio strojogradnje od ukupno Županija %
	Proizvodnja strojeva i uređaja			
Broj poduzetnika 2008. godina	23		3326	0,01
Prosječan broj zaposlenih	2008. godina	962	46.196	2,1%
	Indeks (2008/2007.)	106,3	103,7	-
Ukupni prihodi	2008. godina	380.958	28.212.488	1,4%
	Indeks (2008/2007.)	118,1	115,0	-
Ukupni rashodi	2008. godina	384.826	27.574.399	1,4%
	Indeks (2008/2007.)	118,5	115,3	-
Dobit prije oporezivanja	2008. godina	6.491	1.106.133	0,6%
	Indeks (2008/2007.)	98,5	102,3	-
Gubitak prije oporezivanja	2008. godina	10.359	468.044	2,2%
	Indeks (2008/2007.)	118,5	103,5	-
Porez na dobit	2008. godina	909	181.175	0,5%
	Indeks (2008/2007.)	92,0	108,7	-
Investicije	2008. godina	14.662	2.397.662	0,6%
	Indeks (2008/2007.)	85,5	112,2	-

Izvor: Fina; obrada HGK Županijska komora Osijek

Tablica 60. Prosječne mjesečne neto plaće zaposlenih u proizvodnji strojeva i uređaja u Županiji u 2008. godini (u kunama)

Djelatnost	Županija		Indeks	Republika Hrvatska	Udio Županije u RH u %
	2007.	2008.			
Proizvodnja strojeva i uređaja	3.453	3.646	105,6	4.552	80,1

Izvor: FINA, Služba za gospodarstvo, Odsjek za statistiku

Tablica 61. Indeks fizičkog obujma industrijske proizvodnje u Županiji

Djelatnost	XII. 2008/ XII. 2007.	Indeks 2008/2007.
Ukupno Županija	87,9	99,1
Proizvodnja strojeva i uređaja	95,7	110,2

Izvor: Ured Državne uprave u Osječko-baranjskoj županiji, Služba za gospodarstvo

Tablica 62. Izvoz i uvoz proizvodnje strojeva i uređaja u Županiji u 2008. godini

u 000 USD (tekući tečaj)

Djelatnost	Izvoz		Struktura 2008. %	Indeks	Uvoz		Struktura 2007. %	Indeks	Saldo
	2007.	2008.			2007.	2008.			
Proizvodnja strojeva i uređaja	57.750	74.925	13,2	129,7	40.356	54.832	8,5	135,9	20.093
Ukupno Županija	570.441	567.914	100	99,6	557.842	644.326	100	115,5	-76.412

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 63. Izvoz i uvoz proizvodnje strojeva i uređaja u Županiji za razdoblje I-VI. 2008. i 2009. godine

u 000 USD (tekući tečaj)

Djelatnost	Izvoz I-VI.		Struktura I-VI. 2009. u %	Indeks	Uvoz I-VI.		Struktura I-VI. 2009. u %	Indeks	Saldo
	2008.	2009.			2008.	2009.			
Proizvodnja strojeva i uređaja	39.537	23.163	12,0	58,6	23.666	17.933	8,7	75,8	5.230
Ukupno Županija	287.694	193.044	100	67,1	312.756	206.720	100	66,1	-13.677

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 64. Pregled broja poduzeća, zaposlenih i financijski rezultati poslovanja poduzetnika proizvodnje strojeva i uređaja u Županiji za razdoblje I-VI. 2009. godine

financijski rezultati u 000 kuna

Djelatnost	Broj poduzetnika	Ukupni prihod	Udio u %	Ukupni rashodi	Udio u %	UP – UR (000 kuna)	Broj zaposlenih (na temelju sati rada)	Investicije u dugotrajne imovinu	Udio u %
Proizvodnja strojeva i uređaja	27	159.714	1,4	164.837	1,4	-5.123	950	1.683	0,2
Ukupno Županija	3.682	11.793.772	100	11.787.392	100	6.379	46.694	873.339	100

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

14. KEMIJSKA INDUSTRIJA

Kemijska industrija gospodarska je grana čiji se proizvodi koriste u gotovo svim segmentima gospodarstva. U 2008. godini bilo je 12 aktivnih tvrtki ove djelatnosti u Županiji s 967 zaposlenih. Ukupni prihodi koje je ova djelatnost ostvarila u 2008. godini iznosili su 594,4 milijuna kuna i za 700.000 kuna manji su od ukupnih rashoda koliko iznosi i negativni konsolidirani financijski rezultat (tablica 65.). U 2008. godini ostvareno je izvoza u vrijednosti od 46 milijuna USD, a uvoza 49,3 milijuna, odnosno ostvaren je negativan saldo razmjene u iznosu od 3,4 milijuna USD (tablica 68.). U prvih šest mjeseci 2009. godine ukupni prihodi iznosili su 274,3 milijuna kuna, što je bilo više za 7 milijuna u odnosu na ukupne rashode. Izvoz u vrijednosti 20 milijuna USD pao je za 10% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, ali je ipak ostvaren pozitivan saldo u iznosu od 800.000 USD. Tijekom 2008. godine investirano je 23 milijuna kuna u dugotrajnu imovinu, što je pad od 36% u odnosu na prethodnu godinu.

Tablica 65. Pregled broja poduzetnika, zaposlenih i financijski rezultati kemijske industrije u Županiji u 2008. godini

Pokazatelji		financijski rezultati u 000 kuna		
		C20 Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	Ukupno Županija	Udio kemijske industrije od ukupno Županija u %
Broj poduzetnika 2008. godina		12	3326	0,01
Prosječan broj zaposlenih	2008. godini	967	46.196	2,1
	Indeks (2008/2007.)	98,9	103,7	-
Ukupni prihodi	2008. godini	594.444	28.212.488	2,1
	Indeks (2008/2007.)	97,8	115,0	-
Ukupni rashodi	2008. godini	593.743	27.574.399	2,2
	Indeks (2008/2007.)	99,9	115,3	-
Dobit prije oporezivanja	2008. godini	1.999	1.106.133	0,2
	Indeks (2008/2007.)	14,4	102,3	-
Gubitak prije oporezivanja	2008. godini	1.299	468.044	0,3
	Indeks (2008/2007.)	194,1	103,5	-
Porez na dobit	2008. godini	542	181.175	0,3
	Indeks (2008/2007.)	20,8	108,7	-
Investicije	2008. godini	23.012	2.397.662	1,0
	Indeks (2008/2007.)	64,2	112,2	-

Izvor: Fina; obrada HGK Županijska komora Osijek

Tablica 66. Prosječne mjesečne neto plaće zaposlenih u kemijskoj industriji u Županiji u 2008. godini (u kunama)

	Županija		Indeks 2008/2007.	Republika Hrvatska	Udio Županije u RH u %
	2007.	2008.			
Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	3.659	3.771	103,1	6.164	61,2

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 67. Indeksi fizičkog obujma industrijske proizvodnje Županije

	XII.2008/ XII 2007.	Indeks 2008/2007.
Ukupno Županija	87,9	99,1
Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	120,7	95,2

Izvor: Ured Državne uprave u Osječko-baranjskoj županiji, Služba za gospodarstvo

Tablica 68. Izvoz i uvoz kemijske industrije u Županiji u 2008. godini

u 000 USD (tekući tečaj)

Djelatnost	Izvoz		Struktura 2008. %	Indeks	Uvoz		Struktura 2007. %	Indeks	Saldo
	2007.	2008.			2007.	2008.			
Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	41.372	45.936	8,1	111,0	50.302	49.373	7,7	98,2	-3.438
Ukupno Županija	570.441	567.914	100	99,6	557.842	644.326	100	115,5	-76.412

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 69. Izvoz i uvoz kemijske industrije u Županiji za razdoblje I-VI. 2008. i 2009. godine

u 000 USD (tekući tečaj)

Djelatnost	Izvoz I-VI.		Struktura I-VI.2009. %	Indeks	Uvoz I-VI.		Struktura I-VI.2009. %	Indeks	Saldo
	2008.	2009.			2008.	2009.			
Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	21.886	19.723	10,2	90,1	25.796	18.934	9,2	73,4	790
Ukupno Županija	287.694	193.044	100	67,1	312.756	206.720	100	66,1	-13.677

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 70. Pregled broja poduzetnika, zaposlenih i financijski rezultati poslovanja poduzetnika kemijske industrije u Županiji za razdoblje I-VI. 2009. godine
financijski rezultati u 000 kuna

Djelatnost	Broj poduzetnika	Ukupni prihod	Udio u %	Ukupni rashodi	Udio u %	UP - UR	Broj zaposlenih (na temelju sati rada)	Investicije u dugotrajne imovinu	Udio u %
Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	14	274.310	2,3	267.399	2,3	6.911	912	2.512	0,3
Ukupno Županija	3.682	11.793.772	100	11.787.392	100	6.379	46.694	873.339	100

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

15. INDUSTRIJA GRADITELJSKIH MATERIJALA

Industrija nemetala i građevinskih materijala obuhvaća istraživanje, eksploataciju, oplemenjivanje, proizvodnju i preradu nemetalnih mineralnih sirovina. Eksploatacija se odnosi na ležišta kvarcnog pijeska, keramičkih i ciglarskih glina, gipsa, lapora, dolomita, vapnenaca, eruptivnih materijala i šljunka za građevinske materijale, arhitektonskog kamena, te proizvodnja morske soli. Proizvodnja u industriji građevinskih materijala izravno je vezana za prodaju, razinu zaliha i realnu procjenu tržišnih potreba. Na području Županije u 2008. godini (tablica 71.) bilo je aktivno 26 poduzeća s zaposlenih 1.125 djelatnika (2,1% više u odnosu na 2007. godinu). Ukupni prihodi iznosili su 1,1 milijardu kuna, a pozitivan konsolidirani financijski rezultat iznosio je 161 milijun kuna. U dugotrajnu imovinu investirano je 91 milijun kuna (11% više u odnosu na 2007. godinu). Ova djelatnost u strukturi izvoza Županije u 2008. godini (tablica 74.) sudjelovala je s 3,7%.

Ostvareni izvoz u iznosu 21 milijun USD bio je manji za 16,4% u odnosu na 2007. godinu, dok je uvoz od 29,8 milijuna porastao za 6%. Negativni saldo razmjene ove djelatnosti iznosi 8,9 milijuna USD (tablica 74.).

Tablica 71. Pregled broja poduzetnika, zaposlenih i financijski rezultati poslovanja industrije graditeljskih materijala u Županiji u 2008. godini

Pokazatelji		financijski rezultati u 000 kuna		
		DI26 Proizvodnja ostalih nemetallnih miner.sirovina	Ukupno Županija	Udio industrije graditeljskih materijala od ukupno Županija u%
Broj poduzetnika 2008. godine		26	3326	0,78
Prosječan broj zaposlenih	2008. godini	1.125	46.196	2,4
	Indeks (2008/2007.)	102,1	103,7	-
Ukupni prihodi	2008. godini	1.117.164	28.212.488	4,0
	Indeks (2008/2007.)	127,4	115,0	-
Ukupni rashodi	2008. godini	955.804	27.574.399	3,5
	Indeks (2008/2007.)	131,1	115,3	-
Dobit prije oporezivanja	2008. godini	161.604	1.106.133	14,6
	Indeks (2008/2007.)	109,0	102,3	-
Gubitak prije oporezivanja	2008. godini	244	468.044	0,1
	Indeks (2008/2007.)	203,5	103,5	-
Porez na dobit	2008. godini	31.969	181.175	17,6
	Indeks (2008/2007.)	107,3	108,7	-
Investicije	2008. godini	91.446	2.397.662	3,8
	Indeks (2008/2007.)	111,2	112,2	-

Izvor: Fina; obrada HGK Županijska komora Osijek

U 2008. godini vidljiv je rast prosječne mjesečne neto plaće za 1% u odnosu na isto razdoblje 2007. godine, a u odnosu na plaće u Republici Hrvatskoj u istoj grani gospodarstva unutar Županije plaće su bile veće za 10,6% (tablica 72.).

Tablica 72. Prosječna mjesečna neto plaća zaposlenih u industriji građevinskog materijala u Županiji (u kunama) u 2008. godini

	Županija		Indeks 2008/2007.	Republika Hrvatska	Udio Županije u RH u %
	2007.	2008.			
Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	5.755	5.811	101,0	5.256	110,6

Izvor: FINA, Ured državne uprave u Osječko-baranjskoj županiji, Služba za gospodarstvo, Odsjek za statistiku

Tabela 73. Indeks fizičkog obujma industrijske proizvodnje u Županiji

	Indeks XII.2008/XII 2007.	Indeks 2008/2007.
Ukupno Županija	87,9	99,1
Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	99,4	106,9

Izvor: Ured Državne uprave u Osječko-baranjskoj županiji, Služba za gospodarstvo, Odsjek za statistiku

U odnosu na 2007. godinu fizički obujam industrijske proizvodnje građevinskih materijala bio je veći za 6,9 % u 2008. godini, dok je u prosincu 2008. godine bio manji za 0,6% u odnosu na isti mjesec 2007. godine.

U prvih šest mjeseci 2009. godine u djelatnosti proizvodnje ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda izvješće o financijskom poslovanju predalo je 30 tvrtki koje su ostvarile ukupni prihod u iznosu od 485,8 milijuna kuna, dok su ukupni rashodi iznosili 411,3 milijuna kuna, odnosno bili su manji za 75 milijuna kuna. U dugotrajnu imovinu u prvih šest mjeseci 2009. godine investirano je 30 milijuna kuna (tablica 76.).

U prvih šest mjeseci 2009. godine spomenuta djelatnost izvezla je proizvoda u vrijednosti 9,4 milijuna USD, što je manje za 11% u odnosu na isto razdoblje 2008. godine, dok je istovremeno uvezeno robe u vrijednosti 10,4 milijuna USD, što je za 32% manje u odnosu na isto razdoblje 2008. godine, pa je ostvaren negativni saldo u iznosu od jedan milijun USD (tablica 76.).

Tablica 74. Vanjsko-trgovinska razmjena industrije graditeljskih materijala u Županiji u 2008. godini

u 000 USD (tekući tečaj)

Djelatnost	Izvoz		Struktura 2008. u %	Indeks	Uvoz		Struktura 2008. u %	Indeks	Saldo 2008.
	2007.	2008.			2008.	2008.			
Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	25.017	20.922	3,7	83,6	28.148	29.834	4,6	106,0	-8.912
Ukupno Županija	570.541	567.914	100	99,6	557.842	644.326	100	115,5	-76.412

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada HGK Županijska komora Osijek

Tabela 75. Vanjsko-trgovinska razmjena industrije graditeljskih materijala u Županiji za razdoblje I-VI. 2008. i I-VI. 2009. godine

u 000 USD (tekući tečaj)

Djelatnost	Izvoz		Struktura I-VI.2009. u %	Indeks	Uvoz		Struktura I-VI.2009. u %	Indeks	Saldo I-VI. 2009.
	I-VI. 2008.	I-VI. 2009.			I-VI. 2008.	I-VI. 2009.			
Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	10.595	9.426	4,9	89,0	15.358	10.444	5,1	68,0	-1.018
Ukupno Županija	287.694	193.044	100	67,1	312.756	206.720	100	66,1	-13.677

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada HGK Županijska komora Osijek

Tablica 76. Pregled broja poduzetnika, zaposlenih i financijski rezultati poslovanja industrije graditeljskih materijala u Županiji za razdoblje I-VI. 2009. godine

financijski rezultati u 000 kuna

Djelatnost	Broj poduzetnika	Ukupni prihod	Udio u %	Ukupni rashodi	Udio u %	UP - UR	Broj zaposlenih (na temelju sati rada)	Investicije u dugotrajnu imovinu	Udio u %
Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	30	485.816	4,1	411.384	3,5	74.432	957	30.006	3,4
Ukupno Županija	3.682	11.793.772	100	11.787.392	100	6.379	46.694	873.339	100

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

16. GRADITELJSTVO

Prema nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti, pojam građevinarstvo obuhvaća: pripreme radove na gradilištu (uklanjanje postojećih građevina i zemljani radovi, pokusno bušenje i sondiranje terena za gradnju), izgradnju kompletnih građevinskih objekata ili njihovih dijelova (podizanje zgrada, visokogradnja) i izgradnja objekata niskogradnje, podizanje i pokrivanje krovnih konstrukcija, izgradnja autocesta i drugih cesta, uzletišta u zračnim lukama i sportskih objekata, izgradnja hidrograđevinskih objekata, ostali građevinski radovi koji zahtijevaju specijalno izvođenje ili opremu, instalacijske radove (elektroinstalacijski radovi, izolacijski radovi, postavljanje instalacija za vodu, plin, grijanje, ventilaciju i hlađenje, ostali instalacijski radovi), završne građevinske radove (fasadni i štukaterski radovi, ugradnja stolarije, postavljanje podnih i zidnih obloga, soboslikarski i staklarski radovi, ostali završni radovi), iznajmljivanje strojeva i opreme za izgradnju ili rušenje, radove na novim građevinama te rekonstrukcije i popravke postojećih građevina.

U Županiji su u 2008. godini djelovale 402 tvrtke koje su se bavile graditeljstvom s ukupnim prihodima od 4,4 milijarde kuna u 2008. godini, što je za 27,7 % više u odnosu na 2007. godinu, odnosno 15,7 % ukupnih prihoda gospodarstva Županije. Dobit prije oporezivanja iznosila je 213 milijuna kuna i bila je veća za 13% u odnosu na 2007. godinu, te je ostvaren pozitivan konsolidirani financijski rezultat u iznosu 138 milijuna kuna. Gubitak u ovoj djelatnosti bio je 40,9 milijuna kuna i bio je za 3,4 puta veći u odnosu na 2007 godinu (tablica 77.). Prosječni broj zaposlenih u ovoj djelatnosti bio je 8.365 u 2008. godini s povećanjem od 10,3% u odnosu na 2007. godinu. Prosječna mjesečna neto plaća zaposlenih u graditeljstvu Županije iznosila je 3.787 kuna, što je za 5,8% više u odnosu na 2007. godinu, odnosno za 9,7% manje od prosječne mjesečne neto plaće u graditeljstvu na razini Republike Hrvatske (tablica 78.).

U 2008. godini zabilježen je pad broja i građevinskih veličina završenih zgrada, kako u Republici Hrvatskoj, tako i u Županiji u odnosu na 2007. godinu. U Županiji je 25,7% stanova isključeno iz stambenog fonda zbog rušenja ili drugih razloga i to najviše trosobni i četverosobni stanovi (tablica 80.). Prema broju završenih stanova udio Županije u Republici Hrvatskoj bilo je 5,7%, od čega su bili najzastupljeniji peterosobni, osmero i višesobni stanovi (tablica 81.). Prema udjelu Županije u Republici Hrvatskoj u površini i volumenu zgrada za koje su izdana odobrenja za građenje (novogradnja ili dogradnja) zastupljenije su nestambene zgrade u odnosu na stambene za 2,5% s udjelom od 7,5% u Republici Hrvatskoj (tablica 82.).

Broj završenih zgrada se u 2008. godini smanjio u odnosu na 2007. godinu kako u Županiji, tako i na razini Republike Hrvatske, a također i površina u m² (tablica 79.).

U 2008. godini u Županiji je završeno 1.404 stana, a u 2007. godini 1.274. Ukupna površina završenih stanova u 2007. godini bila je 117.432 m², dok je u 2008. godini manja i iznosila je 108.074 m². Dakle, iako se broj završenih stanova smanjio, povećala se ukupna površina (tablica 81.).

Uvoza graditeljstva u 2008. godini bio je veći za 29% u odnosu na 2007. godinu, dok je u prvih šest mjeseci 2009. godine u odnosu na isto razdoblje 2008. godine ostvaren pad uvoza od 4% (tablica 86.).

Tablica 77. Pregled broja poduzetnika, zaposlenih i financijski rezultati poslovanja poduzetnika u graditeljstvu Županije u 2008. godini

Pokazatelji		financijski rezultati u 000 kuna		
		Graditeljstvo	Ukupno Županija	Udio graditeljstva od ukupno Županija %
Broj poduzetnika 2008. godine		402	3326	0,12%
Prosječan broj zaposlenih	2008. godini	8.365	46.196	18,1%
	Indeks (2008/2007.)	110,3	103,7	-
Ukupni prihodi	2008. godini	4.428.563	28.212.488	15,7%
	Indeks (2008/2007.)	127,7	115,0	-

Ukupni rashodi	2008. godini	4.256.440	27.574.399	15,4%
	Indeks (2008/2007.)	129,4	115,3	-
Dobit prije oporezivanja	2008. godini	213.085	1.106.133	19,3%
	Indeks (2008/2007.)	113,0	102,3	-
Gubitak prije oporezivanja	2008. godini	40.963	468.044	8,8%
	Indeks (2008/2007.)	340,7	103,5	-
Porez na dobit	2008. godini	33.958	181.175	18,7%
	Indeks (2008/2007.)	120,8	108,7	-
Investicije	2008. godini	419.976	2.397.662	17,5%
	Indeks (2008/2007.)	112,1	112,2	-

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

Tablica 78. Prosječne mjesečne neto plaće zaposlenih u graditeljstvu Županije u 2008. godini (u kunama)

	Županija		Indeks 2008/2007.	Republika Hrvatska	Udio Županije u RH u %
	2007.	2008.			
Graditeljstvo	3.578	3.787	105,8	4.193	90,3

Izvor: Ured Državne uprave u Osječko-baranjskoj županiji, Služba za gospodarstvo, Odsjek za statistiku

Tablica 79. Broj i građevinske veličine završenih zgrada u Županiji u 2008. godini

	Zgrade							
	Ukupno				Stambene		Nestambene	
	Broj		Površina, m ²		Broj	Površina, m ²	Broj	Površina, m ²
	2007.	2008.	2007.	2008.	2008.		2008.	
Republika Hrvatska	10.561	9.923	5.164.904	4.843.808	8.148	3.071.783	1.775	1.772.025
Županija	687	625	349.380	322.066	478	158.693	147	163.373
Udio Županije u RH u %	6,5	6,3	6,8	6,6	5,9	5,1	8,3	9,2

Izvor: Državni zavod za statistiku, Priopćenje br. 3.1.9. od 30.9. 2009.

Tablica 80. Stanovi koji su isključeni iz stambenog fonda zbog rušenja ili iz drugih razloga

	Stanovi - ukupno		Broj stanova				
	Broj	Korisna površina, m ²	s 1 sobom	s 2 sobe	s 3 sobe	s 4 sobe	s 5 i više soba
Republika Hrvatska	556	38.190	57	223	206	68	2
Županija	143	10.386	6	47	68	22	-
Udio Županije u RH u %	25,7	27,2	10,5	21,1	33,0	32,4	-

Izvor: Državni zavod za statistiku, Priopćenje broj 3.1.7. od 29.4.2009.

Tablica 81. Završeni stanovi prema broju soba u 2008. godini

	Broj stanova	Korisna površina, m ²	Stanovi prema broju soba							
			1-sobni	2-sobni	3-sobni	4-sobni	5-sobni	6-sobni	7-sobni	8-sobni i višesobni
Republika Hrvatska	25.368	2.037.319	3.451	8.130	6.859	4.352	1.584	740	172	80
Županija	1.440	108.280	217	530	358	146	125	51	6	7
Udio Županije u Republici Hrvatskoj u %	5,7	5,3	6,3	6,5	5,2	3,4	7,9	6,9	3,5	8,8

Izvor: Državni zavod za statistiku, Priopćenje br. 3.1.9. od 30.9. 2008

Tablica 82. Građevinske veličine zgrada i stanova za koje su izdana odobrenja za građenje (novogradnja i dogradnja) u 2008. godini

	Zgrade						Stanovi	
	Ukupno		Stambene		Nestambene		Broj	Korisna površina, m ²
	Površina, m ²	Volumen, m ³	Površina, m ²	Volumen, m ³	Površina, m ²	Volumen, m ³		
Republika Hrvatska	5.156.169	18.356.838	3.054.229	9.057.543	2.101.940	9.299.295	24.585	1.994.128
Županija	309.495	1.211.995	151.386	451.376	158.109	760.619	1.090	91.643
Udio Županije u Republici Hrvatskoj u %	6,0	6,6	5,0	5,0	7,5	8,2	4,4	4,6

Izvor: Državni zavod za statistiku, Priopćenje br. 3.1. 8. od 4.3. 2009.

Tabela 83. Predviđena vrijednost radova prema izdanim odobrenjima za građenje po vrstama građevina u 2008. godini

u 000 kuna

	Ukupno	Zgrade		Ostale građevine			
		Stambene	Nestambene	Prometna infrastruktura	Cjevovodi, komunikacijski i električni vodovi	Složene industrijske građevine	Ostale nespomenute građevine
Republika Hrvatska	41.389.582	12.441.901	11.037.630	11.427.244	2.866.000	3.412.796	204.011
Županija	2.273.488	542.351	1.058.154	188.426	453.645	-	30.912
Udio Županije u Republici Hrvatskoj u %	5,5	4,4	9,6	1,6	15,8	-	15,2

Izvor: Državni zavod za statistiku, Priopćenje broj. 3.1. 8. od 4.3. 2009.

Tablica 84. Predviđena vrijednost radova prema izdanim odobrenjima za građenje po vrstama građevine i investitoru u 2008. godini

u 000 kuna

	Ukupno			Zgrade			Ostale građevine		
	Ukupno	Fizičke osobe	Pravne osobe	Ukupno	Fizičke osobe	Pravne osobe	Ukupno	Fizičke osobe	Pravne osobe
Republika Hrvatska	41.389.582	7.331.782	34.057.800	23.479.531	7.248.011	16.231.520	17.910.051	83.771	17.826.280
Županija	2.273.488	310.958	1.962.530	1.600.505	310.938	1.289.567	672.983	20	672.963
Udio Županije u Republici Hrvatskoj u %	5,5	4,2	5,8	6,8	4,3	7,9	3,8	0,01	3,8

Izvor: Državni zavod za statistiku, Priopćenje boj. 3.1. 8. od 4.3. 2009.

Tablica 85. Izvoz i uvoz graditeljstva Županije u 2008. godini

u 000 USD

Djelatnost	Izvoz		Indeks	Uvoz		Indeks	Saldo 2008.
	2007.	2008.		2007.	2008.		
Građevinarstvo	886	1.124	126,8	22.882	29.532	129,1	-28.408
Ukupno Županija	570.441	567.914	99,6	557.842	644.326	115,5	-76.412
Udio graditeljstva od ukupno Županije u %	0,16	0,2		4,1	4,6		

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada HGK Županijska komora Osijek

Tablica 86. Izvoz i uvoz graditeljstva Županije za razdoblje I-VI. 2009. godine

u 000 USD

Djelatnost	Izvoz		Struktura I-VI.2009. u %	Indeks	Uvoz		Struktura I-VI.2009. u %	Indeks	Saldo I-VI. 2009.
	I-VI. 2008.	I-VI. 2009.			I-VI. 2008.	I-VI. 2009.			
Graditeljstvo	359	529	0,3	147,5	10.254	9.848	4,8	96,0	-9.319
Ukupno Županija	287.694	193.044	100	67,1	312.756	206.720	100	66,1	-13.677

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada HGK Županijska komora Osijek

Tablica 87. Pregled broja poduzetnika, zaposlenih i financijski rezultati poslovanja poduzetnika u graditeljstvu Županije za razdoblje I-VI. 2009. godine

u 000 kuna

Djelatnost	Broj poduzetnika	Ukupni prihod	Udio u %	Ukupni rashodi	Udio u %	UP-UR	Broj zaposlenih	Investicije u dugotrajnu imovinu	Udio u %
Graditeljstvo	423	1.755.886	14,9	1.708.195	14,5	47.691	8.369	43.847	5,0
Ukupno Županija	3.682	11.793.772	100	11.787.392	100	6.379	46.694	873.339	100

Izvor: FINA; obrada HGK Županijska komora Osijek

Antirecesijske mjere koje je donijela Vlada Republike Hrvatske trebale bi dovesti do poboljšanja stanja u graditeljstvu, naročito podrška tržištu nekretnina smanjenjem kamata na stambene kredite, osiguranjem likvidnosti javnih poduzeća, skraćivanjem rokova plaćanja na 60 dana i jačanjem uloge Hrvatske banke za obnovu i razvitak. Zbog takvog tvrdog stava banaka mnogi su veliki projekti na čekanju, čak i oni za koje se prikupila sva potrebna dokumentacija i sve dozvole potrebne za početak gradnje ali istodobno je ubrzana procedura izdavanja dozvola za građenje. U građevinarstvu još nije bilo većih otpuštanja radnika, te je u ožujku 2009. godine na razini Republike Hrvatske ovaj sektor zapošljavao više od 105.000 djelatnika. Građevinski sektor podržava mjere Vlade Republike Hrvatske vezane uz nastavak ulaganja u infrastrukturne projekte, ali pritom je prioritet potrebno dati manjim projektima kojima bi se brže vratila uložena sredstva, koji potenciraju brži razvoj gospodarstva i zapošljavanje. O tome ne ovise samo radna mjesta u građevinarstvu, nego i u pratećim sektorima, jer je na graditeljstvo izravno povezano rudarstvo, proizvodnja ostalih mineralnih proizvoda, arhitektonska djelatnost i inženjerstvo, ali i trgovina, te promet. Izvoz graditeljstva jedna je od najboljih antirecesijskih mjera, te se pozdravlja činjenica da već treću godinu uzastopce izvoz značajno raste.

17. MALO GOSPODARSTVO

Malo gospodarstvo je značajan segment hrvatskog gospodarstva, pokretač je razvoja cjelokupnog gospodarstva i zapošljavanja. Lakše se prilagođava zahtjevima tržišta, potiče privatno vlasništvo i poduzetničke sposobnosti, generira zapošljavanje i znatno pridonosi povećanju proizvodnje.

Donošenjem Zakona o poticanju razvoja malog gospodarstva ("Narodne novine" broj 29/02. i 63/07.) utvrđena je definicija i kriteriji za razlikovanje subjekata malog gospodarstva s obzirom na veličinu. Prema Zakonu se razlikuju mikro, mali i srednji subjekte malog gospodarstva. Malo gospodarstvo, osim trgovačkih društava (pravne osobe) obuhvaća i obrtnike (fizičke osobe).

Tablica 88. Kretanje broja aktivnih poduzetnika u Županiji prema veličini u razdoblju 1997.-2008. godina

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Veliki	35	43	36	35	33	41	51	56	62	23	25	23
Srednji	137	118	141	140	148	137	137	140	154	92	95	78
Mali	3.011	2.944	2.868	2.843	2.724	2.717	2.958	2.930	3.009	3200	3.415	3.335
Ukupno	1.183	3.105	3.045	3.018	2.905	2.895	3.146	3.126	3.225	3.315	3.535	3.326

Izvor: FINA; obrada: Županijska komora Osijek

Od ukupnog broja predanih financijskih izvještaja s područja Županije za 2008. godinu promatrano prema veličini poduzetnika, njih 3.335 ili 97% odnosi se na male poduzetnike, 78 ili 2,3% na srednje velike, a 23 ili 0,7% na velike poduzetnike (tablica 89.).

Iz kretanja broja aktivnih poduzeća, dakle onih koji su predali statistička izvješća o svom poslovanju (tablica 88.) uočava se smanjenje broja malih tvrtki za 3%, velikih poduzeća za 8%, srednjih za 18% u odnosu na prethodnu godinu 2007. godinu.

U 2008. godini ukupni prihod povećali su malih poduzetnici za 11,4% i veliki poduzetnici za 9,1%, dok su srednji poduzetnici smanjili ukupni prihod za 0,6% (tablica 89.).

Mali i srednji poduzetnici ostvarili su pozitivan financijski rezultat, jer su im ukupni prihodi od 16,4 milijuna kuna veći od ukupnih rashoda 16,1 milijun kuna.

Mali poduzetnici su zapošljavali 48,8% ukupno zaposlenih s prosječnom mjesečnom neto plaćom u iznosu 3.322 kune, što je povećanje plaće za 7,1% u odnosu na 2007. godinu.

Srednji poduzetnici su zapošljavali 21,6% ukupno zaposlenih s prosječnom mjesečnom neto plaćom od 3.841 kune, što je povećanje plaće za 4,9% u odnosu na 2007. godinu.

Prosječna mjesečna neto plaća kod velikih poduzetnika u 2008. godini iznosila je 4.038 kuna, što je za 4,6% više u odnosu na prethodnu godinu.

Tablica 89. Financijski rezultati poduzetnika prema veličini poduzetnika u 2007. i 2008. godini

Pokazatelji	Ukupno svi poduzetnici			Mali poduzetnici			Srednji poduzetnici			Veliki poduzetnici		
	2007.	2008.	Indeks	2007.	2008.	Indeks	2007.	2008.	Indeks	2007.	2008.	Indeks
Broj poduzetnika	3.535	3.326	94,1	3.415	3.225	94,4	95	78	82,1	25	23	92,0
Udio u %	100	100		96,6	97,0		2,7	2,3		0,7	0,7	
Broj zaposlenih	49.205	46.196	93,9	23.005	22.525	97,9	11.774	9.976	84,7	14.426	13.695	94,9
Udio u %	100	100,0		46,8	48,8		23,9	21,6		29,3	29,6	
Ukupan prihod u 000.000 kuna	26.195	28.212	107,7	9.453	10.529	111,4	5.998	5.963	99,4	10.744	11.720	109,1
Udio u %	100	100,0		36,1	37,3		22,9	21,1		41,0	41,5	
Ukupan rashod u 000.000 kuna	25.470	27.574	108,3	9.131	10.198	111,7	5.918	5.943	100,4	10.421	11.433	109,7
Udio u %	100	100,0		35,9	37,0		23,2	21,6		40,9	41,5	
Dobit prije oporezivanja	1.199	1.107	92,3	592	575	97,1	215	190	88,4	392	342	87,2
Udio u %	100	100		49,4	51,9		17,9	17,2		32,7	30,9	
Gubitak prije oporezivanja u 000.000 kuna	472	468	99,2	269	244	90,7	135	170	125,9	68	54	79,4
Udio u %	100	100,0		57,0	52,1		28,6	36,3		14,4	11,5	
Prosječna mjesečna neto plaća (u kunama)	3.878	4.137	106,7	3.101	3.322	107,1	3.660	3.841	104,9	3.860	4.038	104,6

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U skladu s programskim opredjeljenjima Vlada Republike Hrvatske planira, provodi i nadzire programe razvoja i poticajne mjere s ciljem ravnomjernog razvoja svih područja Republike Hrvatske, uklanjanja administrativnih prepreka, jačanja izvozne orijentacije, izgradnje poduzetničkih zona, povećanja konkurentnosti ulaganjem u razvoj, obrazovanje i nove tehnologije.

Operativnim planom poticanja malog i srednjeg poduzetništva za 2008. godinu Ministarstvo gospodarstva rada i poduzetništva odobrilo je potpore na sljedećim projektima:

- prezentacija hrvatskog gospodarstva na ino tržištima,
- obrazovanje u obrtništvu i dokvalifikacija i prekvalifikacija,
- razvoj obrtništva,
- jačanje konkurentnosti malog gospodarstva,
- poduzetništvo žena,
- zadružno poduzetništvo,
- poduzetničke potporne institucije,
- poduzetništvo u kulturi,
- obrazovanje za poduzetništvo,
- klasteri - udruživanjem do uspjeha i
- inovacije i novi proizvodi.

Zakonodavstvo Republike Hrvatske usuglašeno je sa smjernicama Europske povelje o malom gospodarstvu (zakonska regulativa: Zakon o poticanju razvoja malog gospodarstva "Narodne novine" broj 29/02. i 63/07., Zakon o računovodstvu "Narodne novine" broj 109/07. i Zakon o državnim potporama "Narodne novine" broj 140/05).

17.1. Program poticanja malog i srednjeg poduzetništva

Operativni plan poticanja malog i srednjeg poduzetništva za 2009. godinu je provedbeni akt Programa poticanja malog i srednjeg poduzetništva 2008.-2012. godine Vlade Republike Hrvatske od 18. travnja 2008. godine, koji se donosi za tekuću proračunsku godinu. U njemu su sadržani poticajni projekti, instrumenti i mjere poticanja razvoja malog gospodarstva, sukladno ciljevima iz navedenog četverogodišnjeg Programa, kojim su utvrđeni sljedeći ključni ciljevi razvoja malog gospodarstva:

- jačanje konkurentne sposobnosti,
- smanjenje administrativnih prepreka,
- ravnomjeran regionalni razvoj,
- jačanje poduzetničke klime u društvu,
- poboljšanje kvalitete poduzetničke infrastrukture i
- internetizacija i elektroničko poslovanje.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva nadzire i prati provedbu Operativnog plana, analizira rezultate, te koordinira poticajne mjere namijenjene malom i srednjem poduzetništvu.

Programske smjernice poticanja razvoja malog i srednjeg poduzetništva u srednjoročnom razdoblju 2008.-2012. godina zasnivaju se na napretku koji je ostvaren u razvijanju poduzetničkog okruženja i uspješnom sustavu provedbe poticaja. Republika Hrvatska je posebno dobro ocijenjena u provedbi EU Povelje za malo gospodarstvo.

Kako bi se ostvarili navedeni ciljevi Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva donijelo je niz poticajnih mjera i aktivnosti:

- kreditiranje pod povoljnim uvjetima,
- davanje potpora za povećanje zapošljavanja,
- organiziranje centara za poduzetništvo, poduzetničkih inkubatora i zona malog gospodarstva,
- poticanje razvoja ženskog poduzetništva i poduzetništva mladih,
- sufinanciranje razvoja novih tehnologija i inovacija u razvoju obrtništva i zadrugarstva,
- davanje potpora za sudjelovanje na međunarodnim sajmovima u zemlji i inozemstvu,
- pružanje stručne i savjetodavne pomoći,
- obrazovanje poduzetnika i drugo.

Porast zaposlenosti, podizanje životnog standarda i novi zamah nacionalnog gospodarstva, mogući su jedino uz punu podršku poduzetništva. Svjetsko je iskustvo pokazalo da je malo i srednje poduzetništvo glavni pokretač gospodarskog razvoja i generator novih radnih mjesta. Mala i srednja poduzeća okvir su za realizaciju poduzetničke inicijative koja čini osnovu gospodarstva.

Program poticanja poduzetništva na svome području provodi Županija u suradnji s jedinicama lokalne samouprave, poduzetničkim centrima i inkubatorima, te svim ostalim institucijama poduzetničke podrške.

U prosincu 2008. godine Skupština Županije donijela je Program poticanja poduzetništva Osječko-baranjske županije za 2009. godinu, koji se provodi kroz sljedeće aktivnosti:

1. kreditiranje poduzetnika,
2. informiranje o programima poticanja poduzetništva,
3. savjetovanje poduzetnika,
4. permanentna edukacija,
5. razvoj start up i mladih poduzeća,
6. poticanje osnivanja poduzetničkih zona,
7. poticanje zapošljavanja,
8. sufinanciranje uvođenja sustava kvalitete,
9. sufinanciranje nastupa na sajmovima,
10. suradnja na inovacijama i uvođenju novih proizvoda,
11. poticanje zadrugarstva,
12. poticanje obrtništva,

13. nove investicije i poticanje izvoza,
14. suradnja s institucijama poduzetničke podrške.

Provođenjem ovih aktivnosti žele se postići sljedeće:

- povećanje zaposlenosti, te povećanje prosječnog broja zaposlenih po poslovnom subjektu,
- povećanje broja malih i srednjih poslovnih subjekata,
- izgradnja novih poduzetničkih zona,
- jednostavnije, brže i povoljnije ishodenje poduzetničkih kredita,
- povećanje konkurentnosti i lakši prodor na inozemna tržišta,
- povećanje domaćih i stranih ulaganja,
- uvođenje novih tehnologija,
- promjena strukture djelatnosti u korist proizvodnje,
- jačanje izvozne orijentacije i supstitucija uvoza.

17.1.1. Projekt "Lokalni projekti razvoja - Poduzetnik" za 2004. godinu

U okviru Programa poticaja malog i srednjeg poduzetništva, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva donijelo je 25. svibnja 2004. godine Projekt "Lokalni projekti razvoja - Poduzetnik" za 2004. godinu (nastavno: Projekt), čiji je cilj bio jačanje poduzetništva i ravnomjerni razvoj po regijama Republike Hrvatske kroz subvenciju kamate na poduzetničke kredite, a organizatori provedbe Projekta bile su županije.

Korisnici sredstava Projekta bila su mala i srednja trgovačka društva, obrti, zadruge i ustanove u 100% privatnom vlasništvu državljana Republike Hrvatske, čije je sjedište na području Republike Hrvatske. Sredstva iz Projekta bila su namijenjena za subvenciju kamata po poduzetničkim kreditima za proizvodnju i novo zapošljavanje na području županija Republike Hrvatske. Poduzetnici su mogli koristiti kreditna sredstva putem banaka za sljedeće namjene:

- kupnju, izgradnju, uređenje ili proširenje objekta,
- nabavku opreme ili pojedinih dijelova opreme,
- obrtna sredstva u funkciji investicije ili za unapređenje poslovanja do najviše 50% visine traženog kredita i
- refinanciranje postojećih nepovoljnih kredita.

Pravo korištenja sredstava subvencije kamata na poduzetničke kredite imali su poduzetnici koji su prvenstveno ulagali u proizvodnu djelatnosti i novozapošljavanje, te poduzetnici koji su tražili kredite u sljedećim Projektima: socijalne usluge, branitelji, poduzetništvo žena, poduzetništvo mladih i nove tehnologije.

Kreditni su se odobravali po sljedećim uvjetima: kamatna stopa 4, odnosno 2% (branitelji, poduzetništvo žena, poduzetništvo mladih i nove tehnologije), rok otplate do 10 godina uključujući početak od najviše dvije godine, najniži iznos u protuvrijednosti 5.000 EUR-a po srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan isplate, a najviši iznos kredita nije bio utvrđen i određivalo ga je Povjerenstvo, odnosno Banka, prema kreditnoj sposobnosti poduzetnika i kvaliteti projekta.

Županija i Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva zaključili su 24. rujna 2004. godine Ugovor o provedbi Projekta "Lokalni projekti razvoja - Poduzetnik" za 2004. godinu.

Slijedom navedenog, Županija je sa Bankama (Privredna banka Zagreb d.d., Zagrebačka banka d.d., Hypo Alpe Adria Bank d.d., Erste&Steiermarkische Bank d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Societe Generale - Splitska banka d.d., Volksbank d.d.) zaključila 5. listopada 2004. godine Ugovor o načinu provedbe Projekta "Lokalni projekti razvoja - Poduzetnik" za 2004. godinu.

S obzirom na veliku zainteresiranost poduzetnika za ovom kreditnom linijom, a prema propisanim kriterijima ovog projektom u njega su se samostalno mogle uključiti samo županije, Županija uputila je zahtjev svim gradovima i općinama koje se žele uključiti u isti, te poduzetnicima s područja svoga grada ili općine omogućiti ishodenje povoljnih financijskih sredstava kroz subvenciju kamata.

Gradovi Beli Manastir, Osijek i Valpovo, te općine Erdut, Kneževi Vinogradi, Marijanci i Petlovac donijeli su odluke o uključivanju u Projekt "Lokalni projekti razvoja - Poduzetnik" za 2004. godinu. Temeljem dostavljenih podataka navedenih gradova i općina, Županija je uputila Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva zamolbu za povećanjem kreditnog potencijala u iznosu od 83.000.000,00 kuna. Slijedom navedenog Županija je 14. rujna 2006. godine donijela Zaključak o uključivanju gradova i općina s područja Osječko-baranjske županije u Projekt "Lokalni projekti razvoja - Poduzetnik" za 2004. godinu, a Sporazum o subvencioniranju kamata na poduzetničke kredite poduzetnicima u okviru Projekta "Lokalni projekti razvoja - Poduzetnik" za 2004. godinu, Županija i navedene jedinice lokalne samouprave zaključile su 23. listopada 2006. godine.

Povjerenstvo za provedbu Projekta "Lokalni projekti razvoja - Poduzetnik" za 2004. godinu je pozitivno ocijenilo 354 zahtjeva u ukupnom iznosu 594.154.288,68 kuna, a poslovne banke su, zaključno sa 31. ožujkom 2007. godine, odobrile 258 zahtjeva u ukupnom iznosu 391.075.327,98 kuna. Provedbom Projekta "Lokalni projekti razvoja - Poduzetnik" za 2004. godinu planirano je otvaranje oko 1.000 novih radnih mjesta.

Županija je ovom kreditnom linijom dala snažan poticaj gospodarstvu, pomažući na taj način napore malih i srednjih poduzeća k postizanju konkurentnosti na domaćem i stranim tržištima, ali i omogućila kreditiranje poduzetnika početnika.

17.1.2. Projekt "Lokalni projekti razvoja - mikrokreditiranje"

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva u skladu s Zaključkom Vlade Republike Hrvatske o prihvaćanju Operativnog plana poticanja malog i srednjeg poduzetništva za 2007. godinu od 22. ožujka 2007. godine provodila Projekt "Lokalni projekti razvoja - mikrokreditiranje".

Cilj ovog Projekta bio je unapređenje oblika financiranja razvoja malog i srednjeg poduzetništva kroz poduzetničke mikrokredite. Korisnici sredstava Projekta bili su mala i srednja trgovačka društva, obrti, zadruge i ustanove u 100% privatnom vlasništvu državljanke/državljanina Republike Hrvatske.

Kreditna sredstva korisnici mogla su se koristiti za:

- kupnju, izgradnju, uređenje ili proširenje gospodarskih objekata,
- nabavu opreme ili pojedinih dijelova opreme i
- trajna obrtna sredstva.

Najniži iznos kredita bio je 35.000 kuna, a najviši 200.000 kuna. Kamatna stopa za korisnike kredita iznosila je 5% fiksno, pri čemu su Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva i Županija subvencionirali kamatnu stopu od 7% s po jednim postotnim indeksom, troškovi obrade kredita bili su do 0,8%, rok otplate do pet godina uz godinu dana počeka (osim za obrtna sredstva).

Prema odredbama Projekta "Lokalni projekti razvoja - mikrokreditiranje", županije i grad Zagreb realizirali su Projekt temeljem 1. Dodatka Ugovoru o provedbi projekta "Lokalni projekti razvoja - Poduzetnik" za 2004. godinu.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Županija i poslovne banke (Erste&Steiermarkische Bank d.d., Societe Generale - Splitska banka d.d., Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Hypo Alpe Adria Bank d.d., Partner banka d.d. Zagreb, Croatia banka d.d. i Zagrebačka banka d.d.) zaključili su 28. kolovoza 2007. godine 1. Dodatak Ugovoru o provedbi Projekta "Lokalni projekti razvoja - Poduzetnik" za 2004. godinu.

Nakon što je Županija s poslovnim bankama 12. studenoga 2007. godine zaključila 1. Dodatak Ugovoru o načinu provedbe Projekta "Lokalni projekti razvoja - Poduzetnik" za 2004. godinu, 17. studenoga 2007. godine u Glasu Slavonije objavljen je Natječaj za provedbu projekta "Lokalni projekti razvoja - mikrokreditiranje".

Ukupni kreditni potencijal prema Projektu "Lokalni projekti razvoja - mikrokreditiranje" iznosi 5.000.000,00 kuna. Povjerenstvo za provedbu Projekta "Lokalni projekti razvoja - Poduzetnik" za 2004. godinu je pozitivno ocijenilo 34 kreditna zahtjeva u ukupnom iznosu 5.761.144 kuna, a poslovne banke su odobrile 28 kredita u ukupnom iznosu 4.890.000 kuna.

S obzirom da Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva u skladu sa Zaključkom Vlade Republike Hrvatske o prihvaćanju Operativnog plana poticanja malog i srednjeg poduzetništva za 2008. godinu od 2. svibnja 2008. godine, nastavilo je provedbu Projekta "Lokalni projekti razvoja - mikrokreditiranje" i u 2008. godini, Zaključkom o nastavku Projekta "Lokalni projekti razvoja - mikrokreditiranje" za 2008. godinu Županija je prihvatila nastavak Projekta "Lokalni projekti razvoja - mikrokreditiranje" za 2008. godinu predloženog od strane Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva. Odlukom Ministarstva o dodjeli sredstava za subvencioniranje kamate na poduzetničke kredite za 2008. godinu Županiji je odobren kreditni potencijal u iznosu 3.000.000 kuna.

Zaključkom o odabiru poslovnih banaka za nastavak Projekta "Lokalni projekti razvoja - mikrokreditiranje" za 2008. godinu nastavilo se s Projektom "Lokalni projekti razvoja - mikrokreditiranje" za 2008. godinu, pri čemu su odabrane sljedeće poslovne banke: Croatia banka d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Erst&Steiermarkische Bank d.d, Hypo Alpe Adria Bank d.d., Privredna banka Zagreb d.d., Zagrebačka banka d.d. i Hrvatska poštanska banka d.d.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Županija i poslovne banke (Erst&Steiermarkische Bank d.d, Hypo Alpe Adria Bank d.d., Hrvatska poštanska banka d.d, Croatia banka d.d.) zaključile su 5. studenoga 2008. godine Ugovor o provedbi Projekta "Lokalni projekti razvoja - mikrokreditiranje" za 2008. godinu, a natječaj za provedbu projekta "Lokalni projekti razvoja - mikrokreditiranje" raspisan je 14. siječnja 2009. godine.

Prema izvješćima poslovnih banaka ukupno je odobreno 14 kredita u ukupnom iznosu 2.520.000 kuna.

S obzirom na veliku zainteresiranost poduzetnika za povoljnim financijskim sredstvima, Skupština Županije donijela je 14. srpnja 2009. godine Zaključak o sudjelovanju Osječko-baranjske županije u projektima kreditiranja poduzetništva Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva.

Navedenim Zaključkom Županija prihvaća sudjelovanje u projektima kreditiranja poduzetništva Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva i to: "Lokalni projekti razvoja – Mikrokreditiranje" za 2009. godinu i "Lokalni projekti razvoja malog gospodarstva" za 2009. godinu s kreditnim potencijalom u iznosu od 50 milijuna kuna, uz subvenciju kamate s jednim postotnim poenom. Sredstva za subvencioniranje kamate bit će osiguran tijekom cijelog roka otplate pojedinog odobrenog kredita, i to pet godina za projekt "Lokalni projekti razvoja - Mikrokreditiranje" i deset godina za projekt "Lokalni projekti razvoja malog gospodarstva".

17.2. Sufinanciranje kapitalnih ulaganja u projekte razvoja obrtništva

U cilju razvoja obrtništva, Županija je 2005. godine započela sa sufinanciranjem kapitalnih ulaganja u projekte razvoja obrtništva na području Županije.

Temeljem objavljenog javnog poziva za dodjelu investicijske potpore za kapitalna ulaganja u projekte razvoja obrtništva u 2005. godini bilo je podneseno 50 zahtjeva. Povjerenstvo za provedbu postupka za dodjelu investicijske potpore za kapitalna ulaganja u projektima razvoja obrtništva na području Osječko-baranjske županije u 2005. godini odobrilo je 45 investicijskih potpora obrtima u ukupnom iznosu 400.000,00 kuna. Investicijske potpore odobrene su obrtima koji se bave proizvodnom djelatnošću sa sjedištem na području Županije i koji su ispunjavali uvjete iz Pravilnika. Prednost pri dodjeli investicijske potpore imali su obrtnici koji su se bavili tradicionalnim i umjetničkim obrtima.

U 2006. godini Županija je u Proračunu osigurala sredstva u iznosu 400.000,00 kuna za sufinanciranje kapitalnih ulaganja u projekte razvoja obrtništva. Temeljem objavljenog javnog poziva za dodjelu investicijske potpore za kapitalna ulaganja u projekte razvoja obrtništva u 2006. godini bilo je podneseno 39 zahtjeva. Povjerenstvo za provedbu postupka za dodjelu investicijske potpore za kapitalna ulaganja u projekte razvoja obrtništva na području Osječko-baranjske županije u 2006. godini odobrilo je 32 investicijske potpore obrtima u ukupnom iznosu 340.072,00 kuna. Ukupna ulaganja u projekte razvoja obrtništva iznosila su 3.315.679,20 kuna.

Za sufinanciranje kapitalnih ulaganja u projekte razvoja obrtništva, Županija je u Proračunu za 2007. godinu osigurala sredstva u iznosu 200.000,00 kuna. Temeljem objavljenog javnog poziva za dodjelu investicijske potpore za kapitalna ulaganja u projekte razvoja obrtništva u 2007. godini bio je podnesen 71 zahtjev. Povjerenstvo za provedbu postupka za dodjelu investicijske potpore za kapitalna ulaganja u projekte razvoja obrtništva na području Osječko-baranjske županije u 2007. godini odobrilo je 33 investicijske potpore obrtima u ukupnom iznosu 200.000,00 kuna. Ukupna ulaganja u projekte razvoja obrtništva iznosila su 3.319.037,00 kuna.

U 2008. godini Županija je u Proračunu za sufinanciranje kapitalnih ulaganja u projekte razvoja obrtništva sredstva u iznosu 200.000,00 kuna. Temeljem objavljenog javnog poziva za dodjelu investicijske potpore za kapitalna ulaganja u projekte razvoja obrtništva u 2008. godini bilo je podneseno 16 zahtjeva, a Povjerenstvo za provedbu postupka za dodjelu investicijske potpore za kapitalna ulaganja u projekte razvoja obrtništva na području Osječko-baranjske županije u 2008. godini odobrilo je 13 investicijskih potpora u ukupnom iznosu 96.388,00 kune. Ukupna ulaganja u projekte razvoja obrtništva iznosila su 942.616,29 kune.

S obzirom da je obrtništvo od velike važnosti za gospodarski razvoj, Županija je i u Proračunu za 2009. godinu osigurala sredstva za dodjelu investicijske potpore za kapitalna ulaganja u projektima razvoja obrtništva u iznosu 200.000,00 kuna.

Kako Županija ne bi morala svake godine donositi pravilnik o investicijskoj potpori za kapitalna ulaganja u projekte razvoja obrtništva, Skupština Županije donijela je 23. prosinca 2008. godine Odluku o investicijskim potporama za kapitalna ulaganja u razvoj obrtništva na području Osječko-baranjske županije.

Prema navedenoj Odluci investicijsku potporu mogu ostvariti obrti koji se bave proizvodnom djelatnošću, osim obrta koji je bave poljoprivrednom proizvodnjom, a čije je sjedište na području Županije.

Investicijska potpora odobrava se za sljedeća kapitalna ulaganja, čija najmanja vrijednost iznosi 5.000,00 kuna: izgradnja, rekonstrukcija i adaptacija radionice, nabava strojeva, uređaja i opreme potrebne za obavljanje djelatnosti i nabava informatičke opreme.

Udio investicijske potpore iznosi 25% od ukupne vrijednosti investicije, a najviši iznos investicijske potpore u jednoj kalendarskoj godini može iznositi 10.000,00 kuna.

Troškovi PDV-a, poreza, carine i drugi uvozni troškovi ne ulaze u vrijednost kapitalnog ulaganja.

Investicijska potpora može se ostvariti pod sljedećim uvjetima:

- da korisnik ima sjedište na području Županije,
- da se mjesto ulaganja nalazi na području Županije,
- da je ulaganje izvršeno u razdoblju od 1. studenoga prethodne godine do 31. listopada tekuće godine u kojoj se zahtjev podnosi,
- da ulaganje može biti izvršeno u nove ili rabljene strojeve, uređaje i opremu ne stariju od dvije godine i
- da je minimalni iznos pojedinačnog računa veći od 500,00 kuna.

17.3. Poticanje osnivanja i ciljevi razvoja poduzetničkih zona

Izgradnjom poduzetničkih zona Županija, općine i gradovi žele potaknuti razvoj gospodarstva na svom području, riješiti prostorne probleme poduzetnika i poticati buduće poduzetnike na ulaganje. Osnivanjem poduzetničkih zona i proširenjem aktivnosti u postojećim, na dugoročan se način pomaže poduzetnicima u rješavanju problema prostora, odnosno stvaranju uvjeta za nesmetani rad, korištenje zajedničke infrastrukture i povezivanje poduzetnika smještenih na istom prostoru.

Skupština Županije usvojila je Plan razvoja poduzetničkih zona na području Osječko-baranjske županije od 2008. do 2012. godine, kojim su definirani kriteriji prioriteta opremanja i izgradnje poduzetničkih zona. S obzirom da se radi o projektima čije ostvarenje zahtjeva angažiranje velikih financijskih sredstva i dobru pripremu, osnivanje i izgradnja novih poduzetničkih zona traži više vremena. Prvi korak u tom procesu je priprema projektne dokumentacije, kako bi projekti biti pripremljeni na način da mogu biti predloženi za financiranje.

Županija izdvaja značajna sredstva iz svog proračuna za opremanje poduzetničkih zona. U razdoblju od 2004. do kraja listopada 2009. godine Županija je izdvojila više od 40.000.000 kuna za sufinanciranje infrastrukturnog opremanja poduzetničkih zona.

Pojedine jedinice lokalne samouprave, osim izdvajanja proračunskih sredstava za opremanje zona, i raznim drugim olakšicama nastoje omogućiti poduzetnicima povoljnije poslovanje u zonama: građevinsko zemljište bez naknade ili po subvencioniranim cijenama s mogućnošću odgode plaćanja, oslobađanje plaćanja komunalnog doprinosa ili smanjeni komunalni doprinos, smanjenu komunalnu naknadu, olakšice za porez na tvrtku, te druge olakšice. Na taj način poduzetničke zone postaju još pristupačnije mjesto poslovanja, odnosno jezgre gospodarskog razvoja.

S ciljem promicanja poduzetničkih zona, ali i mogućnosti poslovanja u istima, Županija je izdala "Katalog poduzetničkih zona Osječko-baranjske županije". Katalog poduzetničkih zona predstavlja sistematizirani pregled svih poduzetničkih zona na području Županije, kako onih postojećih, tako i onih u pripremi, te predstavlja prvi oblik katalogizacije poduzetničkih zona u Republici Hrvatskoj.

U katalogu se nalazi kartografski prikaz svih postojećih i planiranih zona, osnovni podaci o zonama (smještaj, površina, veličina parcela, infrastrukturna opremljenost, cijena zemljišta, komunalnog doprinosa i komunalne naknade), te tabelarni prikaz svih važnih podataka o zonama. Cilj ovog kataloga je upoznavanje poduzetnika s mogućnostima poslovanja u poduzetničkim zonama tj. poticanje ulaganja u poduzetničke zone kao jezgre gospodarskog razvitka.

Početakom 2005. godine tiskano je prvo izdanje kataloga zona koje je podijeljeno u nekoliko mjeseci, a ostvareni rezultati - povećanje broja poslovnih zona, povećanje broja poduzetnika koji posluju u zonama i broja zaposlenih, upućuju na to da je katalog ostvario svoju ulogu, pomagao je poduzetnicima u lakšem i jednostavnijem stjecanju vlastitog poslovnog prostora, a predstavnicima jedinica lokalne samouprave u privlačenju većeg broja poduzetnika u poduzetničkim zonama svoje jedinice lokalne samouprave.

Početakom 2006. godine izdano je drugo izdanje kataloga zona koje je dvojezično (na hrvatskom i engleskom jeziku). U listopadu 2007. godine tiskano je treće izdanje kataloga zona, obogaćeno novim sadržajima i podacima, te pripadajućim DVD medijem, na kojem se nalaze video zapisi o zonama, te o poduzetnicima koji posluju u zonama. Tijekom 2009. godine tiskano je 4. izdanje kataloga, dvojezično s pripadajućim DVD medijem, te novim sadržajima i aktualnim podacima. Katalog je dostupan u svim institucijama poduzetničke podrške, podijeljen je predstavnicima lokalne samouprave, a nalazi se i na web stranici Županije.

Osječko-baranjska županija je županija sa najvećim brojem osnovanih poduzetničkih zona u Republici Hrvatskoj. Osnivano je 76 poduzetničkih zona u 41 jedinici lokalne samouprave. Dvadesetak zona je gotovo u potpunosti infrastrukturno opremljeno, a ostale zone su u pripremi. Zone su raspoređene prema administrativnoj podjeli na općine i gradove, a smještene su u svim gradovima na području Županije, te u gotovo svim općinama.

Prema podacima iz travnja 2009. godine, u zonama je poslovalo 310 poduzetnika, koji su zapošljavali 6.189 djelatnika.

Infrastrukturnim opremanjem zona potrebno je stvoriti pretpostavke za brži gospodarski razvoj Županije, općina i gradova, te omogućiti postizanje trajnog rješenja pitanja poslovnog, odnosno proizvodnog prostora, što je i glavni cilj.

Specifični ciljevi su:

- kreiranje novih radnih mjesta,
- racionalizacija korištenja resursa (prostor, energija, infrastruktura),
- veća efikasnost proizvodnih procesa,
- povećanje prihoda jedinica lokalne samouprave,
- ravnomjeran razvoj Županije disperzijom gospodarskih sadržaja stvaranjem novih poduzetničkih zona,
- porast izvoza,
- angažiranje građevinske operative u opremanju zona,
- poticanje bolje iskorištenosti prirodnih resursa,
- uključivanje prirodne i kulturne vrijednosti u gospodarski razvoj.

18. PROMET

Županija se zbog svog geoprometnog položaja nalazi na raskrižju robnih tokova. Takav položaj poduzeća kojima je djelatnost prijevoz, skladištenje i veze pruža velike mogućnosti za razvoj, a samim tim i za razvoj gospodarstva u cjelini.

Trenutno stanje prometne infrastrukture u Županiji nije zadovoljavajuće da bi se zadovoljile potrebe na aktualnom tržištu prijevoza, ali se izgradnjom međunarodnog koridora Vc od Đakova do Osijeka situacija bitno promijenila. Kraći put i vrijeme koje je potrebno do Zagreba dugoročno bi trebalo donijeti rezultate za cijelu regiju.

Na dijelu koridora Vc, koji prolazi kroz teritorij Republike Hrvatske, nalazi se autocesta A5 Beli Manastir-Osijek-Svilaj, dužine 88,6 kilometara, koja se proteže od granice s Republikom Mađarskom do granice s Republikom Bosnom i Hercegovinom. Koridor je podijeljen na pet dionica u sjevernom dijelu i tri dionice u južnom dijelu:

- granica Republike Mađarske-Beli Manastir, dužine 5,0 km
- Beli Manastir-Osijek, dužine 24,5 km
- Osijek-Đakovo, dužine 32,5 km
- Đakovo-Sredanci, dužine 23,0 km
- Sredenci - granica s Republikom Bosnom i Hercegovinom, dužine 3,6 km.

Izgradnja dionice Osijek-Đakovo, dužine 32,5 km, započela je u studenom 2007. godine, a u promet je puštena u travnju 2009. godine. Ukupna vrijednost investicije, koja uključuje izmještanje instalacija, otkup zemljišta, projektiranje, građenje, opremanje, nadzor i arheološke istražne radove za dionicu Osijek-Đakovo iznosi oko 2,2 milijarde kuna. Na dionici od Osijeka do Đakova radilo je 15 izvođača radova, te je izgrađeno 29 objekata (tri vijadukta, 8 mostova, 17 nadvožnjaka i jedan podvožnjak) i prateći sadržaji (dva odmorišta: Beketinci i Strossmayerovac i Centar održavanja i kontrole prometa Čepin). Nastavak radova na koridoru Vc ovisiti će o recesiji i krizi, koja je zahvatila i Republiku Hrvatsku. Sve nepovoljniji uvjeti na kreditnom tržištu novca uzrokovane svjetskom

recesijom, veće kamate i sve kraći rokovi otplate, odgodili su i vjerojatno će na još jedno vrijeme odgoditi slijedeće etape izgradnje koridora: izgradnja novog mosta preko rijeke Drave, dionice: Osijek-Beli Manastir u dužini od 24,5 km, te Beli Manastir-Mađarska granica u dužini od 5 km.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u Županiji ima 1.711 km cesta, od čega 492 km državnih, 664 km županijskih i 555 km lokalnih cesta. Željezničke pruge se obnavljaju i moderniziraju, tako je i obnovljena pruga Osijek-Vinkovci u vrijednosti od oko 90 milijuna kuna. Promet na unutarnjim plovnim putovima bilježi pad, ali dolazi do pozitivnih pomaka ponovnom izgradnjom lučkog pristaništa u Osijeku, kod "Galije", u vrijednosti oko milijuna kuna, na kojem su pristali i prvi "kruzeri", te najavom izgradnje lučkih pristaništa u Batini i Aljmašu, te ponovnim aktualiziranjem strateško prometnog pravca i nastavkom izgradnje kanala Dunav-Sava. Međutim plovni putevi rijekom Dravom i dalje predstavljaju veliki problem.

Prema podacima Financijske agencije (tablica 6.) u Županiji je u 2008. godini bilo 144 poduzetnika koji su se bavili djelatnošću prometa, skladištenja i veza, što je 20-tak poduzetnika manje u odnosu na 2007. godinu. Ukupni prihodi ostvareni u toj djelatnosti u 2008. godini iznosili su 760 milijuna kuna, odnosno 2,7% ukupnog prihoda Županije.

Prosječan broj zaposlenih u 2008. godini u djelatnosti prijevoz, skladištenje i veze bio je 1.609, što je 3,5% ukupno zaposlenih u Županiji. Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom u navedenoj djelatnosti u 2008. godini iznosila je 4.118 kuna što je za 5,48 % više nego u 2007. godini, ali manje za 26,7% od prosjeka Republike Hrvatske.

18.1. Cestovni promet

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u Županiji je u 2008. godini bilo ukupno registrirano 119.958 motornih vozila, dok je u 2007. godini bilo 115.101 motornih vozila, odnosno 5,93% ukupno registriranih motornih vozila u Republici Hrvatskoj (tablica 90.).

Tablica 90. Registrirana motorna vozila u Županiji na dan 31. prosinac 2008. godine

Motorna vozila	Županija	Republika Hrvatska	Udio Županije u Republici Hrvatskoj u %
Mopedi i motocikli	9.874	183.814	5,37
Osobna vozila	89.618	1.535.280	5,83
Autobusi	275	5.099	5,39
Teretna vozila ¹	8.753	170.704	5,12
Ostala vozila ²	11.438	127.039	9

¹ uključeni su tegljači

² uključeni su kombinirani automobili, radni strojevi, radna vozila i traktori

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

18.1.1. Cestovni teretni promet

Cestovni promet je i dalje najzastupljeniji oblik prijevoza kod prijevoza tereta. U 2009. godini stanje voznog parka u Županiji se promijenilo. Svjetska recesija, koja se prelila kod nas u zadnjem kvartalu 2008. godine zaustavila je pozitivan trend izmjene i osuvremenjivanja voznog parka. Mnogi od prijevoznika ostali su bez novih narudžbi i posla, te su se našli pred velikim problemima.

Prema podacima Ministarstva mora, prometa i infrastrukture odobrenje (licencu) za obavljanje međunarodnog prijevoza u 2009. godini u Županiji posjeduje 175 prijevoznika, što je za 30-tak licenciranih prijevoznika manje u odnosu na 2008. godinu s tendencijom daljnjeg opadanja, jer se pri isteku licence mnogi ne odlučuju produžiti ju. Trenutno je u Županiji oko 755 teretnih vozila, što čini udio od oko 6% u ukupnom broju licenciranih vozila u Republici Hrvatskoj.

Najveći problem na tržištu prijevoznih usluga je nelojalna konkurencija kako domaćih, tako i stranih prijevoznika, kao i neusklađene cijene prijevoza, koje s rastom cijena dijelova, vozila i naftnih derivata opterećuju same prijevoznike, kao i troškovi plaćanja naknada za županijske ceste, registracije, terminala i parkiranja na carinskim prijelazima, razne anekse ugovora i velike cijene cestarina za Hrvatske autoceste. Prijevoznici iz Europske unije imaju lakši i jednostavniji pristup na tržište, manje troškove, što u mnogome ugrožava konkurentnost naših prijevoznika.

Osim velikih troškova i nelojalne konkurencije, veliki problem je i raspodjela kritičnih dozvola za međunarodni prijevoz (CEMT dozvole). Prijevoznici s područja Županije dobili su do 28. kolovoza 2009. godine ukupno 30 CEMT dozvola, od čega samo tri C1 CEMT dozvole koje vrijede za Austriju. Prvenstveni razlog tome je i poznati slučaj i stečaj jednog od najvećih prijevoznika ove regije, Panonije d.d. Osijek, čije su četiri dozvole vraćene. Također dodijeljeno je i četiri C2 CEMT dozvola za Italiju, (pet Panonijinih dozvola također vraćeno), 6 C3 CEMT dozvola s dva ograničenja (6 Panonijinih dozvola također vraćeno). Udio CEMT dozvola prijevoznika, s područja Županije, u Republici Hrvatskoj je oko 4%.

Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Osijek u 2008. godini raspodijelila je 10.421 dozvola za međunarodni prijevoz tereta. Najveći broj dozvola odnosi se na Srbiju, Njemačku, Italiju, Rumunjsku, Bosnu i Hercegovinu i Poljsku.

18.1.2. Cestovni prijevoz putnika

U Županiji u 2008. godini registrirano je 275 autobusa, što čini 5,39% u ukupnom broju registriranih autobusa u Republici Hrvatskoj. Broj autobusa u 2009. godini nije se znatno mijenjao.

Osim zahtjevnog tržišta koje konstantno traži velika ulaganja u obnovu i modernizaciju vozničkih parkova (E5, E6), veliki problem je i cijena prijevoznih usluga u cestovnom putničkom prometu. Pozitivno je što se sve manje prijevoznika za pogonsko gorivo odlučuje koristiti druga jeftinija goriva (lož ulje, plavi dizel), zbog velikih kazni inspekcija na terenu, što zbog toga što nema poslova.

18.1.3. Gradski i prigradski promet

Tablica 91. Pregled prijevoza putnika u gradskom prijevozu

	2007. godina	2008. godina	I-VI. 2009. godine
Prijevoz putnika (u 000)	9 444	9 157	4.800

Izvor: GPP d.o.o. Osijek, obrada: HGK Županijska komora Osijek

U prvih šest mjeseci 2009. godine GPP d.o.o. Osijek koji je registriran kao poduzeće za linijski prijevoz putnika u gradskom i prigradskom prometu prevezao je preko 4.800.000 putnika. Vozni park čine 22 tramvaja od kojih je 17 novih i 46 autobusa od kojih je 11 školskih.

Broj osobnih vozila povećava se iz godine u godinu, te stvaraju velike gužve na gradskim prometnicama. Prometna infrastruktura u gradu ne zadovoljava trenutnim uvjetima, što se prije svega odnosi na nedostatak parkirališnih mjesta u gradu i velike gužve na križanjima, ne samo u vremenu kada građani idu i vraćaju se s posla, nego tijekom cijelog dana. Upravo zbog svega navedenog potrebno je u gradu Osijeku provoditi prometnu politiku koja bi stimulirala javni prijevoz. Nažalost, jedan od takvih pokušaja GPP-a, da se prijevoz naplaćuje po prijeđenom kilometru, ukinut je, jer se pokazao kao ekonomski neisplativ.

Potrebno je istaknuti da se rekonstrukcijom tramvajske pruge i završetkom rekonstrukcije tramvaja u 2008. godini, kvaliteta usluge prijevoza podigla, a još više će se podići projektima daljnjeg proširenja tramvajske mreže u 2009. godini Divaltovom ulicom do Bikare, te informatizacijom sustava.

18.2. Željeznički promet

Hrvatska željeznica-Regionalna jedinica Osijek nadležna je za željeznički prijevoz na području Županije. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku na području Županije nalazi se 31 željeznička postaja i ukupno 269 km željezničkih pruga.

Tablica 92. Željeznički promet u Županiji

	2007.	2008.	Indeks 2008/2007.
Otputovali putnici (u 000)	918	844	92
Promet robe(u 000 tona)			
Ukrcaj	434	433	99
Iskrcaj	935	624	66

Izvor: Državni zavod za statistiku, obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 93. Pregled prijevoza putnika u željezničkom prometu u Županiji

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Prevezeno putnika	849.426	387.126	1.003.446	992.048	971.044	986.179
U unutarnjem prometu	845.080	384.348	997.609	986.283	964.997	978.804
U međunarodnom prometu	4.346	2.778	5.837	5.765	6.047	7.375
Putnički kilometri (u 000)	38.156	18.458	34.537	45.467	42.811	43.724

Izvor: Regionalna jedinica Hrvatske željeznice Putnički prijevoz Osijek; obrada Županijska komora Osijek

Veliki problem u poslovanju Hrvatskih željeznica je zastarjelost infrastrukture željezničkog prometa, kako donjeg, tako i gornjeg postroja. Nedovoljna ulaganja u modernizaciju, infrastrukturu i praćenje navika i potreba putnika, rezultirali su padom prijevoza putnika, ali i padom iskrcaja roba.

Zbog svog položaja Republika Hrvatska, pa tako i Slavonija i Baranja, nalazi se na raskrižju prometnih tokova. Kako ostale zemlje koje su u tranziciji ulažu znatna sredstva za modernizaciju svojih željeznica, tako je i Republici Hrvatska krenula u obnovu i modernizaciju postojeće infrastrukture željezničkog prometa. Modernizacija se prije svega odnosi na obnovu donjeg postroja pruge kako bi se komercijalna brzina vlakova podigla i na elektrifikaciju pruga koje se nalaze na glavnim prometnim koridorima (međunarodni koridor Vc Beli Manastir-Osijek-Đakovo-Vrpolje-Slavonski Šamac).

Među najznačajnijim investicijama Hrvatskih željeznica u 2008. godini na području Istočne Slavonije je dugo očekivana obnova željezničke pruge Osijek-Vinkovci koja je puštena u promet krajem 2008. godine. Željeznička veza između dvaju gradova zbog okupacije hrvatskoga područja prekinuta je sredinom 1991. godine, a u međuvremenu od 33 kilometra u ratu devastirane pruge otuđeno je 11 kilometara tračnica. Kad obnova cijelom dužinom kompletno završi, dizel-motorni vlak prometovat će brzinom do 100 kilometara na sat, što je dovoljno za potrebe lokalne pruge, a vrijeme prijevoza putnika na relaciji Osijek-Vinkovci ili obrnuto bit će 30 minuta. Hrvatske željeznice planiraju napraviti prigradski željeznički prsten kojim bi povezao Osijek, Vukovar, Vinkovce i Županju tako što bi vlakovi vozili svakih pola sata iz Osijeka prema drugoj destinaciji.

18.3. Riječni promet

Kako cestovni, tako je i riječni promet Republike Hrvatske dio je europskog prometnog sustava. Rijeka Drava ima status međunarodnog plovnog puta od ušća do Osijeka (23 km). S obzirom na međunarodne konvencije, gdje su definirani uvjeti koje plovni put mora zadovoljiti da bi dobio takav status, potrebno je stalno ulagati u održavanje plovnog puta, što je i jedan od glavnih problema.

18.3.1. Luka Tranzit Osijek d.o.o.

Luka Tranzit d.o.o. (nastavno: Luka) u 2008. godini u odnosu na 2007. godinu bilježi porast manipulacija u riječnom prometu preko 10% i pad manje od 1% u ukupnim manipulacijama. Nedostatak željezne rudače za Rumunjsku uzrokovao je pad prometa od oko 15%, ali se to nije znatno odrazilo na ukupan promet i poslovanje Luke, koja je u 2008. godini zabilježila oko 2,5 milijuna kuna dobiti (80 do 85% prometa obavlja za Nexe grupu d.d. Našice). U prva četiri mjeseca 2009. godine Luka bilježi 97.000 tona manipulacija u riječnom prometu i 262.500 tona ukupne manipulacije, a procjena prometa za 2009. godinu je oko 480.000 tona. Glavni problem Luke je izgradnja lučkog bazena koji bi omogućio nesmetan rad cijelim tokom rijeke Drave, cijele godine, ali za to bi ipak bila neophodna pomoć države. Izgradnja pregrade na rijeci Dravi iziskuje velika financijska sredstva, a i karakteristike rijeke Drave stvaraju velike poteškoće pri realizaciji projekta izgradnje lučkog bazena.

Tablica 94. Fizički obujam poslovanja Luke Tranzit Osijek d.o.o.

	2007	2008	Indeks 2008/2007.
Pretovar u riječnom prometu (u 000.tona)	471,7	521,6	110
Ukupne manipulacije (u 000.tona)	1.375	1.362	99

Izvor: Luka Tranzit Osijek, obrada: HGK Županijska komora Osijek

Osim domaćeg gospodarstva, veliki korisnik luke prošle godine je bila susjedna Bosna i Hercegovina, koja za svoje potrebe preko Luke Tranzit Osijek dopremala velike količine robe za potrebe svoje industrije, a to se prvenstveno odnosilo na tešku industriju. Ove godine to je izostalo, kako zbog recesije, tako i zbog toga što se cjelokupan promet prebacio prema luci Brčko. Svi pokazatelji upućuju da se razvoj riječnog prometa kao glavne karike u multimodalnom transportu, mora nastaviti, ali sa znatnijim ulaganjima, kojih trenutno nema. Stvari se moraju sagledavati dugoročno i šire, jer se kratkoročno ne može vidjeti niti očekivati povrat uloženi sredstava.

18.4. Zračni promet

Zračna luka Osijek d.o.o. opremljena je za prihvat komercijalnih zrakoplova, te je obnovljena kompletna infrastruktura. Nabavljena je najsuvremenija oprema za prihvat i otpremu zrakoplova s putnicima, instalirana u putničkoj zgradi (RTG uređaji, infosustav), a komunikacijski sustav je podignut na višu razinu. Novo vatrogasno vozilo i cargo skladište stavljeno je u funkciju, te je završeno instaliranje sustava svjetlosne signalizacije. Zračna luka Osijek d.o.o. postala je operativna tijekom 24 sata, a sklapanjem ugovora sa niskotarifnom kompanijom Germanwings za 2008. godinu i Ryanair-om za 2009. godinu, broj iskrcanih i ukrcanih putnika se znatno povećao.

Najveći i konstantan problem je nedostatak redovnih zračnih linija iz Zračne luke Osijek, osim u ljetnim mjesecima kada "Croatia Airlines" ima letove prema moru. Pokrenute su nove linije i to dolaskom stranih "lowcost" avio prijevoznika. Zračna luka Osijek imala je vrlo dobre rezultate u 2008. godini s Germanwings-om, dok su se još bolji rezultati pokazali s Ryanair-om u 2009. godini. Zadnji let, pa ponovno od proljeća 2010. godine, završava s 21. listopada 2009. godine. U 49 letova prevezeno je više od 13.000 putnika, a ukupan broj putnika prelazi brojku od 19.500.

U odnosu na prošlu godinu, broj prevezenih putnika se povećao za 24%. Osim toga gravitirajuća zona Zračne luke Osijek odnosi se i na susjedne zemlje (Srbiju, Bosnu i Hercegovinu, Mađarsku), koje bi sigurno pokazale interes kada bi se uvele redovne linije za destinacije u Republici Hrvatskoj i Europi, u kojoj bi naša domaća avio kompanija, uz kvalitetniju promidžbu, morala naći svoj interes.

Tablica 95. Promet putnika i zrakoplova u Zračnoj luci Osijek u 2008. godini

		Promet putnika	Promet tereta (u tonama)	Operacija zrakoplova
Domaći	-redovni	1.385	0,0	40
	-neredovni	214	0,0	244
Međunarodni	-redovni	12477	0,0	124
	-neredovni	596	173,05	260
ukupno		14672	173,05	668
ostalo (MUP,HRZ)		13	0,0	106
ukupno		14685	173,05	774

Izvor: Zračna luka Osijek d.o.o.; obrada HGK Županijska komora Osijek

19. TURIZAM

Osječko-baranjska županija je kontinentalna županija smještena na plodnom tlu u Panonske nizine, između rijeke Save, Drave i Dunava na sjeveroistoku Republike Hrvatske.

Turizam u Županiji treba se razvijati na osnovu prirodnih i kulturnih bogatstava i raznolikosti, te izdašnosti i ekološke očuvanosti prirodnih resursa. Kopački rit i druga zaštićena područja termalnih izvora značajne su okosnice razvoja turizma.

Prema podacima Financijske agencije u 2008. godini (tablica 6.) u Županiji je evidentirano 134 poduzetnika obveznika poreza na dobit koji se odnose na djelatnost ugostiteljstvo (hoteli i restorani). Prosječan broj zaposlenih u ovoj djelatnosti u 2008. godini iznosio je 1.280 (2007. godini 1.384), odnosno udio od 2,8% ukupno zaposlenih u Županiji. Prosječna mjesečna neto plaća u 2008. godini iznosila je 2.810 kuna (2007. godine 2.650 kuna), što je povećanje od 6% u odnosu na 2007. godinu, ali još uvijek je manje od prosječne mjesečne neto plaće u Republici Hrvatskoj u toj djelatnosti za 31,1%.

Ukupni prihodi navedenih djelatnosti u 2008. godini iznosili su 251,3 milijuna kuna, što predstavlja smanjenje od 4,36% u odnosu na 2007. godinu, a ukupnim prihodima gospodarstva Županije čini svega 0,9%. Smanjenje ukupnih prihoda prvenstveno je rezultat slabijeg iskorištenja prirodnih potencijala Županije, te kroz kraćeg zadržavanja gostiju i slabiju potrošnju. Utjecaj svjetske krize, koja je zahvatila u zadnjem kvartalu 2008. godine i Republiku Hrvatsku, rezultiralo je otkazivanjem i smanjivanjem poslova, slabije poslovne dolaske u regiju i povećavanje broja nezaposlenih.

19.1. Smještajni kapaciteti

Postojeći smještajni kapaciteti uglavnom su vezani za gradove Osijek, Donji Miholjac, Đakovo, Našice i Belišće. Ovi gradovi razvili su se u turističke centre isključivo zbog potreba poslovnog i tranzitnog turizma. Sa svojim kulturno-povijesnim sadržajima i graditeljskom baštinom mogu zadovoljiti i kulturne potrebe potencijalne turističke klijentele. Od ostalih smještajnih kapaciteta ističu se kapaciteti vezani za zdravstveni i rekreacijski turizam u Bizovcu, te u novije vrijeme kapaciteti u privatnom smještaju u manjim mjestima u Baranji (više od 300 postelja).

Turistički trendovi u svijetu sve više pokazuju promjenu ponašanja turista koji nastoje doživjeti što je više moguće različitih iskustava tijekom svog putovanja. Za ovaj oblik potražnje odgovara koncept ruralnog turizma koji integrira kulturni, seoski, eko, športski, lovni, lječilišni, avanturistički, znanstveni, vjerski, sakralni, tematski (obrazovanje) i etno turizam, kongresni, tranzitni i drugi selektivni oblici turizma. U Županiji postoje sve pretpostavke za sustavni razvoj ruralnog turizma. Na području Županije registrirano je 60-ak seljačkih obiteljskih gospodarstava koji pružaju usluge smještaja uz bogatu gastro ponudu, te veliki broj vinara, a što je značajan pokretač ekonomskom razvoju. Za nas je posebno značajan razvoj seoskog turizma koji ima velike mogućnosti samozapošljavanja, odnosno obiteljskog poduzetništva putem koga se otvaraju značajne mogućnosti plasmana poljoprivrednih proizvoda obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Prodaja hrane u obiteljskim gospodarstvima regulirana je Pravilnikom o pružanju ugostiteljskih usluga u seljačkom domaćinstvu.

Park prirode Kopački rit zaštićeni je rezervat sa netaknutom prirodom i predstavlja osnovni turistički motiv, a sa svojom okolinom važan je potencijal za razvoj ekoturizma, seoskog turizma, razvoja plovnih puteva, lovnog, ribolovnog turizma i izletničkog turizma.

Zdravstveni turizam, jedan od značajnih trendova današnjeg turizma, koji pronalazi svoje mjesto u turističkoj ponudi kroz tradicionalan vid lječilišnog turizma, a prati i nove trendove - wellness i fitness (Bizovačke toplice).

Kvaliteta ugostiteljske ponude u Županiji se iz godine u godinu poboljšava. Stanje hotelskog smještaja u Županiji nije se znatno mijenjalo u odnosu na prošlu godinu.

U Županiji je ukupno 19 hotela, od čega je pet hotela s četiri zvjezdice, osam hotela od tri zvjezdice, a ostali udovoljavaju kategorizaciji od dvije i jedne zvjezdice. Privatni smještaj u Baranji i općini Erdut bilježi povećanje ponude privatnog smještaja.

Tablica 96. Hoteli i ostali smještajni kapaciteti na području Županije

Redni broj	Naziv objekta	kategorizacija	Mjesto	Broj ležaja
1.	Hotel Osijek	****	Osijek	260
2.	Hotel Waldinger	****	Osijek	31
3.	ZOO hotel	****	Osijek	35
4.	Vila Sveti Rok	****	Osijek	16
5.	Hotel Patria	****	Beli Manastir	80
6.	Hotel Blaža	***	Đakovo	46
7.	Hotel Đakovo	***	Đakovo	50
8.	Hotel Silver	***	Osijek	50
9.	Hotel Vila Ariston	***	Osijek	21
10.	Hotel Villa Valpovo	***	Valpovo	20
11.	Hotel Slavona	***	Donji Miholjac	13
12.	Hotel Millennium	***	Osijek	20
13.	Hotel Drava	***	Osijek	18
14.	Hotel Mursa	**	Osijek	260
15.	Hotel Borik	**	Donji Miholjac	93
16.	Hotel Central	**	Osijek	60
17.	Hotel park	**	Našice	100
18.	Hotel Termia	**	Bizovac	205
19.	Hotel Toplice	*	Bizovac	90
UKUPNO (hotelski kapaciteti u Županiji)				1.468
UKUPNO (ostale vrste smještajnih kapaciteta)				cca 750
UKUPNO (smještajni kapaciteti u Županiji)				cca 2.218

Izvor: HGK ŽK Osijek

19.2. Prirodni resursi

U jugoistočnom dijelu Baranje, nalazi se jedno od najznačajnijih prirodnih, poplavnih područja europskog značenja Parka prirode "Kopački rit". Ukupno poplavno područje zauzima površinu od 33.010 hektara, od koje je kategorijom zaštite Park prirode zaštićeno 17.700 hektara, a kategorijom Posebnog zoološkog rezervata obuhvaćeno je područje 7.000 hektara (6.234,52 hektara). O koliko značajnom prirodnom biotopu se radi, potvrđuje i uvrštavanje u popis međunarodno značajnih močvara ("Ramsarsko područje").

Dvorac Tikveš je predan na korištenje i upravljanje Javnoj ustanovi Park prirode "Kopački rit" koja je izradila program obnove cijelog kompleksa u Europski centar za okoliš. U njemu se odvijaju sadržaji vezani uz zaštitu, istraživanje i monitoring prirode i okoliša, organizaciju, razmjenu i globalno povezivanje podataka o prirodi i okolišu, edukaciju o prirodi - škola u prirodi, terenska nastava, znanstveni i stručni simpoziji, turističke boravke u Parku prirode, te kulturno-umjetnički sadržaji.

Rubne zone Parka prirode "Kopačkog rita" buduća su područja turističko ugostiteljske ponude, kao i izletničko-rekreacijskih i športskih sadržaja. Planirane aktivnosti na razvoju ruralnog turizma, kroz smještaj u kućama tradicijskog graditeljstva i razvoja agroturizma i ekopoljoprivrede, uključivanje kulturno povijesne i graditeljske baštine u turizam obogatit će turističku ponudu kompletnog područja Županije. Trenutno u Baranji ima više od 300 postelja u privatnom smještaju.

Tablica 97. Broj posjetitelja u Parku prirode "Kopački rit"

Godina	Broj posjetitelja
2007.	33.500
2008.	36.700

Izvor: Javna ustanova "Park prirode Kopački rit"

U okviru valorizacije termalnih izvora i razvoja zdravstvenog i rekreacijsko-izletničkog turizma razvile su se Bizovačke toplice, na izvorima slane termomineralne hiperterme, kojoj temperatura vode iznosi čak 96°C, jedina takva hiperterma u Europi. Stari kompleks Bizovačkih toplica s bazenima i smještajni kapacitet, te novi hotel Termia, imaju ukupno 300 smještajnih jedinica, a uz novoizgrađeni kompleks "Aquapolis", od 8 bazena, s različitim sadržajima i vodenim atrakcijama, predstavljaju lječilišni i turističko-rekreacijski kapacitet koji će u budućoj turističkoj valorizaciji predstavljati značajnu osnovu za dalji razvoj, uključivo i razvoj kongresnog turizma. Nažalost nakon tri bezuspješna pokušaja prodaje Toplica, kao velikog potencijala i u segmentu zdravstvenog turizma, termalni i hotelski potencijal ostaju neiskorišteni, a zbog godina neulaganja i propada.

Tabela 98. Broj posjetitelja u Bizovačkim toplicama

Godina	Broj kupaca
2007.	Cca 190.000
2008.	Cca 180.000

Izvor: Bizovačke toplice d.o.o.

Rezultati u porastu broja noćenja, kao i unapređenje turističke ponude u stalnom su porastu, kao i izbor turističkih kapaciteta svih vrsta.

Tablica 99. Broj dolazaka i noćenja turista u Županiji u 2008. godini

Županija/gradovi/općine		Ukupno	Domaći	Strani	Indeksi 1-12. 2008/1-12. 2007		
					ukupno	domaći	strani
Županija	dolasci	89 386	69 765	19 621	106	107	100
	noćenja	188 926	151 414	37 512	107	110	95
Beli Manastir	dolasci	3 974	2 906	1 068	113	111	119
	noćenja	6 128	4 240	1 888	94	84	127
Belišće	dolasci	116	95	21	322	339	263
	noćenja	320	276	44	225	232	191

Donji Miholjac	dolasci	2 302	1 752	550	103	101	112
	noćenja	6 813	5 932	881	116	118	105
Đakovo	dolasci	8 736	7 075	1 661	104	104	101
	noćenja	12 236	9 405	2 831	79	77	86
Našice	dolasci	5 463	4 215	1 248	91	89	97
	noćenja	11 858	9 485	2 373	83	83	86
Osijek	dolasci	47 098	36 684	10 414	107	110	98
	noćenja	95 775	76 089	19 686	114	121	94
Valpovo	dolasci	2 730	2 151	579	170	233	86
	noćenja	6 961	5 576	1 385	193	278	87
Bilje	dolasci	2 834	2 389	445	88	93	66
	noćenja	9 949	8 389	1 560	109	116	81
Bizovac	dolasci	12 879	10 336	2 543	100	100	98
	noćenja	32 650	27 628	5 022	101	103	94
Čepin	dolasci	1 567	1 304	263	127	123	157
	noćenja	2 828	2 274	554	150	152	142
Đurđenovac	dolasci	55	-	55	104	-	104
	noćenja	158	-	158	110	-	110
Erdut	dolasci	246	199	47	820	948	522
	noćenja	405	275	130	736	917	520
Ernestinovo	dolasci	28	28	-	187	187	-
	noćenja	506	506	-	168	168	-
Kneževi Vinogradi	dolasci	1 290	592	698	114	75	205
	noćenja	2 216	1 289	927	72	52	145
Trnava	dolasci	68	39	29	39	65	25
	noćenja	123	50	73	33	68	25

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Tablica 100. Broj dolazaka i noćenja turista u 2006., 2007. i 2008. godini na području Županije

	2006. godina			2007. godina			2008. godina		
	Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno	Domaći	Strani
Turisti	76.313	59.162	17.151	84.724	65.118	19.606	89.386	69.765	19.621
noćenja	163.363	125.098	38.265	176.856	137.252	39.604	188.926	151.414	37.512

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada HGK Županijska komora Osijek

U 2007. godini bilo je 84.724 gostiju, a u 2008. godini 89.386, odnosno 5,5% ili 4.662 više dolazaka (tablica 100.).

U 2007. godini bilo je 176.856 noćenja, dok je u 2008. godini bio 188.926 noćenja, što čini povećanje od 12.070 noćenja ili 6,82%.

U razdoblju od 2006. do 2008. godine, broj dolazaka gostiju povećao se za 17,13%, a broj noćenja za 15,64%, što pokazuje da se iz godine u godinu turistički sektor sve više razvija i da se sve više iskorištavaju potencijali ove regije.

Tablica 101. Broj dolazaka i noćenja turista u Županiji za razdoblje I-VIII. 2009. godine

Županija/gradovi/općine		Ukupno	Domaći	Strani	Indeksi I-VIII.2009/I.-VIII.2008.		
					ukupno	domaći	strani
Županija	dolasci	51 592	37 997	13 595	95	92	107
	noćenja	126 004	90 709	35 295	110	101	141
Beli Manastir	dolasci	2 519	1 647	872	104	93	131
	noćenja	7 601	5 037	2 564	202	190	231

Belišće	dolasci	227	132	95	385	347	452
	noćenja	556	360	196	296	250	445
Donji Miholjac	dolasci	1 140	785	355	90	79	131
	noćenja	3 080	2 506	574	99	93	131
Đakovo	dolasci	4 536	3 641	895	85	87	76
	noćenja	8 461	6 743	1 718	108	116	85
Našice	dolasci	2 875	2 162	713	94	94	92
	noćenja	6 322	4 483	1 839	83	75	112
Osijek	dolasci	27 729	19 477	8 252	100	92	125
	noćenja	63 508	42 498	21 010	113	98	166
Valpovo	dolasci	1 702	1 241	461	100	94	121
	noćenja	8 238	6 161	2 077	211	211	211
Bilje	dolasci	1 786	1 428	358	110	108	122
	noćenja	4 493	3 403	1 090	76	72	92
Bizovac	dolasci	7 003	5 836	1 167	80	85	63
	noćenja	19 875	16 688	3 187	86	87	83
Čeminac	dolasci	59	55	4	-	-	-
	noćenja	127	123	4	-	-	-
Čepin	dolasci	934	833	101	98	106	58
	noćenja	1 481	1 328	153	85	98	40
Darda	dolasci	34	-	34	-	-	-
	noćenja	242	-	242	-	-	-
Draž	dolasci	79	35	44	-	-	-
	noćenja	289	136	153	-	-	-
Đurđenovac	dolasci	20	-	20	63	-	63
	noćenja	60	-	60	57	-	57
Erdut	dolasci	173	143	30	80	77	94
	noćenja	226	161	65	66	71	57
Kneževi Vinogradi	dolasci	735	561	174	98	157	44
	noćenja	1 313	1 046	267	100	131	52
Trnava	dolasci	20	14	6	74	100	46
	noćenja	38	23	15	90	144	58
Viljevo	dolasci	18	4	14	-	-	-
	noćenja	91	10	81	-	-	-
Donja Motičina	dolasci	3	3	-	-	-	-
	noćenja	3	3	-	-	-	-

Izvor: Državni zavod za statistiku, Obrada HGK Županijska komora Osijek

Programom pripremnih i provedbenih aktivnosti za turističku 2009. godinu, utvrđen je rast fizičkog prometa za oko 2%. Za daljnji porast turističkog prometa potrebno je osigurati uvjete, zadržati imidž Republike Hrvatske kao mirne, sigurne i atraktivne destinacije, te promotivnim aktivnostima privući nova emitivna tržišta, utjecati na poticanje obnove i razvoja smještajnih objekata, selektivnih oblika turizma, poduzimati i kontinuirano provoditi mjere za smanjenje sive ekonomije i rada na crno, usmjeriti sve neposredno i posredno uključene sudionike u turizmu ka stvaranju prepoznatljivog hrvatskog turističkog proizvoda.

Uz navedeno u 2009. godini, Programom pripremnih i provedbenih aktivnosti za turističku 2009. godinu, predviđeno je sljedeće: tendencija prema putovanju kao doživljaju, porast utjecaja žena pri donošenju odluke o provođenju odmora, porast udjela ponude jeftinih "all inclusive" aranžmana, segmentiranje tržišta na tri skupine, porast udjela ciljne skupine samaca, porast potražnje za luksuznim shopping putovanjima, porast potražnje za wellness i zdravstvenim turizmom, porast udjela češćih i kraćih putovanja, porast broja putovanja unutar regije, porast udjela "on line" i Internet bookinga, porast potražnje za manjim, ali kvalitetnijim hotelima, sve agresivnije promotivne i druge tržišne aktivnosti turističkih destinacija, jačanje turističke ponude u turistički nerazvijenim kontinentalnim područjima.

20. TRGOVINA

Trgovina je u Republici Hrvatskoj jedna od najrazvijenijih, najkonkurentnijih i najdinamičnijih grana gospodarstva, koja se prilagođava aktualnoj gospodarskoj situaciji nudeći asortiman za koji će potrošači dobiti najbolji odnos kvalitete i cijene.

Trgovina je u odnosu na cjelokupno gospodarstvo Republike Hrvatske u 2008. godini imala sljedeće udjele: u broju poduzetnika 30,3%, u broju zaposlenih 22,6%, u ukupnim prihodima 35,6%, u dobiti 22,0%, u gubitku 13,0% i u neto dobiti 26,3%, a ujedno je i najrazvijenija djelatnost u Županiji.

Tablica 102. Broj poduzetnika koji su predali statistička izvješća za razdoblje I- XII. 2008. godine

Redni broj	Djelatnost/područje	Broj poduzetnika
1.	Gospodarstvo Republike Hrvatske	83.187
2.	Trgovina Republike Hrvatske	25.441
3.	Gospodarstvo Županije	3.326
4.	Trgovina Županije	1.152
5.	Udio broja poduzetnika trgovine RH u gospodarstvu RH u %	30,58
6.	Udio broja poduzetnika trgovine Županije u trgovini RH u %	4,52
7.	Udio broja poduzet. trgovine Županije u gospodarstvu Županije u %	34,63

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijske komora Osijek

Prema podacima Financijske agencije za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2008. godine, na području Županije statistička izvješća predalo je 3.326 poduzetnika, od čega se 1.152 poduzetnika ili 34,63% se odnosi na trgovinu (u 2007. godini taj udio je bio veći i iznosio je 36,43%).

U broju poduzetnika u djelatnosti trgovine na razini Republike Hrvatske (25.441) taj udio iznosi 4,52%. Iz tablice 102. vidljivo je da je udio broja poduzetnika djelatnosti trgovine na razini Županije u broju poduzetnika u cijelom gospodarstvu Županije viši za 4% od udjela broja poduzetnika u trgovini Republike Hrvatske u odnosu na ukupan broj poduzetnika cijelog gospodarstva Hrvatske.

20.1. Financijski pokazatelji poslovanja

Tablica 103. Pregled broja zaposlenih, prosječne mjesečne neto plaće i financijski rezultati poslovanja trgovine u Županiji za razdoblje I-XII. 2008. godine i usporedba s istim razdobljem u 2007. godini

Elementi	financijski rezultati u 000 kuna		
	I -XII . 2007.	I - XII. 2008.	Indeks
Ukupni prihodi	8.796.618	9.456.795	107,5
Ukupni rashodi	8.589.733	9.254.930	107,7
Porez na dobit	43.959	52.279	118,9
Dobit nakon oporezivanja	226.224	259.142	95,9
Gubitak nakon oporezivanja	63.299	57.277	90,5
Prosječan broj zaposlenih na bazi sati rada	7.872	8.206	104,2
Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom u kunama	3.294	3.518	106,8

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Poduzetnici u djelatnosti trgovine su u 2008. godini ostvarili 9,4 milijardi ukupnog prihoda, što je u odnosu na 2007. godini više za 660 milijuna kuna ili za 7,5%. Ukupni rashodi zabilježili su rast za 7,7%, što je veći rast od ukupnih prihoda za 0,2%.

Razlika dobiti i gubitka nakon oporezivanja u 2008. godini ukazuje da je trgovina u cjelini poslovala s pozitivnim rezultatom od 201 milijuna kuna.

U 2008. godini u trgovini je ostvareno 52 milijuna kuna poreza na dobit i u odnosu na 2007. godinu to je više za 18,9%. Na temelju sati rada bilo zaposleno 8.206 djelatnika, što je više za 334

djelatnika u odnosu na 2007. godinu. Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom iznosila je 3.518 kuna i u odnosu na 2007. godinu povećana je za 224 kune. Istovremeno je prosječna mjesečna neto plaća u gospodarstvu Županije iznosila 4.137 kuna, što znači da je u djelatnosti trgovine prosječna mjesečna neto plaća bila manja za 15% od prosječne mjesečne neto plaće u cijelom gospodarstvu Županije.

Tablica 104. Pregled broja zaposlenih, prosječne mjesečne neto plaće i financijski rezultati poslovanja trgovine u Županiji u odnosu na gospodarstvo Županije u 2008. godini

financijski rezultati u 000 kuna

Elementi	Gospodarstvo Županije	Trgovina Županije	Udio trgovine u gospodarstvu Županije u %
Ukupni prihodi	28.212.488	9.456.795	33,5
Ukupni rashodi	27.574.399	9.254.930	33,6
Porez na dobit	181.175	52.279	28,9
Dobit nakon oporezivanja	1.106.133	259.142	23,4
Gubitak nakon oporezivanja	468.044	57.277	12,2
Prosječan broj zaposlenih na bazi sati rada	46.196	8.206	17,8
Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom (u kunama)	4.137	3.518	85,0

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Koliko je trgovina kao djelatnost razvijena i zastupljena u gospodarstvu Županije, govore podaci da je u 2008. godini u ukupnim приходima gospodarstva Županije sudjelovala s 33,5%, u dobiti nakon oporezivanja s 23,4%, u porezu na dobit s 28,9%, u gubicima s 12,2%. U trgovini je bilo zaposleno 17,8% djelatnika od ukupnog broja zaposlenih u gospodarstvu Županije (tablica 104.).

Tablica 105. Dobiti i gubitka trgovine u Županiji i Republike Hrvatske za razdoblje I- XII. 2008. godine

u 000 kuna

Elementi	Trgovina Republike Hrvatske	Trgovina Županije	Udio trgovine Županije u trgovini Republike Hrvatske %
Dobit nakon oporezivanja	7.608.000	259.142	3,40
Gubitak nakon oporezivanja	2.474.000	57.277	2,32

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Udio dobiti nakon oporezivanja trgovine Županije u trgovini na razini Republike Hrvatske iznosio je 3,4%, a gubitaka nakon oporezivanja 2,32%, što znači da je udio dobitka trgovine Županije veći od gubitka (tablica 105.).

20.2. Imovina, kapital i obveze

Tablica 106. Imovina poduzetnika u trgovini Županije u 2008. godini i usporedba s 2007. godinom

financijski rezultati u 000 kuna

Elementi	31.12.2007.	Udio u %	31.12.2008.	Udio u %	Indeks
Dugotrajna imovina	2.941.503	41,9	3.058.156.	42	104
Nematerijalna imovina	28.693	0,4	35.108	0,5	122,4
Materijalna imovina	2.001.100	28,5	2.396.651	32,9	119,8
Financijska imovina	465.215	6,6	621.280	8,5	133,5
Kratkotrajna imovina	3.901.216	55,5	4.075.738	56	104,5
Zalihe	1.200.407	17,1	1.257.210	17,3	110,7
Gubitak iznad visine kapitala	160.260	2,3	127.565	1,8	79,6
Ukupna imovina	7.022.644	100	7.279.078	100	103,7

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Ukupna imovina poduzetnika u trgovini Županije u 2008. godini iznosila je 7,2 milijardi kuna i u odnosu na 2007. godinu veća je za 3,7%. U ukupnoj imovini dugotrajna imovina sudjelovala je s 42%, kratkotrajna s 56%, a gubitak iznad visine kapitala s 1,8%.

Tablica 107. Kapital i obveze poduzetnika u trgovini Županije u 2008. godini i usporedba s 2007. godinom

financijski rezultati u 000 kuna

Elementi	31. 12. 2007.	Udio u %	31. 12. 2008.	Udio u %	Indeks
Kapital i rezerve	1.909.364	27,2	1.776.679	24,40	93,1
Dugoročne obveze	1.309.342	18,6	1.433.757	19,7	109,5
Kratkoročne obveze	3.610.610	51,4	3.762.782	51,7	104,2
Ukupna pasiva	7.022.644	100	7.279.078	100	103,6

Izvor: FINA; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Naputak: u 106. i 107. tablici uzeti su samo pojedini elementi imovinske bilance, pa stoga njihov zbroj u tablicama ne može odgovarati ukupnom iznosu aktive, odnosno pasive.

U 2008. godini kapital i rezerve u trgovini iznosile su 1,77 milijardi kuna i smanjene su za 205 milijuna kuna u odnosu na 2007. godinu. Dugoročne obveze iznosile su 1,43 milijarde kuna i povećane su za 9,5%, a u ukupnoj pasivi sudjeluju s 19,7%. Kratkoročne obveze iznosile su 3,76 milijarde kuna i u ukupnoj pasivi sudjelovale su s 51,7%, a u odnosu na 2007. godinu povećane su za 1%.

20.3. Distributivna trgovina

Tablica 108. Broj prodavaonica i broj zaposlenih u distributivnoj trgovini poduzeća/trgovačkih društava - procjena

Opis	Broj prodavaonica/servisa			Broj zaposlenih		
	2006.	2007.	Indeks	2006.	2007.	Indeks
Republika Hrvatska	22.284	28.148	126,3	171.333	211.840	123,6
Županija	1.324	1.622	122,5	7.162	9.397	131,2
Udio Županije u Republici Hrvatskoj (u %)	5,94	5,76		4,2	4,4	

Izvor: Statistički ljetopis 2008. Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u distributivnoj trgovini na području Županije u 2007. godini bilo je 1.622 prodavaonice, što je 5,76% od ukupnog broja prodavaonica na razini Republike Hrvatske. U odnosu na 2006. godinu to je više za 298 prodavaonica (tablica 108.).

Istovremeno je u trgovini poduzeća/trgovačka društva na području Županije bilo zaposleno 9.397 djelatnika, što čini 4,4% od broja zaposlenih u trgovini poduzeća/trgovačka društva na razini Republike Hrvatske.

U odnosu na 2006. godinu broj zaposlenih povećan je za 2.235 djelatnika ili za 31,2%, dok je na razini Republike Hrvatske istovremeno povećan za 23,6%.

Tablica 109. Ostvareni promet u distributivnoj trgovini poduzeća/trgovačkih društava - procjena

Opis	Promet u 000 kuna s PDV-om		
	2006.	2007.	Indeks
Republika Hrvatska	230.843.287	271.039.422	117,4
Županija	8.400.391	10.433.128	124,2
Udio Županije u RH u %	3,64	3,85	

Izvor: Statistički ljetopis 2008., DZS; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Ostvareni promet s PDV-om u 1.622 prodavaonice na razini Županije u 2007. godini iznosio je 10,4 milijarde kuna i u odnosu na 2006. godinu povećan je za 24,2%. Ostvareni promet na razini Županije čini 3,85% ukupnog prometa s PDV-om u trgovini poduzeća/trgovačka društva na razini Republike Hrvatske. U odnosu na udio u prometu trgovine na razini Republike Hrvatske u 2006. godini povećan je za 0,22%.

Kako je broj zaposlenih u 2007. godini na razini Županije povećan za 2.235 djelatnika ili za 31,2%, a ukupni ostvareni promet povećan za 24,2 %, promet po zaposlenom je smanjen je sa 1,17 milijuna kuna u 2006. godini na 1,11 milijuna kuna u 2007. godini po zaposlenom u distributivnoj trgovini poduzeća/trgovačka društva.

Republika Hrvatska je dio svjetskih i europskih kretanja, te je u 2008. godini došlo do poremećaja na tržištu, rasta cijena energenata, sirovina i hrane. Potrošači su na povišene cijene reagirali stabilizacijom potrošnje, što je dovelo do opadanja prometa u distributivnoj trgovini.

20.4. Izvoz - uvoz

Tablica 110. Izvoz i uvoz trgovine u Županiji i njezin udio u izvozu i uvozu u gospodarstvu Županije u 000 USD (tekući tečaj)

Opis	Izvoz		Indeks	Uvoz		Indeks	Saldo 2006.
	2007.	2008.		2007.	2008.		
Gospodarstvo	570.441	567.914	98,9	557.842	644.326	115,5	-76.412
Trgovina	77.266	72.527	93,9	200.291	227.888	113,8	-155.360
Udio trgovine u gospodarstvu Županije u %	13,5	12,8		31,2	35,9		

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

U 2008. godini trgovina je ostvarila izvoz u iznosu od 72,5 milijuna USD, što čini 12,8% ukupnog izvoza gospodarstva Županije. U odnosu na 2007. godinu smanjen je za 4,7 milijuna USD. Istovremeno je u trgovini ostvaren uvoz u iznosu od 227 milijuna USD, koji je u ukupnom uvozu gospodarstva Županije sudjelovao s 35,9%, i tri puta je bio veći od izvoza.

Rezultat takvih kretanja je negativan saldo u trgovini u iznosu od 155 milijuna USD, koji je u odnosu na 2007. godinu povećan za 32 milijuna USD.

21. BANKARSTVO

Na hrvatskom bankarskom tržištu posluju 32 poslovne banke, dvije štedne banke, Hrvatska banka za obnovu i razvitak i pet stambenih štedionica.

Krajem 2008. godine u Republici Hrvatskoj poslovalo je 6 velikih i četiri srednje banke, dok se broj malih banaka nakon uključivanja Obrtničke štedne banke povećao s 23 na 24. Broj banaka u stranom vlasništvu ostao je nepromijenjen, dok se u domaćem vlasništvu povećao za jednu banku.

Na području Županije svoje poslovne ili podružnice ima 14 banaka i to Banka kovanica d.d. Varaždin, Banka Popolare Croatia, Banka Brod d.d., Croatia banka d.d, Erste & Steiermarkische bank d.d., Hypo Group Alpe Adria d.d, Partner banka d.d., Podravska banka d.d., Privredna banka Zagreb d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Slatinska banka d.d., Societe Generale Splitska banka d.d., Volksbank d.d. i Zagrebačka banka d.d.

Tablica 111. Grupe banaka po veličini i udio njihove aktive u aktivi svih banaka u Republici Hrvatskoj na kraju razdoblja

Banke	XII. 2006.		XII. 2007.		XII. 2008.	
	Broj banaka	Udio aktive u %	Broj banaka	Udio aktive u %	Broj banaka	Udio aktive u %
Velike banke	6	80,2	6	79,0	6	79,4
Srednje banke	4	12,0	4	12,9	4	12,5
Male banke	23	7,8	23	8,1	24	8,1
Ukupno banke	33	100	33	100	34	100

Izvor: Bilten o bankama 08/09.

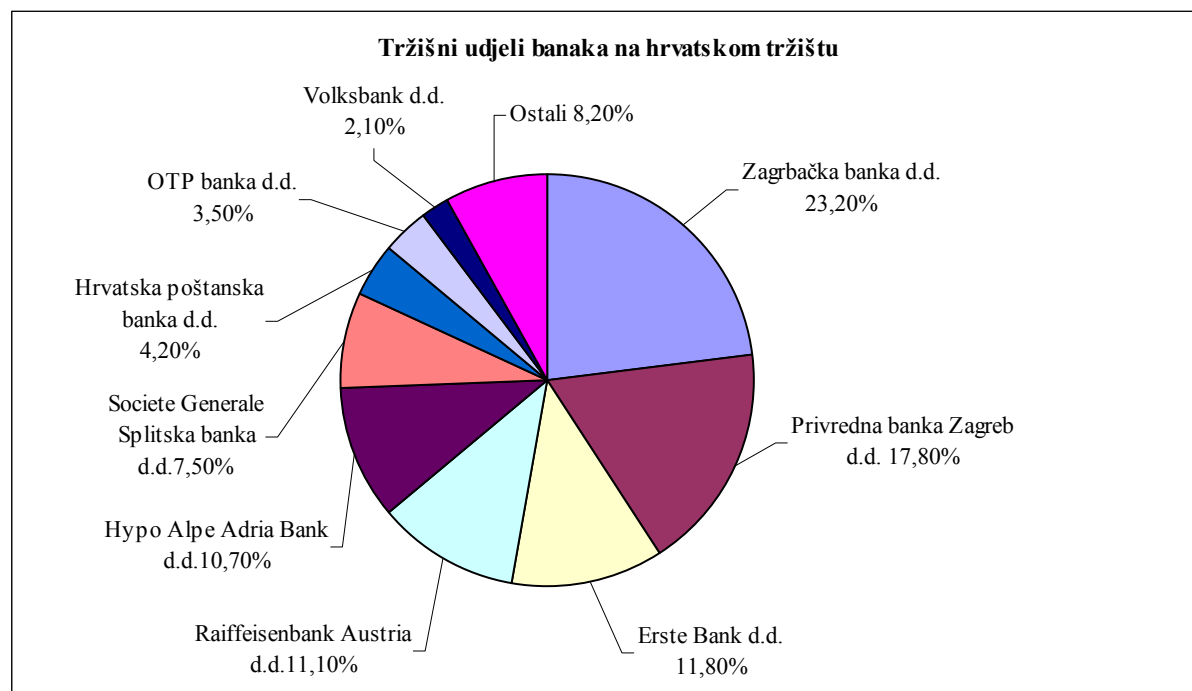
Tablica 112. Vlasnička struktura banaka i udio njihove aktive u aktivi svih banaka u Republici Hrvatskoj na kraju razdoblja

Banke	XII. 2006.		XII. 2007.		XII. 2008.	
	Broj banaka	Udio aktive u %	Broj banaka	Udio aktive u %	Broj banaka	Udio aktive u %
Domaće vlasništvo	18	9,2	17	9,6	18	9,4
Domaće privatno vlasništvo	16	5,0	15	4,9	16	4,9
Domaće državno vlasništvo	2	4,2	2	4,7	2	4,5
Strano vlasništvo	15	90,9	16	90,4	16	90,6
Ukupno banke	33	100	33	100	34	100

Izvor: Bilten o bankama 18/09.

Unatoč povećanju broja banaka u domaćem vlasništvu, udio domaćih banaka u aktivi svih banaka smanjio se za 0,2% (tablica 112.).

Grafikon 15. Banke na hrvatskom tržištu

Izvor: Bilten o bankama 08/09; obrada: HGK Županijska komora Osijek

Građani su hrvatskim bankama u 2008. godini povjerali na čuvanje (devizna i domaća valuta) 142,69 milijardi kuna ili 11,02% više u odnosu na 2007. godinu.

Ukupna aktiva svih banaka krajem 2008. godine iznosila je 370,8 milijardi kuna, i povećala se za 25,7 milijardi kuna.

Za razliku od prethodnih godina, u kojima je kreditna aktivnost banaka bila usmjerena prema sektoru stanovništva, tijekom 2008. godine pod utjecajem promjena na financijskom tržištu i smanjenja potražnje znatno se usporio rast kredita stanovništvu. Krediti stanovništvu tijekom 2008. godine iznosili su 122,7 milijarde kuna, što čini 49,8% ukupnog iznosa neto kredita banaka krajem 2008. godine. Najviše su porasli stambeni krediti 15,8% i ostale vrste kredita stanovništvu - nenamjenski, iskorišteni okvirni krediti i slično.

Zbog sudjelovanja banaka u kreditnom aranžmanu refinanciranja otplate inozemnoga i domaćeg javnog duga krediti odobreni državnim jedinicama porasli su u odnosu na 2007. godine za 50,1%. Cjelokupno povećanje iznosa kredita državnim jedinicama ostvareno je u stranoj valuti.

21.1. Teritorijalna raširenost poslovne mreže banaka i koncentracija u bankarskom sektoru

Banke su tijekom 2008. godine u Republici Hrvatskoj povećale broj poslovnih jedinica banaka za 5,1% odnosno za 61 jedinicu. Krajem 2008. godine Republika Hrvatska raspolagala je s gotovo 38 poslovnih jedinica po banci. Ukupan broj bankomata porastao je za 347, odnosno 11,6%, te je uključujući bankomate u vlasništvu drugih tvrtki kojima se mogu koristiti klijenti banke, prvi put premašen broj od sto bankomata po jednoj banci.

Tablica 113. Teritorijalna raširenost poslovnih jedinica i bankomata banaka u Republici Hrvatskoj

Županija	XII. 2007.				XII. 2008.			
	Poslovne jedinice	Udio u %	Bankomati	Udio u %	Poslovne jedinice	Udio u %	Bankomati	Udio u %
Zagrebačka i Grad Zagreb	251	21,1	848	28,3	261	20,9	914	27,3
Krapinsko-zagorska	30	2,5	65	2,2	30	2,4	77	2,3
Sisačko-moslavačka	37	3,1	90	3,0	36	2,9	100	3,0
Karlovačka	27	2,3	67	2,2	30	2,4	79	2,4
Varaždinska	43	3,6	105	3,5	46	3,7	126	3,8
Koprivničko-križevačka	37	3,1	51	1,7	37	3,0	62	1,9
Bjelovarsko-bilogorska	23	1,9	58	1,9	29	2,3	62	1,9
Primorsko-goranska	112	9,4	283	9,4	116	9,3	307	9,2
Ličko-senjska	17	1,4	43	1,4	17	1,4	49	1,5
Virovitičko-podravska	29	2,4	36	1,2	29	2,3	37	1,1
Požeško-slavonska	25	2,1	30	1,0	29	2,3	38	1,1
Brodsko-posavska	29	2,4	57	1,9	33	2,6	72	2,2
Zadarska	53	4,5	152	5,1	56	4,5	177	5,3
Osječko-baranjska	71	6,0	147	4,9	75	6,0	160	4,8
Šibensko-kninska	38	3,2	106	3,5	39	3,1	118	3,5
Vukovarsko-srijemska	29	2,4	70	2,3	31	2,5	82	2,5

Splitsko-dalmatinska	141	11,9	320	10,7	148	11,8	355	10,6
Istarska	109	9,2	265	8,8	111	8,9	292	8,7
Dubrovačko-neretvanska	60	5,0	125	4,2	67	5,4	152	4,5
Međimurska	28	2,4	77	2,6	30	2,4	83	2,5
Ukupno	1.189	100	2.995	100	1.250	100	3.342	100

Izvor: Bilten o bankama 18/09; obrada HGK Županijska komora Osijek

Najveća koncentracija poslovnih jedinica banaka u 2008. godini zabilježena je u Zagrebačkoj županiji i Gradu Zagrebu, s udjelom od 20,9%, Splitsko-dalmatinska županija je imala udio poslovnih jedinica s 11,8%, Primorsko-goranska 9,3%, i Istarska županija s 8,9%. U ostalim Županijama udio poslovnih jedinica bio je ispod 6%, u Osječko-baranjskoj 6%, a u Ličko-senjskoj županiji zabilježen je najniži udio 1,4 %.

Udio bankomata u Osječko baranjskoj županiji bio je 4,8% u ukupnom broju bankomata u Republici Hrvatskoj, dok je u Zagrebu u Zagrebačkoj županiji taj udio bio čak 27,3%.

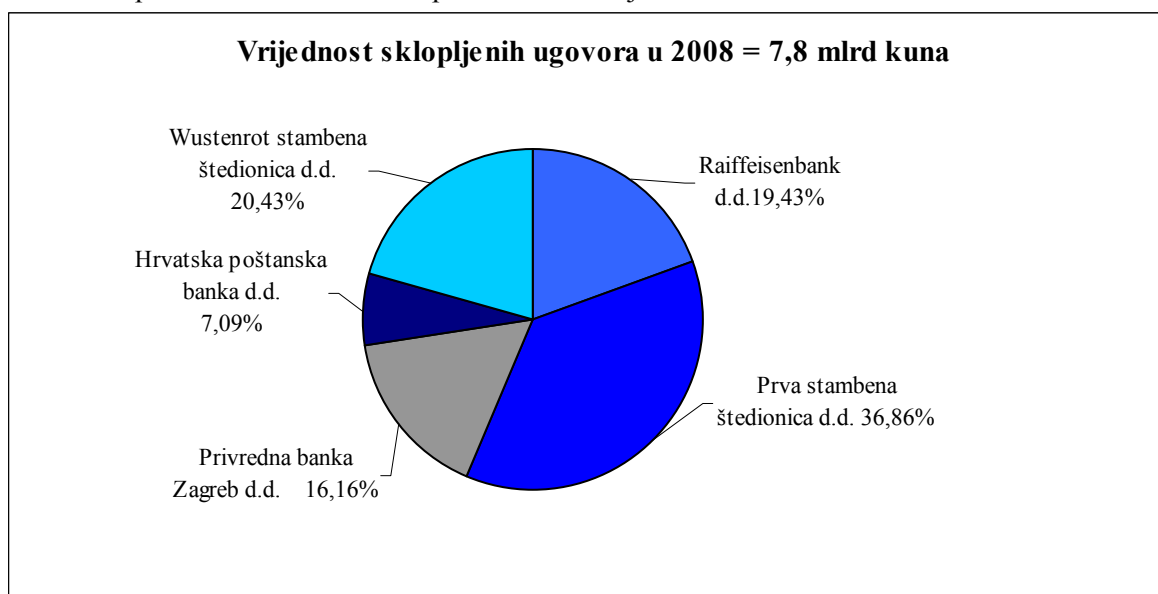
21.2. Stambene štedionice

Ukupna imovina stambenih štedionica, na kraju 2008. godini iznosila je 7 milijardi kuna. Rast imovine stambenih štedionica u 2008. godini iznosio je 6,43%, dok je rast imovine banaka iznosio 7,25%. Tako se već četvrtu godinu zaredom nastavio pad udjela imovine stambenih štedionica u ukupnoj imovini bankarskog sektora, te je krajem 2008. godine iznosio 1,85%.

Četiri stambene štedionice bile su u većinskom, izravnom ili neizravnom vlasništvu stranih dioničara, a njihova je imovina činila glavninu ukupne imovine stambenih štedionica (98,37%). Preostalih 1,63% ukupne imovine stambenih štedionica odnosilo se na jednu stambenu štedionicu u većinskom domaćem državnom vlasništvu.

Krajem 2008. godine u stambenim je štedionicama bilo zaposleno 416 osoba, što je činilo 1,85% ukupnog broja zaposlenih osoba u bankarskom sektoru. Tijekom 2008. godine sklopljeno je 145.984 nova ugovora u vrijednosti oko 7,8 milijardi kuna.

Grafikon 16. Struktura ukupne vrijednosti sklopljenih ugovora o stambenoj štednji u 2008. godini prema štedionicama u Republici Hrvatskoj

Izvor: Privredni vjesnik 7/2009; obrada HGK Županijska komora Osijek

Ukupni kapital stambenih štedionica krajem 2008. godine iznosio je 315,1 milijuna kuna i u odnosu na 2007. godinu veći je za 29,9%. Na povećanje ukupnog kapitala najviše je utjecalo povećanje dioničkog kapitala za 26,3%, nakon dokapitalizacija koje su tijekom 2008. godine provedene u četiri stambene štedionice.

ZAKLJUČAK

U 2008. godini dolazi do zaustavljanja trenda rasta gospodarskih kretanja u Županiji koji je bio prisutan tijekom posljednjih nekoliko godina. Krajem 2008. godine pojedini pokazatelji ukazuju na pad poslovanja, koji je još više izražen u prvih šest mjeseci 2009. godine.

Industrijska proizvodnja Županije zabilježila je pad fizičkog obujma proizvodnje za 0,9% u 2008. godini u odnosu na 2007. godinu. Na razini Županije ne raspoložemo podacima za 2009. godinu, ali sudeći prema podacima za Republiku Hrvatsku, u Županiji se očekuje pad industrijske proizvodnje za desetak i više posto u odnosu na isto razdoblje 2008. godine.

Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Županije za 2008. godinu još uvijek ne otkrivaju već prisutne probleme u poslovanju, jer su ostvareni ukupni prihodi veći za 7,7% u odnosu na ukupne prihode ostvarene u istom razdoblju prethodne 2007. godini. Ostvaren je pozitivan konsolidirani financijski rezultat u iznosu od 457 milijuna kuna, koji je za 15% bio manji u odnosu na pozitivan rezultat ostvaren u 2007. godini. Ukupno ostvarena neto dobit također je manja u odnosu na prethodnu godinu i to za 8,5%, ali su investicije u dugotrajnu imovinu rasle za 10%.

Financijski rezultati poslovanja poduzetnika za prvih šest mjeseci 2009. godine ukazuju na pad ukupnih prihoda u odnosu na isto razdoblje 2008. godine za 12%, investicija za 6,2%, a ukupni prihodi bili su veći za 6 milijuna kuna od ukupnih rashoda.

Recesija se najviše odrazila na vanjsko-trgovinsko poslovanje Županije. Tako je u 2008. godini ostvareni izvoz, u iznosu 568 milijuna USD, bio manji za 0,5% u odnosu na 2007. godinu. U prvih šest mjeseci 2009. godine ostvareni izvoz je manji za 33% u odnosu na isto razdoblje 2008. godine, za koliko je pao i uvoz, pri čemu je ostvaren negativan saldo robne razmjene u iznosu 13,6 milijuna USD, dok je za cijelu 2008. godinu negativan saldo iznosio 76 milijuna USD. Svakako najviše zabrinjava podatak da je robna razmjena Županije u 2008. godini iznosila 1,2 milijarde USD, dok je u prvih šest mjeseci 2009. godine iznosila samo 400 milijuna USD i za pretpostaviti je da će do kraja godine biti ostvareno svega 800 milijuna USD robne razmjene.

Broj zaposlenih u Županiji, prema podacima Hrvatskog zavoda za zdravstveno i mirovinsko osiguranje o broju osiguranika, na dan 31. prosinac 2008. godine iznosio je 97.782, što je za 1,6% više nego godinu dana prije, a broj evidentiranih nezaposlenih u isto vrijeme iznosi 25.942, što je za 4% manje u odnosu na prethodnu godinu. Stopa nezaposlenosti iznosila je 21,0%. Krajem lipnja 2009. godine broj zaposlenih u Županiji bio je 95.238, što je pad zaposlenosti od 3,1% u odnosu na isto razdoblje 2008. godine, a stopa nezaposlenosti se popela na 22,2%.

Broj nezaposlenih krajem lipnja 2009. godine iznosio je 27.243, što je 10,9% više nego u lipnju 2008. godine. Broj nezaposlenih koji se evidentiraju na Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, Područnoj službi Osijek i dalje raste. Krajem rujna 2009. godine evidentirano je 28.208 nezaposlenih osoba, odnosno 464 osobe (1,7%) više nego prethodnog mjeseca i 4.146 osoba (17,2%) više u odnosu na rujan 2008. godine. Tijekom devet mjeseci 2009. godine registrirano je prosječno mjesečno 27.958 nezaposlenih osoba, što je za 2.185 osoba ili 5,9% više od prosjeka prvih devet mjeseci prethodne godine.

S obzirom da poljoprivredna ima značajan utjecaj na rast i razvoj cjelokupnog gospodarstva Županije, tijekom proteklih godina uloga Županije bila je stvoriti preduvjete za razvoj poljoprivrede koja je jedna od temeljnih gospodarskih grana na ovom prostoru.

U cilju stvaranja preduvjeta za gospodarski rast i razvoj cijelog područja Županije, u razdoblju od 2004. do 2009. godine Županija je pokrenula projekte iz područja biljne proizvodnje, stočarske proizvodnje, navodnjavanja, sređivanja zemljišnih knjiga i informatizacije, kao i drugi projekti koji će biti realizirani, a kojima je osnovni cilj unaprjeđenje poljoprivredne proizvodnje. Županija potrebna financijska sredstva za provedbu razvojnih projekata u poljoprivredi osigurava iz prihoda od prodaje i zakupa državnog poljoprivrednog zemljišta, sukladno Pravilniku o uvjetima i načinu korištenja sredstava ostvarenih od prodaje, zakupa i koncesije poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države. Svi razvojni projekti u poljoprivredi na području Županije sadržani su u Informaciji o programima poticanja razvoja poljoprivrede na području Osječko-baranjske županije, koja se početkom svake godine podnosi Skupštini Županije.

Budući da se većina proizvedenih sirovina prerađuje u nekim drugim dijelovima Republike Hrvatske, osnovni cilj Županije, je otvaranje što većeg broja preradbenih pogona, koji bi doveli i do otvaranja novih radnih mjesta. Ukoliko bi se makar polovina, od ukupno proizvedenih poljoprivrednih proizvoda, i preradila na području Županije, zasigurno bi ju to svrstalo u prvih pet županija po razvijenosti.

U cilju povećanja poljoprivredne proizvodnje i otvaranja novih radnih mjesta, Županija svojim kvalitetnim razvojnim projektima planira privući što više sredstava iz državnog proračuna i raznih programa Europske unije.

Mjerama strukturne politike Županija utječe se na promjenu agrarne strukture s krajnjim ciljem povećanja gospodarske učinkovitosti poljoprivredne proizvodnje, ali i osiguranja primjerenog dohotka i životnog standarda poljoprivrednika i poljoprivredne zajednice.

Izgradnjom poduzetničkih zona Županija, gradovi i općine žele potaknuti razvoj gospodarstva na svom području, riješiti prostorne probleme poduzetnika i poticati buduće poduzetnike na ulaganje. Osječko-baranjska županija je županija sa najvećim brojem osnovanih poduzetničkih zona u Republici Hrvatskoj. Osnivano je više od 70 zona, dvadesetak zona je gotovo u potpunosti infrastrukturno opremljeno, a ostale zone su u pripremi. U razdoblju od 2004. Prema podacima iz travnja 2009. godine, u zonama je poslovalo 310 poduzetnika, koji su zapošljavali 6.189 djelatnika.

Infrastrukturnim opremanjem zona potrebno je stvoriti pretpostavke za brži gospodarski razvoj općina i gradova, te omogućiti poduzetnicima brže i povoljnije rješavanje poslovnog prostora, što je i glavni cilj ovog projekta. Podciljevi su: kreiranje novih radnih mjesta, racionalizacija korištenja resursa, (prostor, energija, infrastruktura), veća efikasnost proizvodnih procesa, povećanje prihoda jedinica lokalne samouprave, porast izvoza, angažiranje građevinske operative u opremanju zona.

Županija izdvaja značajna sredstva iz svog proračuna za opremanje poduzetničkih zona. Tako je u razdoblju od 2004. do kraja listopada 2009. godine Županija je izdvojila više od 40.000.000 kuna za sufinanciranje infrastrukturnog opremanja poduzetničkih zona.

PRILOG - TABLICE

TABLICA 1. IZVOZ I UVOZ PREMA DJELATNOSTIMA U 2007 i 2008. - Osječko-baranjska županija
u 000 USD (tekući tečaj)

DJELATNOST	IZVOZ		Struktura	Indeks	UVOZ		Struktura	Indeks	Saldo
	2007.	2008.	2008.		2007.	2008.	2008		
A. Poljoprivreda	2.553	5.651	1,0%	221,4	30.864	37.425	5,8%	121,3	-31.774
B. Ribarstvo	23	0	0,0%	-	169	34	0,0%	20,3	-34
C. Rudarstvo	17	1	0,0%	7,5	0	287	0,0%	-	-286
D. Prerađivačka industrija	488.217	486.766	85,7%	99,7	288.377	335.029	52,0%	116,2	151.737
- <i>proizv. hrane i pića</i>	123.580	91.354	16,1%	73,9	56.467	67.452	10,5%	119,5	23.902
- <i>proizv. tekstila</i>	667	719	0,1%	107,8	2.604	7.541	1,2%	289,6	-6.821
- <i>proizv. odjeće, dorada</i>	49.191	30.379	5,3%	61,8	6.539	5.049	0,8%	77,2	25.330
- <i>prerada kože, izrada galanterije i obuće</i>	0	0	0,0%	-	54	0	0,0%	-	0
- <i>prerada drva i proiz. od drva</i>	19.704	29.261	5,2%	148,5	2.750	3.435	0,5%	124,9	25.826
- <i>proizv. papira i kartona</i>	85.321	92.054	16,2%	107,9	37.693	38.423	6,0%	101,9	53.631
- <i>izdavačka i tiskarska djel.</i>	167	133	0,0%	79,9	1.852	3.651	0,6%	197,2	-3.518
- <i>proizv. koksa i naftnih derivata</i>	0	0	0,0%	-	0	2.234	0,3%	-	-2.234
- <i>proiz. kem. i kemijskih proizv.</i>	41.372	45.936	8,1%	111,0	50.302	49.373	7,7%	98,2	-3.438
- <i>proiz. pr. od gume i plast. masa</i>	819	1.159	0,2%	141,5	3.363	2.475	0,4%	73,6	-1.317
- <i>proizv. ostalih nemetal. proizvoda</i>	25.017	20.922	3,7%	83,6	28.148	29.834	4,6%	106,0	-8.912
- <i>proizvodnja metala</i>	997	1.800	0,3%	180,6	572	988	0,2%	172,7	812
- <i>proizv. pr. od metala osim stroj. i opreme</i>	43.858	48.421	8,5%	110,4	31.667	32.784	5,1%	103,5	15.637
- <i>proizvodnja strojeva i uređaja</i>	57.750	74.925	13,2%	129,7	40.356	54.832	8,5%	135,9	20.093
- <i>proizvodnja elek. strojeva i aparata</i>	1.458	1.580	0,3%	108,4	1.072	1.024	0,2%	95,5	556
- <i>proizv. komunikacijskih aparata i opreme</i>	9	1	0,0%	9,3	118	139	0,0%	117,6	-138
- <i>proizvodnja optičkih instrumenata</i>	140	71	0,0%	50,4	622	682	0,1%	109,7	-611
- <i>proizv. Motornih voz., prikolica i polupr.</i>	3.933	4.663	0,8%	118,6	2.045	1.999	0,3%	97,8	2.664
- <i>proizv. ostalih promet. sredstava</i>	8.094	10.265	1,8%	126,8	7.701	9.695	1,5%	125,9	570
- <i>proizvodnja namještaja, ost. prerad. ind.</i>	13.551	14.836	2,6%	109,5	5.458	8.652	1,3%	158,5	6.184
- <i>reciklaža</i>	12.589	18.287	3,2%	145,3	8.996	14.765	2,3%	164,1	3.522
E. Oprskrba el. energijom, plinom i vodom	0	0	0,0%	-	148	11	0,0%	7,6	-11
F. Građevinarstvo	886	1.124	0,2%	126,8	22.882	29.532	4,6%	129,1	-28.408
G. Trgovina	77.266	72.527	12,8%	93,9	200.291	227.888	35,4%	113,8	-155.360
H. Ugostiteljstvo	0	2	0,0%	-	152	505	0,1%	332,0	-505
I. Promet i veze	444	453	0,1%	102,2	8.836	6.746	1,0%	76,3	-6.292
J. Financijsko posredovanje	1	0	0,0%	-	276	325	0,0%	117,8	-325
K. Poslov. nekretninama i posl. usluge	898	1.237	0,2%	137,7	3.419	3.335	0,5%	97,5	-2.098
L. Javna uprava	0	1	0,0%	-	7	6	0,0%	85,1	-5
M. Obrazovanje	4	0	0,0%	-	168	175	0,0%	104,1	-175
N. Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	0	0	0,0%	-	175	637	0,1%	363,7	-637
O. Ostale uslužne djelatnosti	132	152	0,0%	115,4	2.076	2.391	0,4%	115,2	-2.239
UKUPNO	570.441	567.914	100,0%	99,6	557.842	644.326	100,0%	115,5	-76.412

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

TABLICA 2. IZVOZ I UVOZ PREMA PROIZVODIMA CAR. TARIFE U ŽUPANIJI U 2007. i 2008.

u 000 USD tekući tečaj

Šifra	Proizvod	Izvoz			Uvoz			Saldo 2008.	Struktura 2008. u %	
		2007.	2008.	Indeks	2007.	2008.	Indeks		Izvoz	Uvoz
01	Žive životinje	1.008	1.373	136	13.447	20.258	151	-18.885	0,24	3,14
02	Meso i jestivi klaonični proizvodi	0	0	-	2.789	2.308	83	-2.308	0,00	0,36
03	Ribe, ljuskari, mekušci i ost.beskralješ.	51	172	337	27	20	-	152	0,03	0,00
04	Mlijeko i ml. Proizvodi, jaja, med Proizv. životinj. porijekla - nespomenuti	4.648	6.243	134	6.180	6.401	104	-158	1,10	0,99
05		46	37	81	214	271	126	-233	0,01	0,04
06	Drveće, lukovice, cvijeće	7	18	265	1.343	1.782	133	-1.764	0,00	0,28
07	Povrće, korijenje i gomolji za jelo	997	1.289	129	937	1.770	189	-481	0,23	0,27
08	Voće za jelo, dinje, agrumi	332	709	214	626	1.257	201	-548	0,12	0,20
09	Kava, čaj i začini	23	8	33	431	304	71	-297	0,00	0,05
10	Žitarice	41.013	19.319	47	5.160	5.366	104	13.953	3,40	0,83
11	Proiz. mlin. ind.slad,škrob, inulin Uljano sjeme, plodovi,ljekovito bilje, slama	1.812	1.586	88	4.927	4.473	91	-2.887	0,28	0,69
12		10.007	5.768	58	15.943	12.562	79	-6.794	1,02	1,95
13	Gume, smole, biljni sokovi,ekstrati	0	0	-	109	152	139	-152	0,00	0,02
14	Biljni materijali za pletenje	5	7	145	67	92	137	-84	0,00	0,01
15	Masti i ulja (biljna i životinjska)	3.049	1.527	50	2.995	4.487	150	-2.959	0,27	0,70
16	Prerađevine od mesa, riba i ljuskara	0	0	-	652	467	72	-467	0,00	0,07
17	Šećer i šećerni proizvodi	75.915	42.733	56	10.779	11.431	106	31.302	7,52	1,77
18	Kakao i proizvodi od kakaa	12.371	11.921	96	4.989	6.533	131	5.388	2,10	1,01
19	Proizvodi na bazi žitarica i škroba	9.808	14.611	149	3.409	3.919	115	10.692	2,57	0,61
20	Proizvodi od povrća i voća	1.332	1.283	96	1.542	2.452	159	-1.169	0,23	0,38
21	Razni prehrambeni proizvodi	4.596	6.268	136	1.658	2.189	132	4.079	1,10	0,34
22	Pića, alkoholi i ocat	643	715	111	414	782	189	-67	0,13	0,12
23	Hrana pripremljena za životinje	4.516	5.309	118	7.683	9.350	122	-4.041	0,93	1,45
25	Sol i materijal građevinski	8.584	13.867	162	7.776	8.454	109	5.413	2,44	1,31
26	Rude, troske i pepeli	0	0	-	3.459	3.969	115	-3.969	0,00	0,62
27	Mineralna goriva i maziva	21	83	402	19.139	28.071	147	-27.988	0,01	4,36
28	Anorganski kemijski proizvodi;	146	162	111	16.502	15.516	94	-15.353	0,03	2,41
29	Organski kemijski proizvodi	1	0,4	54	3.029	4.229	140	-4.228	0,00	0,66
30	Farmacutski proizvodi	0	0	-	1.109	667	60	-667	0,00	0,10
31	Gnojiva	35	149	424	9.899	2.340	24	-2.191	0,03	0,36
32	Ekstrakti za štavljenje ili bojanje	265	74	28	4.370	4.641	106	-4.567	0,01	0,72
33	Eterična ulja, kozmetički proizvodi	3.041	3.090	102	3.750	4.247	113	-1.156	0,54	0,66
34	Sapun, preparati za pranje	32.775	33.595	103	11.352	15.142	133	18.453	5,92	2,35
35	Bjelančev.tvari, škrobovi, ljepila	7	5	62	2.652	2.247	85	-2.243	0,00	0,35
36	Eksplzivni i pirotehnički proizvodi	5	3	48	100	42	42	-40	0,00	0,01
37	Proizv. za fotog., kinematog. svrhe	28	24	85	147	46	31	-22	0,00	0,01
38	Proizvodi kemijske ind., ostali	5.498	9.103	166	16.267	13.329	82	-4.226	1,60	2,07
39	Plastične mase i proiz. od plast. masa	10.048	13.727	137	33.565	35.301	105	-21.574	2,42	5,48
40	Kaučuk i proizvodi od kauč. i gume	92	78	86	3.953	5.099	129	-5.020	0,01	0,79
41	Koža sirova i štavljena Proizv. od kože, sedlarski proiz., torbe	143	36	25	130	169	131	-133	0,01	0,03
42		154	133	86	230	251	109	-119	0,02	0,04
43	Prirodno i umjetno krzno	0	0	-	13	10	81	-10	0,00	0,00
44	Drvo i proizvodi od drva	30.705	38.410	125	13.878	15.933	115	22.477	6,76	2,47
45	Pluto i proizvodi od pluta	0	0	-	106	99	94	-99	0,00	0,02
46	Pletarski proizvodi	6	0,2	4	10	1	15	-1	0,00	0,00
47	Celuloza i otpaci od papira	7	39	571	9.906	11.303	114	-11.264	0,01	1,75
48	Papir, karton i njihovi proizvodi	81.299	87.728	108	16.064	15.791	98	71.937	15,45	2,45

49	Knjige tiskane, novine, planovi i sl.	51	131	259	199	323	163	-193	0,02	0,05
50	Svila	1	0	-	28	28	99	-28	0,00	0,00
51	Vuna, dlaka, pređa i tkanine od njih	11	2	16	385	412	107	-410	0,00	0,06
52	Pamuk	20	20	98	1.731	1.316	76	-1.297	0,00	0,20
53	Vlakna biljna, pređa od papira	1	0	-	27	63	232	-63	0,00	0,01
54	Filamenti umjetni ili sintetski	43	14	33	682	568	83	-554	0,00	0,09
55	Vlakna umjetna ili sintetična	14	11	78	1.658	1.805	109	-1.794	0,00	0,28
56	Vata, pust, konopi, užad, konopi i sl.	238	114	48	1.270	1.910	150	-1.797	0,02	0,30
57	Sagovi i podni pokrivači ostali	1	11	1.118	982	1.029	105	-1.018	0,00	0,16
58	Tkanine specijalne; tapiserije, vez i sl.	3	2	54	194	177	91	-175	0,00	0,03
59	Tkanine tekstilne impregnirane i sl.	0	2,15	937	1.876	2.203	117	-2.201	0,00	0,34
60	Proizvodi pleteni i kačkani	101	44	44	1.103	1.099	100	-1.055	0,01	0,17
61	Odjeća i pribor, pleteni ili kačkani	38.917	27.586	71	1.460	1.421	97	26.165	4,86	0,22
62	Odjeća i pribor osim pletenih i kačkanih	10.244	2.934	29	2.786	2.740	98	194	0,52	0,43
63	Proizvodi gotovi od tekstila ostali	150	90	60	2.561	2.671	104	-2.582	0,02	0,41
64	Obuća i dijelovi za obuću	123	86	70	538	666	124	-580	0,02	0,10
65	Šeširi, kape i ostala pokrivala za glavu	9	4	40	25	50	204	-46	0,00	0,01
66	Kišobrani, suncobrani, štapovi	0	0,1	30	9	79	883	-79	0,00	0,01
67	Perje i paperje i njihovi proizvodi	0	0	-	63	55	87	-55	0,00	0,01
68	Proizvodi od kamena, sadre, cementa i sl.	386	69	18	6.897	9.525	138	-9.456	0,01	1,48
69	Keramički proizvodi	16.491	25.382	154	6.481	6.565	101	18.816	4,47	1,02
70	Staklo i stakleni proizvodi	104	79	76	5.282	6.036	114	-5.957	0,01	0,94
71	Biseri, drago kamenje	0	0	-	6	29	463	-29	0,00	0,00
72	Željezo i čelik	5.477	8.563	156	27.913	34.783	125	-26.220	1,51	5,40
73	Proizvodi od željeza i čelika	7.156	7.031	98	28.828	27.229	94	-20.198	1,24	4,23
74	Bakar i proizvodi od bakra	12.377	12593	102	710	842	119	11.751	2,22	0,13
75	Nikl i proizvodi od nikla	0	0	-	23	24	102	-24	0,00	0,00
76	Aluminij i proizvodi od aluminija	1.736	657	38	3.616	3.384	94	-2.727	0,12	0,53
78	Olovo i proizvodi od olova	167	78	47	15	35	242	43	0,01	0,01
79	Cink i proizvodi od cinka	57	30	53	324	19	6	11	0,01	0,00
80	Kositar i kositreni proizvodi	0	0	-	6	4	69	-4	0,00	0,00
81	Ostale obične kovine	45	0	-	4	4	-	-4	0,00	0,00
82	Alati, noževi, žlice, vilice i dijelovi	57	69	121	1.337	1.477	111	-1.409	0,01	0,23
83	Razni proizvodi od običnih kovina	369	122	33	7.061	2.241	32	-2.120	0,02	0,35
84	Kotlovi, strojevi i dijelovi	83.818	106.796	127	85.495	123.439	144	-16.643	18,80	19,16
85	Električni strojevi, oprema i dijelovi	4.681	4.853	104	33.523	44.365	132	-39.512	0,85	6,89
86	Tračnička vozila i njihovi dijelovi	8	2	25	4.272	1.053	25	-1.051	0,00	0,16
87	Cestovna vozila i njih. dijelovi i pr.	26.726	33.140	124	41.840	61.473	147	-28.333	5,84	9,54
88	Zrakoplovi, letjelice	22	0	-	18	331	1.890	-331	0,00	0,05
89	Brodovi, čamci, ploveće konstrukcije	17	49	284	598	177	30	-128	0,01	0,03
90	Instrumenti optički, mjerni i dijelovi	750	579	77	11.047	5.942	54	-5.362	0,10	0,92
91	Satovi i njihovi dijelovi	23	13	57	61	81	132	-68	0,00	0,01
92	Glazbala i pribor za glazbala	2	0,4	21	201	354	176	-354	0,00	0,05
93	Oružje i streljivo, dijelovi i pribor	0	0	-	3	3	-	-3	0,00	0,00
94	Razni proizvodi (pokućstvo i sl.)	14.153	14.790	105	8.538	8.673	102	6.117	2,60	1,35
95	Igračke, rekviziti za igre, dijelovi	47	29	62	841	501	60	-472	0,01	0,08
96	Razni proizvodi (četke, olovke i dr.)	695	737	106	1.560	1.547	99	-810	0,13	0,24
97	Umjetnine, kolekcionar. predmeti i sl.	0	0	-	0	47	-	-47	0,00	0,01
	UKUPNO	570.333	567.914	100	557.806	644.326	116	-76.412	100,00	100,00

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

TABLICA 3. IZVOZ I UVOZ PO ZEMLJAMA NAMJENE/PODRIJETLA
- Osječko-baranjska županija - I-IX.2008. i 2009. godina

u 000 USD, tekući tečaj

	IZVOZ I-IX.		Index	Rang	Struktura 2009.	UVOZ I-IX.		Index	Rang	Struktura 2009.	Saldo 2009.
	2008.	2009.				2008.	2009.				
Ukupno	428.001	291.724	68		100,0%	491.857	331.850	67		100,0%	-40.126
1. Razvijene zemlje	301.972	186.996	62		64,1%	373.430	241.717	65		72,8%	-54.721
Zemlje EU	290.615	177.093	61		60,7%	344.761	224.715	65		67,7%	-47.622
040 Austrija	20.679	16.744	81	7	5,7%	21.441	16.814	78	7	5,1%	-69
056 Belgija	3.180	2.089	66	21	0,7%	4.189	2.584	62	25	0,8%	-496
100 Bugarska	7.258	5.557	77	13	1,9%	884	532	60	38	0,2%	5.026
196 Cipar	643	625	97	30	0,2%	0	0	-	-	0,0%	625
203 Češka	3.202	2.013	63	22	0,7%	11.068	10.762	97	10	3,2%	-8.749
208 Danska	2.937	1.303	44	23	0,4%	3.866	2.698	70	23	0,8%	-1.395
233 Estonija	106	28	27	46	0,0%	179	19	11	64	0,0%	9
246 Finska	850	149	17	38	0,1%	1.289	743	58	34	0,2%	-595
250 Francuska	9.494	6.614	70	11	2,3%	11.626	5.484	47	15	1,7%	1.130
276 Njemačka	65.152	34.281	53	2	11,8%	132.253	78.224	59	1	23,6%	-43.943
300 Grčka	1.021	803	79	27	0,3%	469	357	76	40	0,1%	447
348 Mađarska	31.385	18.660	59	6	6,4%	34.307	19.313	56	3	5,8%	-652
372 Irska	194	62	32	43	0,0%	92	35	38	61	0,0%	27
380 Italija	53.272	29.200	55	3	10,0%	41.051	34.143	83	2	10,3%	-4.942
428 Letonija	2.660	690	26	29	0,2%	17	44	257	59	0,0%	645
440 Litva	923	206	22	37	0,1%	74	5	7	71	0,0%	201
442 Luksemburg	0	0	-	-	0,0%	406	213	52	42	0,1%	-213
470 Malta	0	457	-	32	0,2%	0	0	-	-	0,0%	457
528 Nizozemska	7.474	5.694	76	12	2,0%	9.362	10.618	113	11	3,2%	-4.924
616 Poljska	12.553	2.264	18	20	0,8%	12.368	6.420	52	14	1,9%	-4.156
620 Portugal	777	3.786	488	16	1,3%	221	155	70	46	0,0%	3.630
642 Rumunjska	22.780	7.513	33	10	2,6%	2.779	2.757	99	22	0,8%	4.756
703 Slovačka	2.369	2.915	123	19	1,0%	11.762	7.790	66	13	2,3%	-4.875
705 Slovenija	36.332	29.138	80	4	10,0%	28.475	15.451	54	8	4,7%	13.687
724 Španjolska	2.714	4.561	168	14	1,6%	5.542	2.610	47	24	0,8%	1.951
752 Švedska	1.271	742	58	28	0,3%	6.980	4.588	66	16	1,4%	-3.845
826 Velika Britanija	1.391	999	72	25	0,3%	4.060	2.355	58	26	0,7%	-1.357
Zemlje EFTA-E	8.475	8.083	95		2,8%	5.351	3.071	57		0,9%	5.012
352 Island	0	0	-	-	0,0%	58	13	23	66	0,0%	-13
438 Lihtenštajn	0	0	-	-	0,0%	9	4	48	72	0,0%	-4
578 Norveška	256	425	166	33	0,1%	112	112	100	52	0,0%	313
756 Švicarska	8.219	7.658	93	9	2,6%	5.172	2.942	57	20	0,9%	4.716
Ostale razvijene zemlje	2.882	1.819	63		0,6%	23.319	13.931	60		4,2%	-12.112
036 Australija	65	78	120	42	0,0%	3	1.116	357x	31	0,3%	-1.039
124 Kanada	89	1	1	54	0,0%	2.202	1.031	47	32	0,3%	-1.030
158 Tajvan	0	0	-	-	0,0%	706	1.175	166	30	0,4%	-1.175
344 Honkong	0	0	-	-	0,0%	330	320	97	41	0,1%	-320
376 Izrael	0	54	-	44	0,0%	202	186	92	43	0,1%	-132
392 Japan	5,8	1,5	-	53	0,0%	9.467	2.082	22	28	0,6%	-2.080
446 Makao, Kina	0	0	-	-	0,0%	3	1	54	77	0,0%	-1
554 Novi Zeland	0	0	-	-	0,0%	18	59	333	55	0,0%	-59
674 San Marino	17	0	-	-	0,0%	422	144	34	49	0,0%	-143
702 Singapur	0	0	-	-	0,0%	3	59	22x	56	0,0%	-59
710 Južnoafrička Republika	0	2	-	-	0,0%	152	49	32	58	0,0%	-47

792 Turska	412	392	95	35	0,1%	5.639	4.299	76	17	1,3%	-3.907
840 SAD	2.294	1.292	56	24	0,4%	4.172	3.410	82	18	1,0%	-2.118
2. Zemlje u razvoju	126.029	104.728	83		35,9%	118.426	90.133	76		27,2%	14.595
Zemlje CEFTA-E	111.916	99.105	89		34,0%	54.584	40.186	74		12,1%	58.919
008 Albanija	706	3.390	480	17	1,2%	4	12	265	67	0,0%	3.379
070 Bosna i Hercegovina	60.366	57.401	95	1	19,7%	24.937	18.920	76	4	5,7%	38.481
498 Moldavija	213	93	44	41	0,0%	417	676	162	35	0,2%	-582
499 Crna Gora	4.965	4.030	81	15	1,4%	404	103	26	53	0,0%	3.926
688 Srbija	34.962	24.613	70	5	8,4%	25.049	18.373	73	5	5,5%	6.240
807 Makedonija	10.704	9.577	89	8	3,3%	3.773	2.102	56	27	0,6%	7.475
Zemlje OPEC-A	136	868	638		0,3%	36	28	76		0,0%	841
012 Alžir	0	0	-	-	0,0%	1	0	-	-	0,0%	0
218 Ekvador	0	0	-	-	0,0%	3	3	76	74	0,0%	-3
364 Iran	63	855	1.363	26	0,3%	0	0	-	-	0,0%	855
784 Ujedinjeni Arapski Emirati	73	14	19	48	0,0%	32	24	76	62	0,0%	-11
Ostale europske zemlje u razvoju	6.622	837	13		0,3%	17.617	9.184	52		2,8%	-8.348
112 Bjelorusija	946	404	-	34	0,1%	227	174	77	45	0,1%	229
643 Rusija	1.138	385	34	36	0,1%	10.167	8.826	87	12	2,7%	-8.442
804 Ukrajina	4.537	48	1	45	0,0%	7.223	184	3	44	0,1%	-136
Ostale afričke zemlje u razvoju	2.535	252	10		0,1%	3.888	3.509	90		1,1%	-3.257
288 Gana	0	0	-	-	0,0%	3.651	3.210	88	19	1,0%	-3.210
384 Bjelokosna obala	0	0	-	-	0,0%	0	136	-	50	0,0%	-136
450 Madagaskar	0	0	-	-	0,0%	4	3	72	70	0,0%	-3
480 Mauricijus	0	0	-	-	0,0%	1	0	-	-	0,0%	0
504 Maroko	0	0	-	-	0,0%	13	1	4	79	0,0%	-1
508 Mozambik	0	0	-	-	0,0%	14	0	-	-	0,0%	0
690 Sejšeli	0	97	-	40	0,0%	0	0	-	-	0,0%	97
736 Sudan	0	21	-	47	0,0%	2	7	384	69	0,0%	14
788 Tunis	0	0	-	-	0,0%	21,6	3,1	15	73	0,0%	-3
818 Egipat	2.535	134	5	39	0,0%	182	150	82	47	0,0%	-16
Ostale azijske zemlje u razvoju	3.094	3.134	101		1,1%	29.266	19.636	67		5,9%	-16.502
004 Afganistan	0	0	-	-	0,0%	0	0,1	-	80	0,0%	-0,1
050 Bangladeš	0	0	-	-	0,0%	108	57	52	57	0,0%	-57
104 Mijanmar	0	0	-	-	0,0%	0,2	1,2	579	78	0,0%	-1,2
116 Kambodža	0	0	-	-	0,0%	1	0	-	-	0,0%	0
144 Šri Lanka	0	0	-	-	0,0%	20	17	84	65	0,0%	-17
156 Kina	357	3	-	50	0,0%	17.663	13.102	74	9	3,9%	-13.099
356 Indija	0	2	-	52	0,0%	1.961	1.204	61	29	0,4%	-1.202
360 Indonezija	1.989	3.120	-	18	1,1%	192	145	-	48	0,0%	2.975
400 Jordan	0	10	-	49	0,0%	0	0	-	-	0,0%	10
410 Koreja (Južna)	0	0	-	-	0,0%	5.167	2.908	56	21	0,9%	-2.908
418 Laos	0	0	-	-	0,0%	0,5	0	-	-	0,0%	0
422 Libanon	66	0	-	-	0,0%	0	0	-	-	0,0%	0
458 Malezija	0	0	-	-	0,0%	1.383	1.030	74	33	0,3%	-1.030
512 Oman	0	0	-	-	0,0%	0	128	-	51	0,0%	-128
586 Pakistan	0	0	-	-	0,0%	957	464	49	39	0,1%	-464
608 Filipini	0	0	-	-	0,0%	0,5	2,2	478	76	0,0%	-2,2

704 Vijetnam	0	0	-	-	0,0%	598	39	6	60	0,0%	-39
760 Sirija	682	0	-	-	0,0%	8	7	84	70	0,0%	-7
764 Tajland	0	0	-	-	0,0%	1.204	534	44	37	0,2%	-534
795 Turkmenistan	0	0	-	-	0,0%	3	0	-	-	0,0%	0
Ostale američke zemlje u razvoju	1.726	533	31		0,2%	13.035	17.590	135		5,3%	-17.058
032 Argentina	0	0	-	-	0,0%	256	95	37	54	0,0%	-95
076 Brazil	1.726	0	-	-	0,0%	11.778	16.894	143	6	5,1%	-16.894
152 Čile	0	533	-	31	0,2%	9	9	102	68	0,0%	523
170 Kolumbija	0	0	-	-	0,0%	0	20	-	63	0,0%	-20
188 Kostarika	0	0	-	-	0,0%	0,2	0	-	-	0,0%	0,0
212 Dominika	0	0	-	-	0,0%	0,3	0	-	-	0,0%	0,0
214 Dominikanska republika	0	0	-	-	0,0%	1	0	-	-	0,0%	0
484 Meksiko	0	0	-	-	0,0%	990	572	58	36	0,2%	-572

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku; obrada: Županijska komora Osijek

TABLICA 4. IZVOZ I UVOZ PREMA DJELATNOSTIMA ZA I-IX. 2008. i 2009. - Osječko-baranjska županija

u 000 USD, tekući tečaj

Šifra	Djelatnost	IZVOZ I-IX.		Struktura I-IX.2009.	Indeks	UVOZ I-IX.		Struktura I-IX.2009.	Indeks	Saldo
		2008.	2009.			2008.	2009.			
A	POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	2.238	4.861	1,7%	217,2	24.190	30.058	9,1%	124,3	-25.197
B	RUDARSTVO I VAĐENJE	0	0	0,0%	-	0	10	0,0%	-	-10
C	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	353.990	232.137	79,6%	65,6	235.484	153.963	46,4%	65,4	78.174
C10	<i>Proizvodnja prehrambenih proizvoda</i>	50.275	44.574	15,3%	88,7	40.805	36.454	11,0%	89,3	8.120
C11	<i>Proizvodnja pića</i>	547	269	0,1%	49,2	2.617	1.267	0,4%	48,4	-998
C13	<i>Proizvodnja tekstila</i>	469	494	0,2%	105,2	1.644	1.098	0,3%	66,8	-604
C14	<i>Proizvodnja odjeće</i>	24.519	8.223	2,8%	33,5	8.753	3.393	1,0%	38,8	4.830
C16	<i>Prerada drva i proizvoda od drva i pluta</i>	23.306	19.227	6,6%	82,5	2.662	1.553	0,5%	58,3	17.674
C17	<i>Proizvodnja papira i proizvoda od papira</i>	76.174	40.121	13,8%	52,7	30.532	15.770	4,8%	51,6	24.351
C18	<i>Tiskanje i umnožavanje tiskanih zapisa</i>	112	8	0,0%	6,7	19	116	0,0%	626,8	-109
C19	<i>Proizvodnja koka i rafin. naftnih proizvoda</i>	0	0	0,0%	-	286	0	0,0%	-	0
C20	<i>Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda</i>	34.082	31.637	10,8%	92,8	39.116	30.873	9,3%	78,9	764
C22	<i>Proizvodnja proizvoda od gume i plastike</i>	808	806	0,3%	99,8	1.912	1.556	0,5%	81,4	-750
C23	<i>Proizvodnja ostalih nemetalnih proizvoda</i>	16.761	16.934	5,8%	101,0	21.386	16.945	5,1%	79,2	-11
C24	<i>Proizvodnja osnovnih metala</i>	1.551	627	0,2%	40,4	824	287	0,1%	34,8	340
C25	<i>Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme</i>	43.100	20.410	7,0%	47,4	25.914	10.613	3,2%	41,0	9.797
C26	<i>Proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda</i>	4	129	0,0%	34x	335	1.352	0,4%	403,3	-1.223
C27	<i>Proizvodnja električne opreme</i>	1.530	314	0,1%	20,5	975	89	0,0%	9,2	224
C28	<i>Proizvodnja strojeva i uređaja, d.n.</i>	57.314	30.946	10,6%	54,0	42.004	22.414	6,8%	53,4	8.532
C29	<i>Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica</i>	4.071	1.071	0,4%	26,3	1.876	39	0,0%	2,1	1.032
C30	<i>Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava</i>	7.130	7.792	2,7%	109,3	6.739	6.878	2,1%	102,1	914
C31	<i>Proizvodnja namještaja</i>	11.469	7.972	2,7%	69,5	5.774	2.212	0,7%	38,3	5.760
C32	<i>Ostala prerađivačka industrija</i>	767	585	0,2%	76,3	1.311	1.045	0,3%	79,7	-460
C33	<i>Popravak i instaliranje strojeva te opreme</i>	2	0	0,0%	-	0	10	0,0%	-	-10
D	OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM OPSKRBA VODOM; UKLANJANJE OTPADNIH VODA,	0	0	0,0%	-	6	0	0,0%	-	0
E	ZBRINJAVANJE OTPADA	26.445	13.309	4,6%	50,3	13.473	7.837	2,4%	58,2	5.472
F	GRAĐEVINARSTVO	888	599	0,2%	67,5	21.465	12.844	3,9%	59,8	-12.245
G	TRGOVINA; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I PREDMETA ZA KUĆANSTVO	42.020	39.839	13,7%	94,8	183.250	117.853	35,5%	64,3	-78.014
H	PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	135	256	0,1%	190,0	5.653	3.255	1,0%	57,6	-2.999
I	DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA I PRIPREMANJA HRANE	2	0	0,0%	-	390	239	0,1%	61,3	-239
J	INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	3	140	0,0%	49x	3.343	754	0,2%	22,6	-614
K	FINANCIJSKE DJELATNOSTI I DJELATNOSTI OSIGURANJA	0	0	0,0%	-	251	28	0,0%	11,0	-28
L	POSLOVANJE NEKRETNINAMA	0	0	0,0%	-	507	451	0,1%	89,0	-451
M	STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJELATNOSTI	841	486	0,2%	57,8	1.571	2.363	0,7%	150,4	-1.877

N	ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJELATNOSTI	83	2	0,0%	2,5	731	689	0,2%	94,3	-687
O	JAVNA UPRAVA I OBRANA; OBVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE	1	0	0,0%	-	6	11	0,0%	185,4	-11
P	OBRAZOVANJE	0	0,2	0,0%	-	173	21	0,0%	12,2	-21
Q	DJELATNOSTI HUMANE MEDICINE I SOCIJALNE SKRBI	0	0	0,0%	-	172	201	0,1%	117,1	-201
R	UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA	0	1,332	0,0%	-	177	212	0,1%	119,8	-211
S	OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	106	93	0,0%	87,9	1.210	1059	0,3%	87,6	-966
UKUPNO		426.752	291.724	100,0%	68,4	492.052	331.850	100,0%	67,4	-40.126

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

**TABLICA 5. IZVOZ I UVOZ PO ŽUPANIJSKIM KOMORAMA
RAZDOBLJE I-IX.2009/I-IX.2008.**

u 000 USD, tekući tečaj

Županijska komora	IZVOZ (I-IX.)		Rang 2009.	Struktura 2009.	Indeks	UVOZ (I-IX.)		Rang 2009.	Struktura 2009.	Indeks	Saldo I-IX. 2009.
	2008.	2009.				2008.	2009.				
U K U P N O R H	11.086.223	7.625.154		100,0	68,8	24.331.403	15.542.208		98,3	63,9	-7.917.054
KOMORA ZAGREB-ŽUPANIJA ZAGREBAČKA	304.432	196.417	10	2,6	64,5	1.607.684	986.135	2	6,3	61,3	-789.718
ŽUPANIJSKA KOMORA KRAPINA	348.111	268.340	9	3,5	77,1	378.753	233.322	10	1,5	61,6	35.019
ŽUPANIJSKA KOMORA SISAK	607.455	339.142	6	4,4	55,8	548.027	261.513	8	1,7	47,7	77.629
ŽUPANIJSKA KOMORA KARLOVAC	232.629	196.406	11	2,6	84,4	213.240	162.061	12	1,0	76,0	34.345
ŽUPANIJSKA KOMORA VARAŽDIN	729.968	535.774	3	7,0	73,4	643.907	428.357	6	2,8	66,5	107.417
ŽUPANIJSKA KOMORA KOPRIVNICA	205.020	187.237	12	2,5	91,3	221.780	184.901	11	1,2	83,4	2.336
ŽUPANIJSKA KOMORA BJELOVAR	142.337	93.943	17	1,2	66,0	159.740	117.213	17	0,8	73,4	-23.270
ŽUPANIJSKA KOMORA RIJEKA	686.968	400.725	5	5,3	58,3	1.272.886	681.268	4	4,4	53,5	-280.543
ŽUPANIJSKA KOMORA OTOČAC	7.604	4.666	21	0,1	61,4	10.096	4.964	21	0,0	49,2	-298
ŽUPANIJSKA KOMORA VIROVITICA	119.622	84.966	18	1,1	71,0	78.767	50.199	19	0,3	63,7	34.767
ŽUPANIJSKA KOMORA POŽEGA	94.806	73.624	19	1,0	77,7	68.100	49.971	20	0,3	73,4	23.653
ŽUPANIJSKA KOMORA SLAVONSKI BROD	196.661	131.694	15	1,7	67,0	171.706	125.962	16	0,8	73,4	5.732
ŽUPANIJSKA KOMORA ZADAR	171.290	147.062	13	1,9	85,9	219.134	143.509	13	0,9	65,5	3.553
ŽUPANIJSKA KOMORA OSIJEK	426.752	291.724	7	3,8	68,4	492.052	331.850	7	2,1	67,4	-40.126
ŽUPANIJSKA KOMORA ŠIBENIK	242.407	140.751	14	1,8	58,1	253.224	135.005	14	0,9	53,3	5.745
ŽUPANIJSKA KOMORA VUKOVAR	157.159	112.676	16	1,5	71,7	228.522	131.026	15	0,8	57,3	-18.351
ŽUPANIJSKA KOMORA SPLIT	855.269	470.523	4	6,2	55,0	1.337.291	657.912	5	4,2	49,2	-187.390
ŽUPANIJSKA KOMORA PULA	1.012.027	748.468	2	9,8	74,0	1.244.596	827.031	3	5,3	66,4	-78.564
ŽUPANIJSKA KOMORA DUBROVNIK	35.986	22.940	20	0,3	63,7	134.716	82.053	18	0,5	60,9	-59.113
ŽUPANIJSKA KOMORA ČAKOVEC	359.246	273.465	8	3,6	76,1	377.801	251.639	9	1,6	66,6	21.826
KOMORA ZAGREB-ŽUPANIJA GRAD ZAGREB	4.018.053	2.823.859	1	37,0	70,3	14.274.780	9.433.798	1	60,7	66,1	-6.609.939

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK - Županijska komora Osijek

TABLICA 6. ROBNA RAZMJENA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE I REPUBLIKE HRVATSKE ZA RAZDOBLJE I-IX. 2008. i 2009. GODINE
u 000 USD

	Županija (I-IX.)					Republika Hrvatska(I-IX.)			
	2008.	2009.	Indeks	Struktura	Udio Županije u Republici Hrvatskoj	2008.	2009.	Indeks	Struktura
IZVOZ	426.752	291.724	68,36	46,8%	3,8%	11.086.223	7.625.154	68,78	32,9%
UVOZ	492.052	331.850	67,44	53,2%	2,1%	24.331.403	15.542.208	63,88	67,1%
UKUPNO	918.804	623.574	67,87	100,0%	2,7%	35.417.626	23.167.362	65,41	100,0%
SALDO	-65.300	-40.126	-	-	-	-13.245.180	-7.917.054	59,77	-
POKRIVENOST UVOZA IZVOZOM	86,7	87,9	-	-	-	45,6	49,1	-	-

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

**TABLICA 7. ROBNA RAZMJENA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE PREMA REGIONALNOJ USMJERENOSTI
ZA RAZDOBLJE I-IX. 2009. GODINE**

Skupina zemalja	Izvoz		Uvoz		Ukupno		Bilanca u 000 USD
	u 000 USD	Udio	u 000 USD	Udio	u 000 USD	Udio	
Zemlje EU	177.093	60,7%	224.715	67,7%	401.808	64,4%	-47.622
Zemlje EFTA-e	8.083	2,8%	3.071	0,9%	11.154	1,8%	5.012
Ostale razvijene zemlje	1.819	0,6%	13.931	4,2%	15.751	2,5%	-12.112
Zemlje CEFTA-e	99.105	34,0%	40.186	12,1%	139.290	22,3%	58.919
Ostale europske ZUR	837	0,3%	9.184	2,8%	10.021	1,6%	-8.348
Ostale zemlje u razvoju	4.787	1,6%	40.763	12,3%	45.549	7,3%	-35.976
UKUPNO	291.724	100,0%	331.850	100,0%	623.574	100,0%	-40.126

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada HGK Županijska komora Osijek

**TABLICA 8. DESET NAJZNAČAJNIJIH ZEMALJA PARTNERA OSJEČKO-BARANJSKOG GOSPODARSTVA
ZA RAZDOBLJE I-IX. 2009. GODINE**

Redni broj	Država	IZVOZ		UVOZ		Ukupno		Balanca U 000 USD
		u 000 USD	Udio u %	u 000 USD	Udio u %	u 000 USD	Udio u %	
1.	NJEMAČKA	34.281	11,8	78.224	23,6	112.505	18,0	-43.943
2.	BOSNA I HERCEGOVINA	57.401	19,7	18.920	5,7	76.321	12,2	38.481
3.	ITALIJA	29.200	10,0	34.143	10,3	63.343	10,2	-4.942
4.	SLOVENIJA	29.138	10,0	15.451	4,7	44.589	7,2	13.687
5.	SRBIJA	24.613	8,4	18.373	5,5	42.986	6,9	6.240
6.	MAĐARSKA	18.660	6,4	19.313	5,8	37.973	6,1	-652
7.	AUSTRIJA	16.744	5,7	16.814	5,1	33.558	5,4	-69
8.	BRAZIL	0	0,0	16.894	5,1	16.894	2,7	-16.894
9.	NIZOZEMSKA	5.694	2,0	10.618	3,2	16.313	2,6	-4.924
10.	KINA	3	0,0	13.102	3,9	13.104	2,1	-13.099
	Ostale zemlje	75.988	26,0	89.998	27,1	165.986	26,6	-14.010
	Ukupno	291.724	100,0	331.850	100,0	623.574	100,0	-40.126

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada: HGK Županijska komora Osijek

**TABLICA 9. PREGLED PODUZEĆA, BROJA ZAPOSLENIH I FINANCIJSKIH REZULTATI POSLOVANJA OSJEČKO-BARANJSKOG GOSPODARSTVA
PREMA DJELATNOSTIMA ZA RAZDOBLJE I-IX. 2009. GODINE**

financijski rezultati u 000 kuna

Šifra i opis djelatnosti (NKD 2007)		Broj poduzeća	Ukupni prihod	Udio u %	Ukupni rashodi	Udio u %	Razlika ukupnih prihoda i rashoda	Broj zaposlenih (na temelju sati rada)	Udio u %	Investicije u dugotrajnu imovinu	Udio u %
A	POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	276	2.236.030	12,1%	2.421.509	13,2%	-185.478	4.614	9,9%	409.326	32,4%
B	RUDARSTVO I VAĐENJE	3	27.208	0,1%	27.094	0,1%	114	123	0,3%	7.842	0,6%
C	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	491	4.781.919	25,9%	4.737.323	25,8%	44.596	15.034	32,3%	215.583	17,1%
C10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	79	1.573.415	8,5%	1.679.328	9,1%	-105.913	3.903	8,4%	67.256	5,3%
C11	Proizvodnja pića	15	173.703	0,9%	170.323	0,9%	3.380	498	1,1%	8.515	0,7%
C13	Proizvodnja tekstila	16	23.987	0,1%	22.274	0,1%	1.713	103	0,2%	311	0,0%
C14	Proizvodnja odjeće	38	207.978	1,1%	203.451	1,1%	4.528	1.810	3,9%	8.170	0,6%
C15	Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	3	725	0,0%	667	0,0%	58	2	0,0%	0	0,0%
C16	Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja proizvoda od slame i pletarskih materijala	49	206.519	1,1%	206.695	1,1%	-175	1.098	2,4%	20.211	1,6%
C17	Proizvodnja papira i proizvoda od papira	12	489.015	2,6%	471.873	2,6%	17.142	1.267	2,7%	6.799	0,5%
C18	Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	32	30.125	0,2%	30.774	0,2%	-649	187	0,4%	1.167	0,1%
C20	Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	13	431.372	2,3%	418.911	2,3%	12.461	911	2,0%	3.317	0,3%
C22	Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	38	92.004	0,5%	86.043	0,5%	5.960	336	0,7%	1.037	0,1%
C23	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	26	751.637	4,1%	622.638	3,4%	128.999	926	2,0%	40.453	3,2%
C24	Proizvodnja metala	2	16.575	0,1%	22.530	0,1%	-5.955	134	0,3%	59	0,0%
C25	Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	63	348.219	1,9%	357.508	1,9%	-9.289	1.579	3,4%	32.131	2,5%
C26	Proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda	16	46.122	0,2%	44.084	0,2%	2.039	183	0,4%	5.604	0,4%
C27	Proizvodnja električne opreme	7	4.164	0,0%	3.820	0,0%	344	34	0,1%	0	0,0%
C28	Proizvodnja strojeva i uređaja, d. n.	28	215.161	1,2%	225.733	1,2%	-10.572	893	1,9%	4.044	0,3%
C29	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	4	17.750	0,1%	18.310	0,1%	-561	130	0,3%	366	0,0%
C30	Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	2	5.047	0,0%	5.059	0,0%	-11	37	0,1%	61	0,0%
C31	Proizvodnja namještaja	22	111.198	0,6%	111.023	0,6%	175	783	1,7%	13.736	1,1%
C32	Ostala prerađivačka industrija	14	30.688	0,2%	30.118	0,2%	570	195	0,4%	2.317	0,2%
C33	Popravak i instaliranje strojeva i opreme	12	6.513	0,0%	6.159	0,0%	354	25	0,1%	28	0,0%

D	OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJA	2	209.339	1,1%	222.879	1,2%	-13.540	136	0,3%	15.026	1,2%
E	OPSKRBA VODOM; UKLANJANJE OTPADNIH VODA, GOSPODARENJE OTPADOM TE DJELATNOSTI SANACIJE OKOLIŠA	43	422.002	2,3%	414.886	2,3%	7.116	1.592	3,4%	80.371	6,4%
F	GRAĐEVINARSTVO	432	2.778.979	15,0%	2.688.102	14,6%	90.876	8.290	17,8%	110.509	8,7%
G	TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKALA	1.207	6.298.757	34,1%	6.143.105	33,4%	155.651	8.743	18,8%	162.889	12,9%
H	PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	154	514.896	2,8%	518.546	2,8%	-3.650	1.651	3,6%	108.463	8,6%
I	DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE	158	210.036	1,1%	211.090	1,1%	-1.054	1.465	3,2%	8.341	0,7%
J	INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	100	111.385	0,6%	109.207	0,6%	2.178	694	1,5%	27.559	2,2%
K	FINANCIJSKE DJELATNOSTI I DJELATNOSTI OSIGURANJA	32	44.017	0,2%	96.232	0,5%	-52.216	138	0,3%	696	0,1%
L	POSLOVANJE NEKRETNINAMA	60	38.438	0,2%	40.768	0,2%	-2.330	174	0,4%	67.927	5,4%
M	STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJELATNOSTI	426	559.704	3,0%	486.543	2,6%	73.161	1.954	4,2%	24.477	1,9%
N	ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJELATNOSTI	70	81.979	0,4%	68.465	0,4%	13.514	591	1,3%	5.590	0,4%
O	JAVNA UPRAVA I OBRANA; OBVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE	2	1.408	0,0%	1.114	0,0%	294	7	0,0%	93	0,0%
P	OBRAZOVANJE	50	20.039	0,1%	16.967	0,1%	3.072	185	0,4%	123	0,0%
Q	DJELATNOSTI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I SOCIJALNE SKRBI	48	40.645	0,2%	35.701	0,2%	4.945	336	0,7%	16.588	1,3%
R	UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA	22	53.290	0,3%	64.940	0,4%	-11.650	284	0,6%	1.682	0,1%
S	OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	107	63.157	0,3%	62.160	0,3%	996	479	1,0%	1.164	0,1%
	UKUPNO SVE DJELATNOSTI	3.683	18.493.228	100%	18.366.633	100%	126.595	46.490	100%	1.264.250	100%

Izvor: FINA, obrada: HGK Županijska komora Osijek

**TABLICA 10. PREGLED ZAPOSLENOSTI U REPUBLICI HRVATSKOJ I ŽUPANIJI NA DAN
30.09.2009. GODINE U ODNOSU NA 2008. GODINU**

	Županija			Republika Hrvatska			Udio Županije u RH
	30.09.2008.	30.09.2009.	Indeks	30.9.2008.	30.9.2009.	Indeks	
Radnici kod pravnih osoba	82.589	78.588	95,2	1.316.863	1.281.500	97,3	6,13%
Radnici kod fizičkih osoba	8.874	7.921	89,3	166.819	152.581	91,5	5,19%
Obrtnici	3.929	3.741	95,2	81.683	78.087	95,6	4,79%
Poljoprivrednici	2.932	2.812	95,9	37.372	34.650	92,7	8,12%
Samostalne profesionalne djelatnosti	953	1.018	106,8	20.308	21.386	105,3	4,76%
Osiguranje u međunarodnim organizacijama	8	7	87,5	492	347	70,5	2,02%
Ukupno zaposleni	99.285	94.087	94,8	1.623.537	1.568.551	96,6	6,00%
Nezaposleni	24.062	28.208	117,2	222.217	259.193	116,6	10,88%
Aktivno stanovništvo	123.347	122.295	99,1	1.845.754	1.827.744	99,0	6,69%
Stopa nezaposlenosti	19,5%	23,1%		12,0%	14,2%		

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje; obrada: HGK Županijska komora Osijek